

DATAA, INFORMAATIOTA JA HILJAISTA TIETOA

Avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ja sen merkitys Raumalla

Nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen
pro gradu -tutkielma
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Tampereen yliopisto
Eija Kauniskangas
23.11.2018

Tampereen yliopisto
Nuorisotyö ja nuorisotutkimus
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

KAUNISKANGAS, EIJA: Dataa, informaatiota ja hiljaista tietoa
Avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ja sen merkitys Raumalla

Pro gradu -tutkielma, 76 s + liitteet 3 s, marraskuu 2018

Tämä tutkimus kohdistuu kunnalliseen avoimeen nuorisotyön, ja siitä tuotettavan tiedon tarkasteluun. Tavoitteena oli tutkia, miten avoin nuorisotyö Raumalla ymmärretään, millaista tietoa siitä tuotetaan ja miten tätä tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa.

Tutkimuksen taustalta löytyvät julkishallinnon ajattelumaailman muutokset. 1990-luvun New Public Management sekä vuosituhaten vaihteen Governance-ajattelu korostivat tehokkuutta, tuloksellisuutta ja tiedon hyödyntämistä palveluiden tuottamisessa. Hallinnon muutokset ovat tuoneet myös nuorisotyölle vaatimuksen työn merkityksen ja vaikuttavuuden todentamisesta.

Tutkimus on laadullinen ja sen aineisto on kerätty asiantuntijahaastattelujen avulla. Aineisto koostuu kahdeksasta haastattelusta: seitsemästä yksilöhaastattelusta ja yhdestä ryhmähaastattelusta. Haastateltavia oli yhteensä 11 henkilöä, joista neljä nuoriso-ohjaajia, kaksi nuorisopalveluiden hallinnon henkilökuntaan kuuluvia työntekijöitä, kaksi sivistystoimialan viranhaltijoita sekä kolme kaupungin luottamushenkilöitä. Aineisto on analysoitu sisällönanalyysin avulla.

Tämän tutkimuksen havaintojen mukaan avointa nuorisotyötä Raumalla pidetään kasvatuksellisenä ja nuorten hyvinvointia edistävänä toimintana. Haasteena kuitenkin on, etteivät työn sisällöt ja sen kasvatuksellisuus näy ulospäin, jolloin sen merkitys saattaa jäädä näkymättömäksi. Avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto painottuu dataan eli nuorisotilojen kävijämääriin sekä ilta- ja kuukausiraportteihin. Sekä työntekijöiden että luottamushenkilöiden mukaan tärkeimpänä tietona pidettiin kokemustietoa eli hiljaista tietoa, jota hyödynnetään omassa työssä, monialaisen verkoston toiminnassa sekä päätöksenteossa. Merkittävänä tekijänä näyttäytyi myös nuorten tuottama kokemustieto, jota nuoret voivat jakaa luottamushenkilöille sekä viranhaltijoille suoraan virallisen väylän ohitse.

Tällä hetkellä tuotettavan tiedon ei haastatteluissa koettu ohjaavan toimintaa eikä se näytä myöskään ohjaavan nuorisopolitiikkaa. Haastateltavien toiveena olisikin tuottaa tietoa, joka tekee näkyväksi avoimen nuorisotyön sisältöä ja sen merkitystä. Tämä toive edellyttäisi tiedon tuottamisen tapojen kehittämistä monimuotoisempaan suuntaan, jolloin hiljainen tieto saadaan näkyville ja sitä pystytään hyödyntämään myös päätöksenteossa.

Avainsanat: avoin nuorisotyö, julkinen hallinto, päätöksenteko, tieto

The University of Tampere
Youth work and Youth Studies
Faculty of Social Sciences
KAUNISKANGAS, EIJA: Data, information and tacit knowledge
The knowledge production of open youth work and its meaning in Rauma

Master's thesis, 76 pages + 3 appendices, November 2018

The focus of my study was to examine the open youth work in communal level and its knowledge production. The aim was to find out what kind of meaning is given to the open youth work done in Rauma, what kind of knowledge is produced of it and how this knowledge is utilized in the decision-making process.

Emerging during the 1990's and in the beginning of the millennium, models like New Public Management and Governance influenced the management of the public sector, emphasizing efficiency and effectiveness. These changes also highlighted the utility of knowledge in the production of public services. Youth work as a public service has also faced the requirement for efficiency and effectiveness.

This qualitative study was conducted by interviewing eleven professionals: four youth-workers, two staff members of the youth services of Rauma, two civil servants from the Educational and Cultural Services of Rauma and three politicians. The data has been analysed with the qualitative content analysis.

The study shows that open youth work in Rauma is seen as an educational activity enhancing the wellbeing of the youth. At the same time, it fails to make its content and the educational work visible. The knowledge produced of the open youth work focuses mostly on quantitative data and brief evening and monthly reports from youth centres. Youth workers, civil servants as well as politicians found the tacit knowledge the most important which was used in their work, in the work of the multiagency network and in decision making. The tacit knowledge produced by young people was seen to hold the most significant role. The youngsters in Rauma have the opportunity to share their knowledge directly to decision makers and civil servants despite the official hierarchy.

According to this study, the current knowledge production of open youth work is not seen as a guiding factor for the youth services nor does it seem to give direction to the youth politics. All participants of the study were wishing for knowledge that would make the meaning of youth work in Rauma visible. This study concludes that to make this wish achievable, the ways of producing the knowledge should be developed to more diverse direction so that the tacit knowledge could be made visible and could therefore benefit the decision-making process.

Keywords: open youth work, public government, decision making, knowledge

Sisällysluettelo

Pro gradu – tutkimuksen kuviot ja taulukot	1
1. Johdanto	2
2. Julkishallinnon muutosten vaikutukset avoimeen nuorisotyöhön	4
2.1. Avoin nuorisotyö tutkimuksen katvealueella	5
2.2 Avoin nuorisotyö, nuorisotyön funktiot ja eetos	8
2.3 Kunnallishallinnon muutos: tehokkuusajattelua ja verkostoja	10
2.4 Nuorisotyö tehokkuusajattelun puristuksessa	11
2.5 Tieto.....	14
2.6 Tutkimustehtävänä avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto.....	17
3. Tutkimuksen menetelmä, aineisto, analyysi	18
3.1 Menetelmänä tapaustutkimus	18
3.2 Tutkimuskuntana Rauma.....	19
3.3 Aineistona asiantuntijahaastattelut	21
3.4 Aineiston analysointi	23
3.5 Eettiset kysymykset.....	25
4. Avoimesta nuorisotyöstä tuotettavan tiedon merkitys	26
4.1 Avoin nuorisotyö – määritelmä ja merkitys	26
4.1.1 Keskiössä nuoren kohtaaminen	27
4.1.2 Työn merkityksenä nuorten hyvinvointi ja tulipalojen sammuttaminen	30
4.2 Nuorisotyötä koskevan tiedon muodostuminen ja sen merkitys	35
4.2.1 Data, informaatio ja hiljainen tieto – nuorisotyöstä tuotettava tieto	35
4.2.2 Arjen sujuvuutta ja nuorten hyvinvointia - tiedon merkitys työntekijöille.....	39
4.2.3 Vaikuttavuutta ja kokemustietoa – tiedon merkitys luottamushenkilöille.....	44
4.2.4 Kokemustiedon ohituskaista - nuoret tiedon tuottajina	47
4.3 Päätöksenteko	48
4.3.1 Hallinnollinen päätöksenteko	49
4.3.2 Poliittinen päätöksenteko	52
4.3.3 Nuorisotyötä koskeva tieto päätöksenteossa.....	53
4.3.4 Nuorten rooli päätöksenteossa	56

5. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	57
5.1 Mitä on avoin nuorisotyö Raumalla?	58
5.2 Millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan?.....	59
5.3 Miten tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa?.....	61
5.4 Kohti monimuotoisempaa tiedontuottamista.....	63
5.4.1 Logbook – verkkopohjainen väline nuorisotyön dokumentointiin.....	64
5.4.2 Osallistavaa arviointia – Transformative Evaluation.....	66
5.4.3 Avoimen nuorisotyön arviointivälineen mallintaminen	68
5.5 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimustarpeet.....	70
6. LÄHTEET	72
Liite 1 Haastattelukysymykset työntekijöille	
Liite 2 Haastattelukysymykset luottamushenkilöille	

PRO GRADU – TUTKIMUKSEN KUVIOT JA TAULUKOT

KUVIO 1. Tiedon tasot portaina. 14

TAULUKKO 1. Tiedon luonteet. 15

KUVIO 2. Rauman lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkosto. 20

KUVIO 3. Tiedon kulku prosessina. 36

KUVIO 4. Näkyväksi tekevän arvioinnin (Transformative Evaluation) prosessi. 66

KUVIO 5. Avoimen nuorisotyön toiminnallista tehokkuutta osoittavan tunnusluvun sisältämät osa-alueet. 69

1. JOHDANTO

Olen usein pohtinut muiden nuorisotyöntekijöiden kanssa, miten avoimessa nuorisotyössä voitaisiin nostaa esiin kasvatuksellisen työn merkitystä ja sen vaikutuksia toimintaa ohjaavana tietona sen sijaan että usein tietoa tuotetaan pelkästään kävijämääriä raportoimalla. Nuorisotyöstä tuotetaan suuri määrä eri käyttötarkoituksiin liittyvää tietoa. Suurin osa tiedosta on numeraalista. Luvut eivät kuitenkaan usein kerro niiden taustalla olevista käytännöistä, kohtaamisista tai prosesseista.

Tämän tutkimuksen lähtökohtana on tutkia avoimesta nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa ja sen merkitystä Raumalla. Tutkimuksessani etsin vastauksia siihen, millaisena avoin nuorisotyö näyttäytyy Raumalla nuorisotyötä tekeville, hallinnon henkilöille sekä luottamushenkilöille, millaista tietoa siitä tuotetaan ja miten tätä tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa. Tutkimuskohteekseni valikoitui Rauma, jossa tällä hetkellä aktiivisesti työskennellään avoimen nuorisotyön arviointiväliseen mallintamisen ja käyttöönoton parissa. Tutkimukseni on osa arviointiväliseen mallintamisen prosessia, tarjoten tietoa menetelmän tueksi. Arviointiväline jatkaa vuosina 2013-2015 toteutettua Nuorisotyön verkostomainen kehittäminen -hanketta, jonka tavoitteena oli hahmotella nuorisotoimialalle työtä ja sen merkitystä paremmin kuvaavia tunnuslukuja (Gretschel, Junttila-Vitikka & Puuronen 2016, 11). Olin mukana hankkeessa tutkimusavustajana, jolloin mielenkiintoni nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa ja sen merkityksestä päätöksentekoon heräsivät. Tutkimuksellani haluan olla mukana kehittämässä sellaisia tiedon tuottamisen tapoja, joissa nuorisotyön eetos ja orientaatio voisivat tulla täysipainoisesti esiin.

Tutkimukseni taustalla ovat omat kokemukseni ja havaintoni siitä, että päätöksenteon tueksi raportoitavat asiat ovat yleensä mitattavia, Tällöin ne eivät viestitä tai selvennä päättäjille sitä, mitä käytännön nuorisotyö on, ja mikä on sen merkitys nuorelle. Mitattavat tekijä, kuten kävijä- ja euromäärät eivät kuvaa nuorisotyön arvoa ja laatua kasvatuksellisenä toimintana tai sen vaikutuksia toimintaa ohjaavana tietona. Hallintokulttuurin tehokkuusajattelu jättää pois nuorisotyöhön olennaisesti kuuluvia asioita eikä tee niitä näkyviksi.

Tutkimukseni viitekehykseen ovat vaikuttaneet hallintotieteiden alueelta ammennetut näkökulmat. Kunnalliseen nuorisotyöhön vaikuttavat vahvasti julkishallinnon ajattelumallit ja niiden muutokset, jolloin hallinnon muutokset nostavat vahvasti esiin tiedon ja sen merkityksen. Myös nuorisotyössä tiedon merkitys on kasvanut: nuorisotyöllä on paine

tuottaa tietoa hallinnon tarpeisiin ja tätä kautta perustella omaa olemassaoloaan. Pyrkimyksenä on usein tuoda esiin muun muassa työn vaikutuksia.

Ajankohtaiseksi tutkimukseni tekee julkishallinnon nykyinen vaatimus palveluiden tuottamisesta tehokkaasti. Myös nuorisotyön kunnallisena palveluna edellytetään osoittavan hallinnolle työn vaikuttavuutta ja tuloksia. Nuorisotyön laaja kenttä ja moninaiset toimintamuodot asettavat tälle vaatimukselle kuitenkin oman haasteensa, eikä tähän vaatimukseen ole kyetty kunnolla vastaamaan. Ulkopuolista rahoitusta saaville toiminnoille, kuten esimerkiksi erilaiset projektit, etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta, on kehitetty valtakunnallisia tiedonkeruun välineitä. Vaikka mittarit tuottavat tietoa toiminnan vaikutuksista, kaivataan esimerkiksi etsivässä nuorisotyössä nuorille ja nuorisotyöhön paremmin sopivia tiedonkeruutapoja (Liikanen & Moisala 2018). Avoimen nuorisotyön osalta vastaavanlaisia valtakunnallisia mittareita tai tapoja ei juurikaan ole olemassa. Toimialalla koetaan kuitenkin painetta näiden tuottamiseen.

Isossa-Britanniassa nuorisotyö on epäonnistunut osoittamaan työn vaikuttavuutta ja sen tuloksia. 2000 -luvulla palveluille asetettiin mittareita, joissa ei huomioitu nuorisotyön luonnetta, eikä vaikutuksia näin ollen kyetty näyttämään. Tehokkuusajattelun ja säästöjen seurauksena ei-lakisääteinen toiminta paikallistasolta on käytännössä loppunut rahoituksen puutteen vuoksi. Avointa nuorisotyötä toteuttavat järjestöt ja julkisen sektorin nuorisotyöntekijät on sijoitettu sosiaalityöhön kohdennetun työn pariin. (Gretschel 2015.) Toiveeni on, että tällaiseen tilanteeseen ei ajauduttaisi Suomessa, ja nuorisotyön paikka ennaltaehkäisevänä työmuotona säilyisi. Tästä huolesta kumpuaa oma kiinnostukseni tutkia nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa.

Hallinnon vaatimukseen vastaaminen vaatii rinnalleen tutkimusta. Nuorisotyöstä tuotettavan tiedon suhde päätöksentekoon on vielä toistaiseksi melko tutkimatonta aluetta. Kiilakoski ja Honkatukia (2018, 20–21) määrittelevät yhdeksi nuorisotyön näkökulmasta oleelliseksi tutkimusulottuvuudeksi nuorten palveluiden luonteen, laadun, vaikuttavuuden ja arvioinnin. Tietoperusteisen politiikan edellytyksenä on tieto palveluiden vaikuttavuudesta, jolloin tärkeää on pystyä arvioimaan sen aikaan saamia muutoksia ja vaikutuksia.

Teoreettista viitekehystä ja tutkimukseeni liittyvää aiempaa tutkimusta tarkastelen luvussa kaksi. Luvussa kolme kuvailen tutkimukseni menetelmät, empiirisen aineiston ja sen analyysin periaatteet. Kyseessä on tapaustutkimus, jonka aineisto koostui asiantuntijahaastatteluilta. Haastateltavina oli yhden kunnan nuoriso-ohjaajia,

nuorisopalveluiden työntekijöitä, toimialan viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä. Kuvaan tässä luvussa myös sisällönanalyysin, jonka avulla etsin vastauksia tutkimuskysymyksiini.

Luvussa neljä tarkastelen puolestaan aineistoni havaintoja, millaisena avoin nuorisotyö näyttäytyy Raumalla, mitä merkityksiä ja odotuksia sille annetaan, millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan ja miten tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa. Luvussa viisi vedän yhteen analyysin tuottamat vastaukset tutkimuskysymyksiini. Esittelen myös muutaman vaihtoehdon moniäänisemmän tiedon tuottamiseksi, jatkotutkimusideoitani sekä reflektoin tutkimustani.

2. JULKISHALLINNON MUUTOSTEN VAIKUTUKSET AVOIMEEN NUORISOTYÖHÖN

Tutkimuksessani tarkastelen Raumalla tehtävää avointa nuorisotyötä, sen merkitystä sekä avoimesta nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa ja sen hyödyntämistä päätöksenteossa. Tutkimukseni teoreettinen viitekehys rakentuu nuorisotyön eetoksen ja funktioiden, julkisen sektorin hallinnon ajattelumallien muutoksen sekä niiden vaatimuksesta kumpuavan tiedon merkityksen ympärille.

Luvussa 2.1 tarkastelen aihepiiristä aiemmin tehtyä tutkimusta. Näitä tutkimuksia kartoittaessani havaitsin, että erityisesti avoin, kaikille nuorille suunnattu ja ennaltaehkäiseväksi toiminnaksi käsitetty nuorisotyö, kärsii osittain tutkimattomuuden ongelmasta. Myöskään nuorisotyöstä tuotettavan tiedon merkitystä ja sen suhdetta päätöksentekoon ei ole juurikaan tutkittu. Avoimelle nuorisotyölle ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa määritelmää, joten tarkastelen sitä tutkimuksessani eetoksen eli nuorisotyön taustalla olevien arvojen sekä funktioiden eli nuorisotyölle annettujen tehtävien kautta. Esittelen molemmat käsitteet tarkemmin luvussa 2.2.

Luvussa 2.3 kuvailen kunnallishallinnon ajattelumaailman muutoksia, New Public Management ja Governance-malleja, jotka painottavat tehokkuutta sekä verkostojen toimintaa palveluiden tuottamisessa. Näiden muutosten nuorisotyölle tuomia paineita tarkastelen luvussa 2.4. Hallinnon vaatimukset nostavat esiin myös tiedon merkityksen, joka

onkin yksi tutkimukseni pääkäsitteistä. Tiedon luonteita ja merkitystä avaan tarkemmin luvussa 2.5. Viimeiseksi luvussa 2.6. esittelen tutkimuskysymykseni ja tavoitteeni.

2.1. Avoin nuorisotyö tutkimuksen katvealueella

Aikaisempia tutkimuksia kartoittaessani huomasin jo alkuvaiheessa, että julkishallinnon muutoksista, tiedon merkityksestä palveluiden tuottamisessa ja johtamisessa on tehty paljon tutkimuksia. Nuorisotyön osalta vastaavaa tutkimusta ei juurikaan ole. Erityisesti avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ja sen merkitys hallinnollisesta näkökulmasta ovat tutkimuksellisesti jääneet paitsioon. Nuoria sekä nuorisotyöhön liittyviä teemoja on tutkittu jo vuosikymmeniä. Tutkimusperinne ja suomalainen nuorisotutkimus on Hoikkalan (2003) mukaan liittynyt institutionaalisiin, esimerkiksi erilaisiin nuorten elinolovelvityksiin ja siirtymiin liittyviin tutkimuksiin, sekä nuorten arkeen liittyviin teemoihin, kuten alakulttuurien tutkimukseen.

Kun omana mielenkiinnon kohteenani oli avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ja sen merkitys, oli tähän kiinni pääsemiseksi ensin luotava käsitys siitä, mitä kunnallinen avoin nuorisotyö on. Tämän vuoksi olivat Petri Cederlöfin (1999, 2004), Anu Gretschelin (ks. esim. 2012, 2016) sekä Tomi Kiilakosken (2012, 2015) tekemät tutkimukset nuorisotyön merkityksestä ja määrittelyistä lähinnä omaa tutkimuskohdettani.

Cederlöfin (1999, 77–80) mukaan 1990-luvun lama sekä julkishallinnossa tapahtunut toimintakulttuurin muutos ovat vaikuttaneet myös kunnalliseen nuorisotyöhön. Nuoristyö on joutunut, ja kokemukseni mukaan joutuu edelleenkin, perustelemaan omaa olemassaoloaan ja työn merkitystä. Cederlöf toteaa, että perustelujen tueksi tarvitaan teoreettisen tarkastelun lisäksi myös empiiristä tutkimusta. Tutkimusnäkökulmasta haastetta luovat sekä nuorisotyön monimuotoisuus että teoreettisesti jäsentymätön toiminta. Nuorisotyön olemassaolon perusteleminen edellyttää Cederlöfin mukaan sen tehtävien ja tarkoituksenmukaisuuden määrittelyä, tulostavoitteiden selkiyttämistä sekä tulosten ja vaikuttavuuden dokumentointia.

Nuorisotyön käsitteellistämiseen pyrkiviä tutkimuksia on vähän. Samoin myös omassa tutkimuksessani lähtökohtana olevien nuorisotyön funktioiden toteutumista ja merkitystä yhteiskunnallisessa mittakaavassa on tutkittu vähän. Erityisesti resurssointi- ja allokointifunktioon eli yhteiskunnan nuorille osoittamien voimavarojen jakamiseen liittyvät

tutkimukset sekä nuorisotyön johtamiseen liittyvät teemat ovat jääneet katveeseen. (Henriksson 2016, 91, 98; Nieminen 2008, 21–26.)

Pöysän (2013) katsaus nuorisotyön tutkimukseen vahvistaa Cederlöfin (2004) havaintoa siitä, että erityisesti kaikille nuorille suunnattu sekä ennaltaehkäiseväksi toiminnaksi mielletty avoin nuorisotyö kärsii tutkimattomuuden ongelmasta. Tämä perusnuorisotyöksi kutsuttu toiminta eroaa perinteiltään ja idealtaan tietyille nuorille suunnatusta toiminnasta kuten työpaja- ja projektitoiminnasta, joista on tehty melko paljon erilaisia arviointiraportteja, selvityksiä ja tutkimuksia. Sen sijaan nuorisopalveluiden tuottamaa perustyötä kuntatasolla on tutkittu vähän. (Cederlöf 2004, 11–12.)

Perusnuorisotyön ytimessä ovat nuorisotilat, jotka näyttäytyvät nuorisotyön instrumentteina, välineinä nuorisotyön tekemiseen. Vaikka tilatyö on perustoimintaa, on siitä tutkimuksellisesti tuotettu tietoa vähäisesti ja tutkimuksen mielenkiinnon kohteena ovat olleet enemmän talolla tapahtuvat prosessit. Kaupunkimaisen nuorisotyön verkoston Kanuunan talotoiminnan kehittämishankkeen (2009–2011) pyrkimyksenä puolestaan oli nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta tarkastella talotyötä ja ohjata sen kehittämistä. Tehdyistä tutkimuksista huolimatta tutkimuksen katveeseen on jäänyt nuorisotyöntekijöiden tai taloilla käymättömien nuorten havainnot ja kokemukset (Kiilakoski 2012, 125–126, 134.)

Vuonna 2004 julkaistussa tutkimusraportissa Cederlöf kuvaa pienten kuntien nuorisotyötä sekä määrittelee kunnallisen nuorisotyön sisältöä. Vuosituhannen vaihteessa nuorisotyö ja sen yhteiskunnallinen merkitys sekä vaikutus nuorten hyvinvointiin näyttäytyivät tutkimattomana ja melko määrittelemättömänä kenttänä. Nuorisotyön tehtäviä, tavoitteita tai käytännön prosesseja ei oltu tuolloin juurikaan kuvattu, avattu tai tehty tunnetuksi päätöksentekijöille tai muille tahoille. (Cederlöf 2004.)

Kiilakosken (2012, 128) mukaan nuorisotyön tutkimus on kehittynyt suuntaan, jossa tutkija tekee yhteistyötä kentän kanssa, kentän tarpeista ja kehittämisintresseistä lähtöisin. Tästä käytännön esimerkkejä ovat Raahessa ja Kokkolassa tehdyt tutkimukset, joissa nuorisotyön merkityksen jäljillä ovat olleet kunnalliset nuorisotoimijat yhdessä nuorisotutkijoiden kanssa. Raahessa nuorisotyöntekijät yhteistyössä tutkija Anu Gretschelin kanssa toteuttivat perustehtäväselvityksen, jossa määriteltiin nuorisotyön tehtäviä ja niiden sisältöjä. Tuloksena oli kuuden osa-alueen kokonaisuus: nuorisotalotoiminta, nuorten oman toiminnan tukeminen, järjestöjen työn tukeminen, nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, ehkäisevä päihdetyö ja erityisnuorisotyö sekä muut nuorisotoimen tehtävät. (Gretschel 2012, 163, 167–168.) Kokkolassa nuorisotyöntekijät määrittelivät yhdessä tutkija Tomi

Kiilakosken kanssa kunnallisen nuorisotyön merkitystä: mitä se on ja miksi sitä tehdään. Tuloksena oli nuorisotyön opetussuunnitelma (NUPS), joka muodostui nuorisotyön tehtävien, arvojen ja tavoitteiden määrittelystä. Kunnallinen nuorisotyö jaettiin viiteen työmuotoon: yhteiskunnallinen nuorisotyö, yhteisöllinen nuorisotyö, osallisuustoiminta, kulttuurinen nuorisotyö ja kohdennettu nuorisotyö. (Kiilakoski, Kinnunen & Djupsund 2015, 11–12, 85–86.)

Esimerkkinä uudemmassa tutkimuksesta on vuosina 2013-2015 toteutettu hanke Nuorisotyön verkostomainen kehittäminen, jonka tavoitteena oli hahmotella nuorisotoimialalle työn laadukkuutta ja sen yksilöllistä, yhteisöllistä ja yhteiskunnallista arvoa heijastelevia tunnuslukuja. Suosituksena oli luoda uudenlainen arviointiväline, jossa painopiste suunnataan vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnista sekä kävijöiden ja tilaisuuksien lukumäärästä laadukkaaseen vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointiin ja todentamiseen. (Gretschel, Junttila-Vitikka & Puuronen 2016, 11; Gretschel. 2016, 112.)

Nuorisotyön merkityksen näkyväksi tekemisen lisäksi tarvitaan myös tutkimusta nuorisotyöstä tuotettavan tiedon vaikutuksista päätöksentekoon sekä päätöksenteon vaikutuksista nuorisotyöhön. Tämänkaltaisen tutkimus auttaa suuntaamaan nuorisotyön käytäntöjä ja voimavaroja mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Intressi ei ole ainoastaan nuorisotyön sisäinen, vaan se palvelee myös yhteiskunnan etuja, kun pohditaan julkisten varojen kohdentumista, tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. (Cederlöf 1999, 80–81.) Nuorisotyön yhtenä kehittämishaasteena Kiilakosken (2012, 135) mukaan onkin kuntien hankaloituvassa taloustilanteessa perustella oma toiminta sellaisillekin ihmisille, joille nuorisotyö ei ole tuttua. Tämä edellyttää eri toimintamuotojen avaamista ja kuvaamista tavalla, joka on yleisesti jaettavissa sekä mahdollisesti eri kielellä kuin nuorisotyössä on ollut tapana.

Julkisen hallinnon muutosten myötä tiedon merkitys on kasvanut. Tiedon tuottamisen tapoihin kiinnitetään huomioita ja tiedon merkitys johtamisessa ja päätöksenteon tukena on suuri. Kiinnostusta tiedon merkitykseen ja sen hyödyntämiseen on erityisesti johtamistieteiden tutkimuksessa. Virtanen, Stenvall ja Rannisto (2015, 14) nostavat tiedonjohtamisen klassikkoteokseksi Nonakan ja Takakeuchin The Knowledge-creating Company teoksen vuodelta 1995. Tiedon merkitystä poliittis-hallinnollisesta näkökulmasta on tarkastellut muun muassa Osmo Lampinen (1992). Tieteellisen tiedon hyödyntämistä päätöksenteon eri vaiheissa ovat pohtineet sekä Antti Syväjärvi, Hanna Vakkala ja Jari Stenvall (2013) hahmotellessaan tiedon erilaisia käyttötarkoituksia päätöksenteon näkökulmasta.

2.2 Avoin nuorisotyö, nuorisotyön funktiot ja eetos

Nuorisotyö käsitteenä ja toimintana on laaja-alainen. Se ymmärretään usein kasvatuksellisenä toimintana, jonka perustehtäväksi voidaan määritellä nuoren sosiaalinen vahvistaminen sekä aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen. Luonteeltaan se on ennaltaehkäisevää, vaikka käytännössä toiminta yhä enemmän painottuukin korjaavaan nuorisotyöhön. Toimintaa toteutetaan kunnissa, järjestöissä ja seurakunnissa. Kunnissa toteutettava nuorisotyö mielletään usein perusnuorisotyöksi. (Allianssi 2016, 78; Pöysä 2013, 6.)

Nuorisolaki antaa puitteet kunnissa tehtävään nuorisotyöhön, mutta se on hyvin viitteellinen. Kunnat toteuttavat nuorisotyötä kukin omalla tavallaan, minkä vuoksi on haasteellista luoda yhtä ja yleistä määritelmää siitä mitä kunnallinen nuorisotyö on. Yhteisiä toimintamuotoja toki löytyy. Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirastojen ylläpitämä nuorisotilastot.fi -sivuston mukaan vuonna 2017 nuorisotilojen avointen iltojen toimintaa toteutti 94% Suomen kunnista. Muita tyypillisimpiä työmuotoja ovat etsivä työ, työpajatoiminta sekä erilaiset nuorille järjestettävät tapahtumat, joita toteuttavat yli 90% Suomen kunnista. (Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto 2018.)

Tutkimuksessani keskityn avoimeen nuorisotyöhön, jonka käsitän Gretschelin (2017, 295). määritelmän mukaan kaikille nuorille suunnattuna nuorisotyön palveluna, vastakohtana tietyille nuorille kohdennetuille palveluille. Käytännössä kunnissa avoin nuorisotyö yhdistetään erityisesti nuorisotiloihin ja niissä tapahtuvaan toimintaan, mutta yhtä ainoaa ja selkeää määritelmää sille ei ole.

Nuorisotyön taustalta löytyvät eetos eli toiminnan eettinen luonne sekä funktiot eli tehtävät. Nieminen (2008) määrittelee nuorisotyön funktioiksi eli yleiseksi tehtäväksi *sosialisaatiofunktion*, *personalisaatiofunktion*, *kompensaatiofunktion* sekä *resursointi- ja allokointifunktion*:

- *Sosialisaatiofunktion* tehtävänä on liittää nuoret kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisöjen jäseniksi.
- *Personalisaatiofunktio* puolestaan ohjaa nuorta kehittymään omaksi itsekseen, kohti itsenäisyyttä ja omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tunnistavaksi yksilöksi.

- *Kompensaatiofunktio* tasoittaa kahden edellisen puutteita ja vaikeuksia. Tavoitteena tällöin on auttaa ja ohjata nuoria, joiden yhteiskuntaan liittyminen tai persoonallisten mahdollisuuksien toteuttaminen on haastavampaa.
- *Resurssointi- ja allokointifunktion* tehtävänä on vaikuttaa siihen, miten yhteiskunta osoittaa eli resurssoi nuorille voimavaroja sekä miten niitä suunnataan eli allokoidaan.

(Nieminen 2008, 21–26.)

Niemisen mukaan resurssointi- ja allokointifunktio liittyy ensisijaisesti julkishallintoon ja poliittiseen päätöksentekoon. Kasvatuksellinen nuorisotyö puolestaan keskittyy sosialisatio-, personalisaatio- ja kompensatiofunktioihin. (Nieminen 2008, 26.) Näiden neljän toisiaan täydentävien myönteisten perusfunktioiden rinnalla on myös *piilofunktioita*, eli tiedostamattomia tai tarkoittamattomia tehtäviä. Yhtenä näistä on *kontrollifunktio*, jonka tehtävänä on sosiaalisen kontrollin kautta sopeuttaa nuoria yhteiskunnan, valtajärjestyksen ja aikuisten sopivina pitämiin käyttäytymistapoihin. Vaikka nuorisotyön omissa julkisissa tavoitteissa tämä kontrollifunktio ei näykään, on se käytännössä yhteiskunnan sanattomasti asettama tehtävä. (Nieminen 2008, 27).

Nuorisotyön eetos puolestaan kuvaa toiminnan eettistä luonnetta sekä suhtautumista maailmaan ja ihmisiin. Nieminen määrittelee nuorisotyön eetoksen viideksi peruskiveksi *voluntarismien, nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen, sitoutumisen nuorten kansalaisuuden lujittamiseen, aikuisten kasvatustavustaan ja -oikeuden tunnustamisen sekä relatiivisen ja pluralistisen arvoperustan*. (Nieminen 2008, 34.)

Voluntarismi kuvaa nuorten vapaaehtoista toimintaa: mitään velvoitetta tai pakkoa nuorisotyön toimintoihin osallistumiseen ei ole. Tästä vapaaehtoisuudesta on seurannut *nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen*. Nuorisotyö saa oikeutuksensa nuorilta ja heidät otetaan vastaan sellaisina kuin he ovat. Kasvatuksellisuus puolestaan näkyy *sitoutumisena nuorten kansalaisuuden lujittamiseen*. Lähtökohtana on, että nuori on yhteisönsä kykenevä, osallistuva ja aktiivinen jäsen. (Nieminen 2008, 34–35.)

Neljäs peruskivi tunnustaa *aikuisten kasvatustavustaan ja -oikeuden*. Aikuisilla on ohjaava rooli, joka on hyväksytty ja merkittävä. Heidän tehtävänä on luoda mahdollisuuksia sosialisointien toteutumiseen, nuorten tarpeita ja itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Viidentenä peruskivenä on *relatiivisuus ja pluralistisuus*. Relatiivinen eli suhteellinen arvoperusta tuo näkyviin huomion siitä, ettei nuorisotyössä ole täysin yhdenmukaisia ja kiveen hakattuja kasvatustavoitteita tai toimintasääntöjä. Erilaisia arvoperustoja on paljon ja

pluralistisuus näkyikin laajan kentän monipuolisena toimintana, jota toteuttavat järjestöt, kunnat ja muut toimijat. Näiden tahojen arvoperustat ovat kuitenkin luonteeltaan ehdottoman hyviä ja oikeita asioita, joita tavoitellaan nuorisotyön keinoilla. (Nieminen 2008, 35–38.)

2.3 Kunnallishallinnon muutos: tehokkuusajattelua ja verkostoja

Perusnuorisotyöksi miellettyä toimintaa tuottavat pääasiassa kuntien nuorisotoimet tai nuorisopalvelut. Toimintaa ohjaavat julkisen hallinnon ajattelumallit ja niissä tapahtuvat muutokset. Stenvallin ja Virtasen (2010) mukaan Uusi julkinen johtaminen (New Public Management) toi julkiseen hallintoon 1990-luvulla ajattelumallin, jonka toiminnassa korostuivat tehokkuus ja tulokset. Kustannustehokkuuden painottamisen myötä syntyi julkisen hallinnon suorituksia mittaavia ja arvioivia järjestelmiä, kuten muun muassa vaikuttavuuden arviointiin liittyviä toimintamalleja. Vedungin mukaan arviointi on tulossuuntautuneen johtamisen keskeinen osa. Sen avulla toiminnasta, tuloksista ja vaikuttavuudesta tuotetaan jatkuvaa ja systemaattista palautetta eli tietoa, jonka avulla toimintaa pystytään ohjaamaan ja kehittämään. (Stenvall & Virtanen 2010, 46–47, 50–51.)

Vuosituhanen vaihteessa julkinen hallinta, Governance-ajattelu, painotti eri toimijoiden (julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä kansalaisten) vuorovaikutteista yhteistyötä. Ajattelun taustalta löytyy tietoisuus yhteiskunnan monimutkaisista ongelmista ja niiden keskinäisistä riippuvuussuhteista. Ongelmat, kuten työttömyys tai nuorten syrjäytyminen, ovat entistä laaja-alaisempia ja nopeammin ilmeneviä ja niiden ratkaiseminen vaatii sektorirajat ylittävää yhteistyötä. Aiemmistä suljetuista ja yhteen organisaatioon kohdistuvasta tarkastelusta siirryttiin avoimempiin ja eri toimijoiden kanssa yhteisesti toteutettaviin palvelukokonaisuuksiin, joissa eri toimijat muodostavat palveluekosysteemin. Governance-ajattelun keskiössä on palvelutuotannon koordinointi ja hallinta, verkostotyöskentely sekä eri toimijoiden välinen vuorovaikutus ja luottamukseen perustuva kumppanuus. Oman organisaation ulkopuolelle kurottava yhteistyö on nähty keinona muun muassa uudentyypiseen yhteistyöhön sekä innovaatioiden syntyyn ja leviämiseen. (Stenvall ym. 2010, 54–55, 199; Virtanen & Vakkuri 2016, 31, 37.)

Virtasen ym. (2016, 51–52) mukaan muuttuva yhteiskunta vaatii julkisilta palveluilta uudenlaisia toimintatapoja ja synnyttää samalla myös tiedontuotannolle uudenlaisia

vaatimuksia. Keskeisessä roolissa on vaikutusten todentaminen. Yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi kaivataan julkiselta toiminnalta todellisten ja oletettujen vaikutusten näkyväksi tekemistä.

2.4 Nuorisotyö tehokkuusajattelun puristuksessa

Hallinnon ajattelumallien muutokset vaikuttavat myös nuorisotyöhön. Siurala (2014) kuvaileekin nuorisotyön ja -politiikan olevan kahden tulen välissä: työn merkitys ja vaikuttavuus on pystyttävä osoittamaan tai ainakin arvioimaan nuorisotyön vaikutuksia nuorten kasvuun: *”Parasta olisi, että voitaisiin empiirisesti osoittaa, että nuorisotyö on suosittua (volyymiluvut), se on laadukasta (laadun varmistus) ja sillä on osoitettavissa olevia vaikutuksia nuorten yksilölliseen ja sosiaaliseen kasvuun (vaikuttavuuden arviointi).”* (Siurala 2014, 5.)

Kuntakentän lisäksi tulosohtauksellisuus näkyy myös valtionhallinnossa. Valtion talousarviossa annetaan entistä suurempi merkitys vaikuttavuudelle, tavoitteille ja toiminnalliselle tuloksellisuudelle. Nuorisolain 5§ mukaisesti valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman, joka määrittelee tarkemmat tavoitteet valtakunnalliselle nuorisotyölle ja -politiikalle sekä näiden tukemiselle (Nuorisolaki 1285/2016). Nykyinen ohjelma luo paineita vaikuttavuuden ja arvioinnin mittaamiselle. Vuonna 2017 hyväksytyn ohjelman yhtenä tavoitteena on tuottaa tietoa nuorisotyön vaikuttavuuden näkökulmasta ja arvioida nuorisotyön ja -politiikan nykyisten mallien ja menetelmien tuloksellisuutta suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin. (Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2017). Georg Henrik Wrede toteaa Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin -teoksen esipuheessa, että nuorisotyön kentän moninaisuus tuo suuren haasteen arviointiin ja mittaamiseen, mutta hän uskoo sen kuitenkin olevan mahdollista. *”Toiminnan tuloksellisuutta, sitä miten tavoitteet on täytetty ja mikä yhteiskunnallinen vaikuttavuus näillä on, pitäisi kuitenkin pystyä osoittamaan julkisen rahoituksen perustelemiseksi.”* (Gretschel ym. 2016, 9.)

Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden todentaminen, työn mittaaminen, on ollut nuorisotyössä haasteellista. Cooperin (2012) mukaan mitattavien tavoitteiden asettaminen on melko yksinkertaista silloin kun mitattava ”tuote” on konkreettinen. Koska nuorisotyö on luonteeltaan laadullinen prosessi, joka liittyy nuoren personalliseen ja sosiaaliseen

kehittymiseen, on hänen mielestään haasteellista löytää mitattavaksi soveltuvia konkreettisia tuloksia. (Cooper 2012, 83.) Vaikka mittarit voivat olla laadullisia tai määrällisiä, näyttäytyvät ne nuorisotyössä useimmiten kävijämäärinä tai talouden lukuina. Sinervon (2018) mukaan mittareita asetettaessa tärkeää on pohtia mitataanko oikeita asioita, mittaako mittari sitä mitä sen halutaan mitataava sekä mittaako se luotettavasti sitä mitä halutaan mitata.

Koen tämän näyttäytyvän kunnallisen nuorisotyön osalta suurena ongelmana. Tällä hetkellä käytössä olevat mittarit, kuten osallistujamäärät, osoittavat esimerkiksi nuorisotilojen käyttöastetta, mutta eivät todenna tehtävän työn merkityksellisyyttä tai vaikutuksia. Cooperin (2018) mielestä käytössä olevat laskentatavat ovat yksinkertaistavia, eikä käytössä olevat tiedon keruun tavoilla pystytä tuomaan näkyviin nuorena tapahtunutta kehitystä tai nuorisotyön moninaisuutta. Tämänkaltaisen tiedonkeruu jättää näkymättömiin myös työntekijöiden äänen, työn mukanaan tuoman hiljaisen tiedon. Näin työn arvo irrotetaan kontekstistaan, eikä lukuja tulkitseva pysty tietämään mitä niiden taustalla on. Nuorisotyöntekijät kokevat numeraalisen datan keräämisen olevan työtä, jota tehdään ainoastaan täyttämään ylhäältä päin asetettuja vaatimuksia. Mikäli työn taustalla olevat asiat, kuten nuorisotyön eetos sekä työntekijöiden ammatillinen osaaminen tunnustetaan, voi arvioinnin kokea myös jokapäiväistä työtä kehittävänä toimintana. (Cooper 2018, 24, 37–39.)

Tämä problemaattinen tilanne tuo mielestäni näkyviin Virtasen ja Vakkurin (2016) kuvaamia, Peter Smithin luokitteluun nojautuvia, arvioinnin dysfunktioita. Tunnelinäkemyksessä keskitytään mittaamaan helposti mitattavia asioita ja kokonaisuuksia. Lisäksi yritysmaailmasta kuntatalouteen saapuneen tehokkuusajattelun myötä toimintaa mitataan lyhytnäköisesti, jolloin toiminnan pidempiaikaiset vaikutukset jäävät pimentoon. (Virtanen ym. 2016, 214–215). Koska nuorisotyön kasvatuksellinen luonne ei taivu yksiselitteiseen mittaamiseen, koen vallalla olevan tunnelinäkemyksen: mitataan sitä mitä on helppo mitata ja vertailla. Nuorisotilojen kävijämäärien tai leirivuorokausien määrä on helpommin todennettavissa kuin se, mitä toiminnassa tapahtuu ja mikä sen vaikuttavuus on. Lisäksi koen, että lyhytnäköinen tarkastelutapa jättää nuorisotyön kasvatukselliseen luonteeseen olennaisesti liittyvät asiat piiloon.

Työn pitkäjänteisyys onkin Ordin (2016) mukaan olennainen osa nuorisotyötä. Vaikutukset voivat näkyä vasta vuosien kuluttua. Ajan käsite kuuluu toimintaan: työn ytimessä olevat asiat, nuorten kohtaaminen ja luottamuksen rakentaminen, vievät aikaa. Nuorisotyöntekijät kuvailevat työn tuloksia usein pidemmän aikavälin käsitteellä, kuljettu matka. Vaikka työn

vaikutuksia pystytään kuvailemaan nuorena tapahtuneiden muutosten avulla, ei se silti vastaa mitattavuuden problematiikkaan. Kuljetun matkan aikana tapahtuneet muutokset eivät taivu päätöksentekijöiden vaatimiin mittareihin. Mitattavuuden implisiittinen oletus onkin, että nuorisotyön aikaansaannokset olisivat mitattavissa. (Ord 2016, 155–156.)

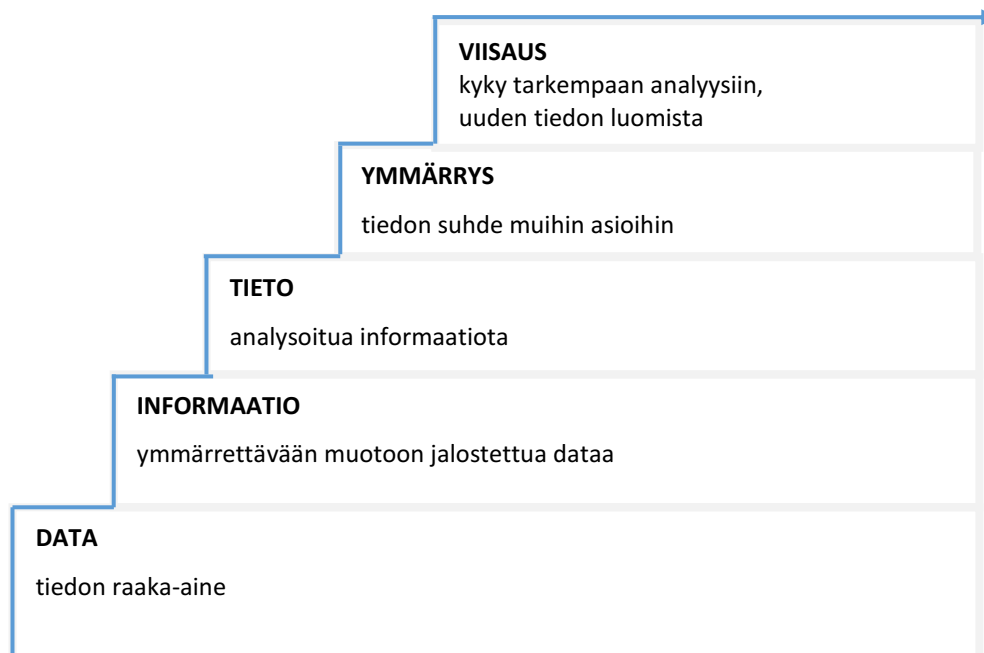
Jaan Cooperin (2018, 39–40) näkemyksen, jonka mukaan nuorisotyön vaikuttavuuden, tavoitteiden ja tuloksellisuuden mittaamiseen vaikuttaa myös rahoitus. Perusnuorisotyön ulkopuolista toimintaa rahoitetaan usein projekti- tai muulla rahoituksella. Nuorisotyön vähäisiä resursseja kohdennetaan sinne, missä vaikutus on helposti mitattavissa. Yksilötyössä, kuten etsivä nuorisotyö sekä työpajatoiminta, nuorilla on konkreettisia ongelmia, joiden ratkaisemiseksi he tarvitsevat apua. Erityisesti työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien NEET -nuorten (Not in Education, Employment or Training) kanssa tehtävää työtä on viime vuosina tuettu paljon. Cooperin mukaan näissä työmuodoissa onkin helppo tehdä työtä näkyväksi ja perustella sen merkitystä asiakasmäärillä tai tilastoimalla esimerkiksi työpajalta opintoihin tai työelämään siirtyneiden nuorten määriä. Ongelmatonta tiedonkeruuta ei kuitenkaan ole ja esimerkiksi etsivään nuorisotyöhön kaivataan paremmin nuorille ja nuorisotyöhön sopivia tiedonkeruun tapoja (Liikanen & Moisala 2018).

Avoimessa nuorisotyössä tilanne kuitenkin on toinen. Nuorisotilojen kävijämäärät eivät kerro työn tuloksista tai siitä mitä vaikutuksia sillä on nuoreen. Rahoitusta ohjataan korjaavaan yksilötyön ennaltaehkäisyyn sijaan, jonka koen asettavan nuorisotyön eri työmuodot eriarvoiseen asemaan. Cooper (2018, 40–41) toteaa projekti- tai muuta ulkopuolista rahoitusta saavan toiminnan olevan usein rahoittajavetoista, jolloin työn tavoitteet määritellään osin ulkoapäin. Tällöin nousee esiin myös kysymys ja ristiriita nuorisotyön peruseriaatteista: nuorten vapaaehtoisesta osallistumisesta sekä toiminnan nuorisolähtöisyydestä.

Vaikuttavuuden ja työn tuloksellisuuden todentamisessa keskeisellä sijalla on tieto ja sen systemaattinen tuottaminen ja hyödyntäminen sekä päätöksenteossa että organisaation omassa toiminnassa. Kunnallisen nuorisotyön tavoitteet ja mittarit määritellään usein hallinnon lähtökohdista eivätkä ne tuota tietoa joka todentaa työn vaikuttavuutta. Tärkeää olisikin luoda työn tavoitteisiin oikeasti sopivia tiedonkeruun tapoja toimialan sisällä, jotka tuovat näkyviin numeraalisen tiedon lisäksi myös nuorisotyöntekijöiden ja nuorten näkökulmia.

2.5 Tieto

Tieto on erittäin laaja käsite. Yksi tapa käsitteen hahmottamiseen on kuvata tiedon eri tasoja portaina: *dataa*, *informaatiota*, *tietoa*, *ymmärrystä* ja *viisautta* (kuvio 1). *Data* on jalostumatonta tietoa, joka muodostuu koodeista, merkityksistä ja signaaleista. Nämä eivät välttämättä ole merkityksellisiä, joten datan voidaankin ajatella muodostavan informaation tai tiedon raaka-aineen. Dataa voidaan jalostaa *informaatioksi* eli rakenteelliseksi dataksi, johon liittyy jokin merkitys tai tulkinta. Informaatiota voidaan jo hyödyntää analysoimalla ja sitä voidaan muuttaa *tiedoksi*. Tieto rakentuu datan, informaation ja yksilön omien kokemusten pohjalle. Kun tietoon liitetään käsitys siitä, miksi asia on tietyllä tavalla ja miten se kytkeytyy muihin asioihin, muuttuu se *ymmärrykseksi*. Tämän avulla pystytään jo selvittämään asioita. Kun ymmärryksestä siirrytään *viisauteen*, kyetään asioita analysoimaan tarkemmin sekä luomaan uutta tietoa aiempien tietojen, kokemusten ja ymmärryksen pohjalta. (Suurla 2001, 31; Laihonen, Hannula, Helander, Ilvonen, Jussila, Kukko, Kärkkäinen, Lönnqvist, Myllärniemi, Pekkola, Virtanen, Vuori & Yliniemi 2013, 17–18.)

KUVIO 1. Tiedon tasot portaina (ks. Suurla 2001, 32)

Choo (2006) puolestaan tekee jaottelua tiedon kategorioiden mukaan (taulukko 1). Hänen mukaansa tieto voi olla *hiljaista*, *eksplisiittistä* tai *kulttuurista*. *Hiljainen tieto* muodostuu

kokemuksen ja toiminnan kautta. Se on luonteeltaan implisiittistä ja hankalasti sanallistettavissa, sillä se näkyy käytännön työssä muun muassa erilaisina rutiineina eikä sitä voida ilmaista säännöillä tai ohjeilla. *Eksplisiittinen tieto* puolestaan on tehty näkyväksi sanoin ja numeroin. Se on hyödynnettävää ja sitä voidaan helposti jakaa datan muodossa. *Kulttuurinen tieto* on yhteisesti jaettu käsitys muun muassa organisaation tavoitteista, kyvyistä ja asiakaskunnasta. Nämä käsitykset luovat yhteisen arvopohjan sekä hahmotelman uudelle informaatiolle ja tiedolle sekä antavat merkityksen organisaation tiedolle. (Choo 2006, 135–136, 138, 140.)

TAULUKKO 1 Tiedon kategoriat (Choo 2006, 135)

Hiljainen tieto	<ul style="list-style-type: none"> • Implisiittistä tietoa, joka muodostuu kokemuksen ja toiminnan kautta.
Eksplisiittinen tieto	<ul style="list-style-type: none"> • Sanoin ja numeroin näkyväksi tehtyä tietoa, jota voidaan hyödyntää kommunikaatiossa tai levittää
Kulttuurinen tieto	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisesti jaettu käsitys mm. organisaation tavoitteista, kyvyistä ja asiakaskunnasta. • Oletukset jotka luovat yhteisen arvopohjan ja ovat merkittäviä uudelle tiedolle.

Kaikki edellä mainitut tiedon tasot ovat toisiaan täydentäviä näkökulmia tiedon jäsentämiseen. Data ja informaatio näyttäytyvät eksplisiittisenä tietona: ne voivat olla esimerkiksi kävijämääriä tai kirjalliseen muotoon tuotettua yksityiskohtaisempaa kuvausta jostakin toiminnasta. Implisiittinen eli hiljainen tieto puolestaan näkyy käytännössä esimerkiksi nuorisotyössä tilatyön arkirutiineina eli auki kirjoittamattomina toimintaperiaatteina. Kaikki inhimillinen tieto ei tosin ole hiljaista tietoa, vaan sitä voidaan jossain määrin siirtää toiselle eksplisiittisessä muodossa. (Laihonen ym. 2013, 18–19.)

Kiilakosken (2012, 134-135) mukaan osa nuorisotyön tiedosta on edelleen traditioon sitoutunutta hiljaista tietoa, jota ei ole tehty näkyväksi tutkimuksina tai yhteisinä, jaettuina, käsitteinä. Polanyi (2009, 4) kuvaakin hiljaisen tiedon luonnetta toteamalla ”*tiedämme enemmän kuin osaamme kertoa*”. Kiilakosken mielestä tämä kuvaa hyvin nuorisotiloilla tehtävää työtä, jossa työn luonteen kuvaileminen saattaa olla työntekijöille vaikeaa.

Nuoristotiloista siis tiedetään paljon enemmän kuin mitä niistä osataan kertoa. Yhteisten käsitteiden ja puhetapojen kautta pystytään avaamaan toiminnan sisältöä ja sen merkitystä henkilöille, jotka eivät sitä tunne sekä myös niille henkilöille, jotka haluavat tarkastella toimintaa uudesta näkökulmasta ja kehittää sitä. (Kiilakoski 2012, 134–135.)

Tiedon merkitys julkisella sektorilla on kasvanut hallinnon muutosten myötä. Tietoa hyödynnetään johtamisessa ja sen avulla pyritään tuottamaan palveluita tehokkaammin, taloudellisemmin ja vaikuttavammin. Lisäksi julkisiin organisaatioihin erilaiset sisältä- ja ulkoapäin kohdistuvat tehokkuus-, tuottavuus- ja vaikuttamisvaatimukset pakottavat kiinnittämään huomiota siihen, miten organisaatioita johdetaan tiedolla ja miten palveluiden laatua ylläpidetään. (Virtanen, Stenvall & Rannisto 2015, 13.)

Tietojohtamisen itsetarkoituksena ei ole pelkästään tiedon tuottaminen. Tärkeintä on saadun ja edelleen analysoidun tiedon hyödyntäminen toiminnassa, sen ohjauksessa sekä kehittämisessä. Tiedon merkitys näkyy sen hyödynnettävyydessä, siinä miten sitä käytetään ohjaamaan toimintaa joko yksilö- tai organisaatiotasolla. Tiedon arvoa voidaan lisätä jalostamalla sitä tilanteeseen soveltuen. Kun tietoa hyödynnetään tehokkaasti, voidaan sen avulla tukea päätöksentekoa tai vähentää arvoa tuottamatonta työtä. (Laihonen ym. 2013, 26, 29.)

Choon (2006, 127) mukaan useat organisaatiot tunnistavat vuosien varrella kerääntyneen tiedon merkityksen ja etsivät keinoja sen hyödyntämiseen. Laihonen ym. (2013) toteavat, että tietoa tulee prosessoida, jotta sitä voidaan hyödyntää päätöksenteossa. Tiedon hyödyntämisen edellytyksenä on, että päätöksentekijät saavat sen oikeaan aikaan, sopivia kanavia pitkin ja käyttökelpoisessa muodossa. Jäsentymätön tieto on muokattava sopivaan muotoon esimerkiksi sähköisesti jaettavaksi. Prosessoimatonta tietoa jaetaan useimmiten henkilökohtaisissa vuorovaikutustilanteissa kuten kokouksissa, puhelinkeskusteluissa ja epämuodollisissa tapaamisissa. Tiedon arvoa ei määritä se, missä muodossa tai mitä kanavaa pitkin se saadaan. Satunnaisessa keskustelussa saatu tiedonjyvä voi olla huomattavasti arvokkaampi kuin luettavaksi saatu kymmensivuinen raportti. Tiedon arvo ja vaikuttavuus näkyvät sen hyödyntämisvaiheessa, vahvistaen jo olemassa olevaa toimintaa tai tuoden siihen muutosta. (Laihonen ym. 2013, 48–49.)

2.6 Tutkimustehtävänä avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto

Tutkimukseni perustuu ajatukseen siitä, että yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat nuorisotyöhön. Julkishallinnon muutokset, erityisesti New Public Management -ajattelu, ovat tuoneet mukanaan tavoitteellisen ja tuloksellisuuteen pyrkivän hallintomallin, joka heijastuu käytännön työhön. Ajattelumallit ovat nostaneet keskiöön tiedon ja sen hyödyntämisen johtamisessa sekä palveluiden tuottamisessa tehokkaammin, taloudellisemmin ja vaikuttavammin. Hallinnon ajattelumallit haastavat myös nuorisotyön osoittamaan tuloksellisuutensa uudella tavalla. Kiinnostukseni kohteena oli avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ja sen merkitys tutkimuskunnassani eli Raumalla.

Jo tutkimuksen alkumetreillä ymmärsin, että tietoa ja sen merkitystä tutkittaessa on aloitettava määrittelemällä mitä avoin nuorisotyö on. Nuorisotyön moninaisen kentän vuoksi yhtä ainoaa määritelmää työlle ei ole ja mielenkiintoista olikin tutkia, miten avoin nuorisotyö ymmärretään Rauman kaupungissa sekä mitä merkityksiä ja odotuksia sille asetetaan. Peilasin syntynyttä määritelmää ja merkityksiä nuorisotyön funktioihin sekä eetokseen tarkastellen miten ne näkyvät Raumalla avoimelle nuorisotyölle annetussa merkityksessä.

Tutkin Raumalla avoimesta nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa tiedon luonteiden sekä sille annetun merkityksen mukaan. Halusin tutkia, millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä muodostuu sekä miten tietoa hyödynnetään päätöksenteossa eli miten hallinnon ajattelumaailman muutokset näkyvät avoimesta nuorisotyöstä tuotettavasta tiedosta.

Tutkimuskysymyksinä olivat:

1. Mitä on avoin nuorisotyö Raumalla?
2. Millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan?
3. Miten tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa?

3. TUTKIMUKSEN MENETELMÄ, AINEISTO, ANALYYSI

3.1 Menetelmänä tapaustutkimus

Tutkimukseni on kvalitatiivinen tutkimus, jonka luonteen mukaisesti lähtökohtanani oli kuvata todellista tilannetta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161). Tarkastelen, millaisena avoin nuorisotyö ymmärretään, millaista tietoa siitä tuotetaan ja miten tietoa hyödynnetään päätöksenteossa.

Kvalitatiivista tutkimusta luonnehtivat muun muassa aineistonkeruumenetelmät, hypoteesittomuus sekä kohdejoukon valinta. Lisäksi tutkimusta on tehtävä asianomaiseen ongelmaan sopivalla menetelmällä (Hirsjärvi ym. 164; Eskola ja Suoranta 2014, 14). Omassa tutkimuksessa koin haastattelun parhaaksi menetelmäksi, sillä se mahdollisti tutkittavien näkökulman esiin pääsyn (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Vaikka laadullisen tutkimuksen yhtenä piirteenä on hypoteesittomuus, ohjasi oma kokemukseni nuorisotyön kentältä aiheen valintaa sekä esiyymmärrystä siitä, että avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto jättää työhön olennaisesti kuuluvia asioita pimentoon. Omat kokemukseni eivät kuitenkaan muodostaneet asetelmaa, joka olisi rajannut tutkimuksen toimenpiteitä tai ohjannut omaa ajatteluani tiukasti. Tiedostin omat ennakko-oletukseni ja huomioin ne. Eskolan ja Suorannan (2014, 19–20) mukaan laadullisessa analyysissä tutkija yllättyy tai oppii. Näin kävi itsellenikin: haastatteluissa nousi esiin asioita, joita en ollut ennakoinut kuten kokemustiedon suuri merkitys verkoston toiminnassa sekä nuorten ”ohituskaista” tiedon tuottamisessa ja päätöksentekoon vaikuttamisessa.

Kohdejoukkoni, eli haastateltavat, muodostui heidän asiantuntija-asemansa perusteella. Otanta oli harkinnanvarainen ja sisälsi pienen määrän tapauksia. Otannaksi voidaan näkemykseni mukaan luokitella myös tutkimukseni rajautuminen yhden kunnan alueelle. Tapaustutkimuksena tekemäni tutkimuksen pyrkimyksenä ei ollut yleistää vaan tutkia avointa nuorisotyötä ja siitä tuotettavaa tietoa yhden kunnan alueella, tiettyjen henkilöiden näkökulmasta. (Hirsjärvi ym. 2009, 164; Eskola ym. 2014, 14.)

Tutkimukseni lähestymistavaksi valikoitui tapaustutkimus, jolloin pyritään ymmärtämään tosielämässä tapahtuvaa ilmiötä sen omassa kontekstissa. Tapaustutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan yhtä tai useampaa tapausta, ja tavoitteena on näiden määrittely, analysointi ja ratkaisu. (Yin 2003, 5, 13–14; Eriksson & Koistinen 2005, 4.) Oma tutkimukseni on

intensiivinen tapaustutkimus (ks. esim. Eriksson & Koistinen 2005, 15), jossa pyrin kuvaamaan tiheästi, tulkitsemaan ja ymmärtämään yhtä tapausta. Tutkin, miten avoin nuorisotyö ymmärretään Raumalla, millaista tietoa siitä tuotetaan ja miten sitä hyödynnetään. Tarkastelin tutkimuskohdettani yhteiskunnallisessa ja fyysisessä kontekstissa. Tavoitteenani ei ollut tehdä yleistyksiä vaan etsiä vastauksia tutkimuskysymykseeni juuri tässä kontekstissa. Tarkastelutapanani oli tutkimukseen osallistuvien näkökulma, heidän omilla käsitteillään ja kielellään.

Yin mainitsee tapaustutkimuksen tehtäväksi analyyttisen yleistämisen, jolloin voidaan kyseenalaistaa tai vahvistaa esitettyä tai itse kehitettyä teoreettista näkemystä tutkitun tapauksen pohjalta (Yin 2003, 31–33). Oman tapaustutkimukseni lähtökohtana olikin pyrkimys vahvistaa tutkimuksen taustalla vaikuttavaa esiyymmärrystä siitä, ettei avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tietoa vastaa työn sisältöä vaan olennaisia asioita jää pimentoon.

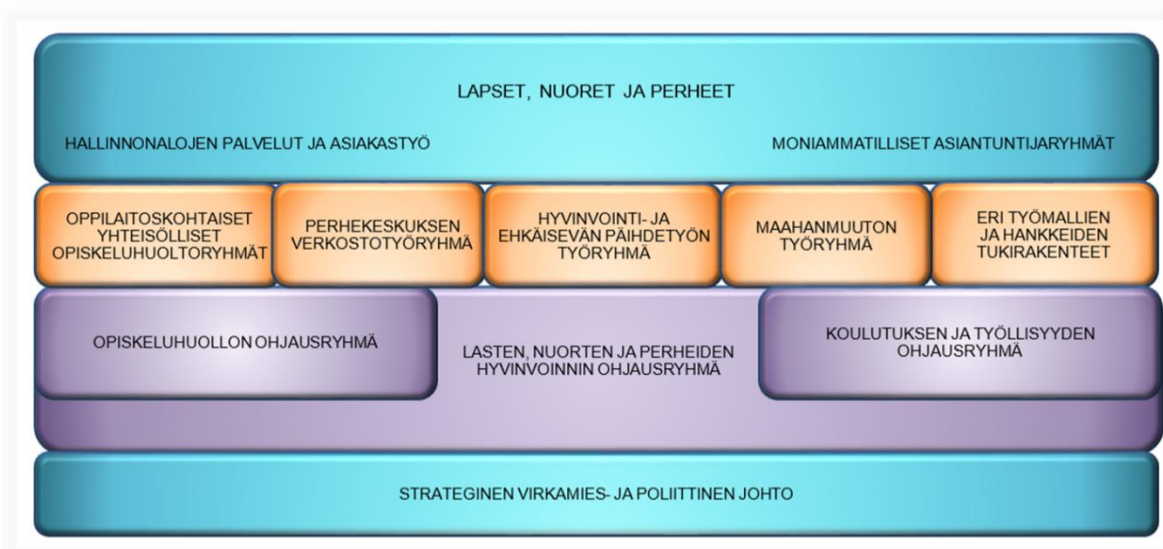
3.2 Tutkimuskuntana Rauma

Raumalla avoimen nuorisotyön käsite elää murrosvaihettaan. Perinteisesti se on mielletty nuorisotiloilla tapahtuvaksi toiminnaksi, joka on avointa kaikille. Nyt työ mielletään yhä enemmän missä tahansa, muun muassa kauppakeskuksissa, tapahtuvaksi. Jalkautuva työ eli toiminta siellä missä nuoret ovat on käynnistymässä. Tätä käytännön toimintaa ei ole kirjattu toimintasuunnitelmaan, mutta sitä esitellään ja dokumentoidaan palveluverkoston kokouksissa ja sitä on esitelty hyvinvointityöryhmässä. Kasvokkain tapahtuvan työn lisäksi avoimeen nuorisotyöhön kuuluu verkossa toimiva nuorten tieto- ja neuvontapalvelu nuortenrauma.fi.

Kaupungin organisaatiossa nuorisopalvelut sijoittuvat osaksi sivistystoimialaa. Raumalla tehtiin hallinnon organisaatiouudistus, jossa kasvatus- ja opetustoimi sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi yhdistyivät sivistystoimialaksi. Hallinnot yhdistettiin helmikuussa 2017 sivistyshallinnoksi, ja virallinen yhdistyminen astui voimaan 1.6.2017. Samalla toimintansa aloitti uusi sivistysvaliokunta, joka hyväksyy toimintasuunnitelmat ja talouden toteuman sekä seuraa toimialan käyttötaloutta. Organisaatiouudistuksen myötä päätösvaltaa on delegoitu alaspäin viranhaltijatasolle eli toimialajohtajille sekä päälliköille. Luottamushenkilöt päättävät suuremmista kokonaisuuksista ja käytännön toiminta on työntekijöiden vastuulla. Valiokunnassa käsitellään nuorisotyön asioita vähän.

Rauman nuorisopalveluiden toimintaympäristö linkittyy lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2016 (kuvio 2). Verkostossa on nuorisotyön lisäksi mukana peruskoulu sekä toisen asteen oppilaitokset, sosiaali- ja terveystyö, kolmannen sektorin toimijoita sekä työ- ja elinkeinopalvelut. Verkoston sisällä toimii useita monialaisia työryhmiä, joissa nuorisopalveluiden työntekijöitä on mukana.

KUVIO 2 Rauman lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkosto (Rauman kaupunki)

Palveluverkoston ytimessä on tuottaa tietoa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilasta ja viedä asioita päätöksentekoon. Tutkimukseni haastateltavat kokivat, että palveluverkoston myötä kilpailutilanne resurssien käyttämisestä on vaihtunut yhdessä tekemiseen. Ohjausryhmän tehtävänä on katsoa kokonaiskuvaa lasten, nuorten ja perheiden kannalta ja tehdä yhteisiä linjauksia, joita viedään eteenpäin strategiselle ja poliittiselle johdolle. Keskitetyn tiedon tuottaminen on myös vähentänyt byrokratiaa.

Vaikka nuorisotyö mielletään aktiiviseksi toimijaksi, hallinnollisesti katsoen se näyttää melko pienenä. Nuorisopalveluiden osuus koko kaupungin menoista ilman ulkopuolista rahoitusta on noin 0,5% (Ulla Heikkonen, henkilökohtainen tiedonanto 25.10.2018).

3.3 Aineistona asiantuntijahaastattelut

Tekemäni haastattelut olivat luonteeltaan asiantuntijahaastatteluja. Asiantuntijana voidaan pitää henkilöä, jolla on enemmän tietoa ja taitoa jostain tietyistä aihealueista kuin muilla tai hyvin harvoilla. Asiantuntijuutta kertyy esimerkiksi työtehtävien tai institutionaalisen aseman kautta, eikä se ole yksilön pysyvät ominaisuus. Institutionaalinen asiantuntijuus näkyy myös kielenkäytössä, kuten erilaisten ammattitermien käyttämisellä. (Alastalo, Åkerman & Vaitinen 2017, 215–216.)

Koska asiantuntijuus näyttäytyy monimuotoisena ilmiönä, oli minulle tärkeää määritellä olennainen asiantuntijuus ja keskeisten toimijoiden tunnistaminen. Tutkimuksessani haastateltavat toimivat asiantuntijoina, kukin omalla tavallaan. Osa haastateltavistani voidaan katsoa kuuluvan eliittiin. Lewis A. Dexter kuvailee eliittiin kuuluvien olevan hyvin perillä asioista ja/tai omaavan vaikutusvaltaa. Tutkimuksessani mielsin tähän valta-asemaan kuuluvaksi nuorisopalvelujohtajan, opetus- ja nuorisajohtajan, sivistystoimialan toimialajohtajan sekä luottamushenkilöt. Eliittiin kuuluvat voivat tehdä muiden elämään vaikuttavia päätöksiä, mutta Alastalon ym. mukaan se ei kuitenkaan välttämättä edellytä vaikutusvaltaista asemaa. Esimerkiksi julkisen sektorin virkamiehillä voi olla enemmän tietoa toimeenpanoasioista kuin eliitillä, joka lakeja säätää. (Alastalo ym. 2017, 217, 229.) Nuorisotyöntekijöillä on asiantuntijuutta käytännön nuorisotyöstä, sen merkityksestä ja eetoksesta. Viranhaltijoilla on laajempaa näkemystä kuntapalveluiden tuottamisesta sekä päätösten toimeenpanosta ja niiden vaikutuksista, jolloin heidän voidaan katsoa kuuluvan eliittiin. Luottamushenkilöt kuuluvat automaattisesti asemansa vuoksi kaupungin päätöksenteon eliittiin.

Nuorisopalveluissa keskeisinä henkilöinä olivat avointa nuorisotyötä tekevät nuorisohjaajat, nuorisotyön koordinaattori sekä nuorisopäällikkö. Nuorisohjaajien haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna ja he pysyvät anonyymeinä. Nuorisopäällikkö Anja Hämäläisen sekä nuorisotyön koordinaattorin Marjo Jasun haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Nuorisopäällikkö vastaa nuorisopalveluiden toiminnasta. Nuorisotyön koordinaattorin rooliin kuuluu muun muassa lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston monialaisen ryhmän puheenjohtajana toimiminen sekä tiedon tuottamiseen liittyvien asioiden pohdinta yhdessä nuorisopäällikön kanssa. Nuorisopalveluiden lähiesimiehenä toimii opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto,

joka vastaa palvelualueesta. Toimialajohtaja Soile Strander vastaa koko toimialasta sekä toimii sivistysvaliokunnassa esittelijänä.

Luottamushenkilöistä haastateltavina olivat sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja sekä kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi valikoitui haastateltavaksi sen valiokunnan puheenjohtajana, jonka alaisuuteen nuorisopalvelut kuuluvat. Hän on ollut mukana kunnallispolitiikassa vuodesta 2004 lähtien ja toiminut välillä yhden kauden myös eduskunnassa. Hän on ollut opetuslautakunnan jäsenenä, kaupunginhallituksessa sekä toiminut kaupunginhallituksen edustajana nuorisolautakunnassa.

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius valikoitui haastateltavaksi sekä nykyisen poliittisen asemansa että pidemmän kunnallispoliittisen uransa ansiosta. Hän toi haastatteluihin mukanaan perspektiiviä päätöksenteon muuttumisesta. Hän on ollut mukana kunnallispolitiikassa vuodesta 2000 lähtien: kaupunginvaltuutettuna, liikunta- nuorisolautakunnan jäsenenä, tätä seuranneessa vapaa-aikalautakunnassa varapuheenjohtajana sekä puheenjohtajana ja tätä seuranneessa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi valikoitui haastateltavaksi myöskin asemansa ja historiansa vuoksi. Hän on aikoinaan ollut perustamassa Rauman nuorisovaltuustoa, ollut sen toiminnassa mukana pitkään ja sitä kautta tullut mukaan täysi-ikäisenä kunnallispolitiikkaan vuonna 2000. Hän on toiminut nuoriso-liikuntalautakunnan jäsenenä useamman kauden, tämän jälkeen kaupunginvaltuuston jäsenenä ja sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtajana. Hallituksen puheenjohtajaksi hän siirtyi vuonna 2017, jolloin kuntalain muutos mahdollisti luottamushenkilön palkkaamisen osa-aikaseksi työntekijäksi.

Asiantuntijahaastattelu ei ole sidottu mihinkään tiettyyn haastattelutyyppiin. Koin itselleni luontevimmaksi tavaksi teemahaastattelun. Noudatin tyypillisintä haastattelutapaa, eli puolistrukturoitua teemahaastattelua, joka on lomakehaastattelun ja täysin avoimen eli strukturoimattoman haastattelun välimuoto. Haastatteluni rakentuivat tutkimuskysymyksistä nousseiden teemojen ympärille eli avoimeen nuorisotyöhön, tietoon ja päätöksentekoon sekä niiden alla oleviin johdatteleviin kysymyksiin, joita ei oltu sidottu tiettyihin vastausvaihtoehtoihin. Tällainen puolistrukturoitu haastattelu sopii tilanteisiin, joissa halutaan tietoa juuri tietyistä asioista. (Alastalo ym. 2017, 220; Eskola ym. 2014, 87.)

Tein haastattelut huhtikuussa 2018, ja ne olivat kestoaltaan noin tunnin mittaisia. Haastattelutilanteissa keskustelu liikkui melko vapaamuotoisesti teemojen ympärillä ja kysymysten näkökulma muovautui sen mukaan, oliko haastateltava työntekijä (liite 1) vai luottamushenkilö (liite 2). Nuoriso-ohjaajien ryhmähaastattelussa he työstivät ajatuksiaan fläpille yhteisesti pohtien vastauksiaan haastattelukysymyksiini. Yksilöhaastatteluissa toin keskusteluun myös aiemmista haastatteluista esiin tulleita havaintoja hakien näille haastateltavan omia näkemyksiä sekä kokemuksia.

Vaikka tapaustutkimus mahdollistaa sekä kvalitatiivisten että kvantitatiivisten aineistojen käyttämisen rinnakkain (ks. esim. Eriksson ym. 2005, 27), muodostuu oma aineistoni haastatteluista Haastattelujen pohjana toimi taustamateriaali, muun muassa kaupungin sivistystoimialan vuoden 2017 talouden sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (sivistysvaliokunta 2018), sivistystoimialan talousarvio- ja suunnitelmaesitys 2018-2020 (sivistysvaliokunta 2017) sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiverkoston esittely sekä tapaaminen nuorisopäällikön sekä yhden nuorisotyöntekijän kanssa ennen varsinaisia haastatteluja.

Varsinainen aineistoni muodostui seitsemästä yksilöhaastattelusta, yhdestä neljän hengen ryhmähaastattelusta sekä tämän haastattelun aikana tuotetusta materiaalista. Nauhoitettua aineistoa kertyi yhteensä hieman yli seitsemän tuntia. Yksilöhaastattelut litteroin, ryhmähaastattelun toteutuksessa nuoriso-ohjaajat työstivät fläpille määritelmänsä avoimesta nuorisotyöstä sekä ajatuksia tuotettavasta tiedosta sekä sen hyödyntämisestä. Ryhmän tuottama materiaali oli osa analysoitavaa aineistoa ja lisäksi ryhmähaastattelusta litteroin ne osiot, jotka eivät kirjoitetusta materiaalista käyneet ilmi. Yhteensä litteroitua aineistoa kertyi 38 liuskaa kaikista haastatteluista.

3.4 Aineiston analysointi

Analysoin aineistoani sisällön analyysin avulla, jossa pyrin muodostamaan tutkimusaiheestani tiiviin ja yleisessä muodossa olevan kuvauksen (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Tämä tapahtui aineistoa eritellen sekä yhtäläisyyksiä ja eroja etsien teemoittelun avulla, joka on kvalitatiivisessa analyysissä usein käytetty menetelmä. Eskolan ja Suorannan mukaan teemoittelussa pyritään paikantamaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet eli teemat (Eskola ym. 2014, 176). Koska haastatteluni olivat teemahaastatteluja, luontevinta

oli jatkaa analyysia teemoittelun kautta, kysymysrungossa olevien teemojen pohjalta. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka (2006) huomauttavat, etteivät aineistonkeruun teemat aina muistuta etukäteen valmisteltua vaan myös uusia teemoja löytyy. Näin kävi myös minulle: haastatteluissa nousi vahvasti esiin nuorten kuuleminen ja heidän kokemustietonsa osana päätöksentekoa sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiverkosto ja sen merkitys.

Asiantuntijahaastatteluiden analysoinnin tavoitteena on etsiä faktoja, joita tutkimusprosessissa tuotetaan yhdessä haastateltavan kanssa. Etsimäni faktat olivat tietoon liittyviä: mitä tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan ja mikä tuon tiedon merkitys on. Samalla myös tavoitteenani oli saada määritelmä avoimelle nuorisotyölle sekä sen merkitykselle. Tutkimuksessani faktat sekä merkitykset muodostuivat taustatyön ja dokumenttien pohjalta hahmotellun haastattelurungon avulla, jonka räätälöin haastateltavien mukaan. Haastattelutilanteissa toin keskusteluun kommentoitavaksi omaa tulkintaani teemoihin liittyvistä asioista ja ilmiöstä sekä pyysin haastateltavaa kommentoimaan muiden lähteiden tarjoamaa informaatiota, kuten kokemustiedon merkitystä sekä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Aineiston analyysi ja keräysvaihe tapahtuivat näin ollen limittäin, asiantuntijahaastattelun luonteen mukaisesti. (Alastalo & Åkerman 2010, 378, 389–390.)

Käsittelin litteroimiani haastatteluja ensin värikoodaamalla tekstinkäsittelyohjelmalla teemat kustakin haastattelusta. Tämän jälkeen järjestelin teemat omiksi kokonaisuuksikseen ja tarkastelin niitä tulosteiden avulla, joihin tein omia reuna huomautuksiani. Kunkin teeman sisältä oli löydettävissä vielä omia luokkiaan:

- 1) Avoin nuorisotyö: määritelmä, merkitys ja odotukset
- 2) Tieto: mistä tieto muodostuu ja millaisena sen merkitys näyttäytyy
- 3) Päätöksenteko hallinnollisella ja poliittisella tasolla sekä miten nuorisotyöstä tuotettavaa tietoa käytetään

Huomioitavaa oli, että osa haastatteluiden kohdista sopi kahden teeman alle ja erityisesti tiedossa ja päätöksenteossa oli luonnollisesti paljon toisiaan sivuavia teemoja.

Tutkimukseni on teoriasidonnainen tutkimus, joka sijoittuu aineistolähtöisen ja teorialähtöisen sisällönanalyysin välimaastoon. Aineistoni analyysi ei perustu suoraan esittelemiini taustateorioihin, mutta kytkennät taustalla vaikuttaviin asioihin ovat selkeästi havaittavissa. Teorian merkityksenä onkin tarjota selityksiä ja vahvistuksia aineistostani nouseville havainnoille. Päätelyn logiikka on tällöin abduktiivista, jolloin ajatteluprosessissa vaihtelevat aineistolähtöisyys ja jo olemassa olevat mallit.

Tutkimuksessani pyrin päättämään syitä aineistosta nouseville asioille. (Eskola 2015, 188–189; Tuomi ym. 2018, 109–110.)

3.5 Eettiset kysymykset

Tutkimukseen ei liittynyt kovin paljon erityisiä eettisiä kysymyksiä, mutta tietysti pyrin noudattamaan tutkimuksen tekemisen eettisiä periaatteita. Eettisiä kysymyksiä olivat ainoastaan taustamateriaalina toimineet kunnan omat dokumentit sekä haastateltavien anonymiteetti. Tausta-aineisto rakensi kuvaa Rauman kaupungin organisaatiosta sekä päätöksenteosta ja siitä olen hyödyntänyt ainoastaan julkisia dokumentteja.

Ensimmäisen tapaamisen yhteydessä nuorisopäällikkö toivoi tutkimuksessa käyvän ilmi, että tutkimuskuntana oli Rauma. Tämä vaikutti myös haastateltavien anonymiteettiin. Koska lähestyin haastateltaviani heidän asemansa perusteella asiantuntijoina, koin anonymisoinnin olevan haasteellista, erityisesti hallinnon puolella jossa työntekijän rooli on ainoa laatuaan kunnan organisaatiossa ja tutkimukseni kannalta keskeinen. Luottamushenkilöiden anonymisointi olisi ollut mahdollista, mutta koska he kuuluivat asiantuntijoina eliittiin, halusin tuoda esiin heidän asemansa. Anonymisointi olisi vaatinut täydellisesti luottamushenkilön aseman häivyttämisen, sillä esimerkiksi kaupunginhallituksen puheenjohtajan henkilöllisyys selviää ulkopuoliselle nopeasti.

Juuri asiantuntija-aseman ja yksilöhaastattelujen vuoksi anonymisointi olisi ollut haasteellista. Kuitenkin nuoriso-ohjaajien ryhmähaastatteluun osallistuneet jäävät tutkimuksessa anonyymeiksi, sillä nauhoitin ohjaajalaverin yhteydessä kasvokkain tekemäni ryhmähaastattelun puhelimeni nauhoitussovelluksella, eikä äänite ollut tarpeeksi selkeä, jotta henkilön äänen olisi varmuudella tunnistanut. Lisäksi ryhmähaastattelun yhteydessä tuotettu aineisto oli heidän yhteisen pohdintansa tulosta, ei siis yhden ihmisen näkemys tai mielipide. Muut haastateltavat edustivat kaupungin hallinnon edustajia, viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä. He antoivat suostumuksensa nimensä julkistamiseen. Yhden haastateltavan kanssa sovimme erikseen hänen tarkastavan kohdat, joissa hänen nimensä ja asemansa on näkyvissä ennen tekstin julkistamista. Lisäksi kaikilla haastateltavilla oli mahdollisuus kommentoida ja korjata heitä koskevia kohtia ennen tutkimuksen julkistamista.

Lähestyin haastateltavia etukäteen sähköpostitse, joissa kerroin oman asemani sekä graduni aiheen. Poikkeuksena tähän olivat nuoriso-ohjaajat, jotka tapasin suoraan heidän viikkopalaverissaan. He olivat etukäteen tietoisia siitä, että olen tulossa kokoukseen, tutkimuksestani sekä siitä, että halusin haastatella heitä. Lähestyin haastateltavia Tampereen nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen maisteriopiskelijana tuoden etukäteen ilmi myös oman asemani julkisen sektorin työntekijänä, nuorisosihteerinä. Tämä antoi tutkimukseen osallistuneille käsityksen myös omasta taustastani kunnallisen päätöksenteon sekä nuorisotyön parissa. Haastatteluäänitteet sekä litteroidut aineistot ovat ainoastaan omaan käyttööni tarkoitettuja.

4. AVOIMESTA NUORISOTYÖSTÄ TUOTETTAVAN TIEDON MERKITYS

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni havainnot. Olen jakanut ne kolmeen alalukuun haastattelukysymysten teemojen mukaisesti. Ensimmäinen alaluku (4.1) käsittelee avointa nuorisotyötä, sen määritelmää ja merkitystä sekä sille asetettuja odotuksia. Toisessa alaluvussa (4.2) tarkastelen, millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan ja mikä merkitys sille annetaan. Kolmas alaluku (4.3) käsittelee päätöksentekoa hallinnollisesti ja poliittisesti sekä tiedon merkitystä päätöksenteossa.

4.1 Avoin nuorisotyö – määritelmä ja merkitys

Aineistosta oli havaittavissa hyvin yksimielinen käsitys avoimesta nuorisotyöstä, millaisena se nähdään ja mikä merkitys sille annetaan. Työ koskettaa laajempaa joukkoa nuoria, erityisesti kohderyhmäksi määriteltiin ne nuoret, joilla ei välttämättä ole muita harrastuksia. Avoimen nuorisotyön keskiössä on kasvatuksellisuus ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Suuria eroja haastateltavien kesken ei määrittelyn ja nuorisotyön merkityksen sekä sille asetettujen odotusten välillä ollut. Nuoriso-ohjaajat lähestyivät avointa nuorisotyötä hieman konkreettisemmin mainiten työn eri muotoja sekä nuorissa tapahtuvia muutoksia. Sekä hallinnossa että luottamushenkilöillä työn näkökulmana oli laajemmin nuorten hyvinvointi

ja nuorisotyön merkitys tämän edistämisessä. Kaikilla haastateltavilla oli yhteinen toive työn merkityksen ja sen vaikutuksien näkyväksi tekemisestä.

Avoimen nuorisotyön määrittelyssä oli havaittavissa Niemisen (2008) määrittelemät nuorisotyön eetos sekä työn funktiot eli sille annetut tehtävät (ks. luku 2.2). Eetos kuvaa nuorisotyön eettistä luonnetta, sen taustalla olevia arvoja. Nuorisotyön kasvatukselliset tehtävät näkyvät sosialisatio-, personalisatio- sekä kompensatiofunktioissa. Resurssointi- ja allokointifunktio puolestaan liittyy julkishallintoon ja poliittiseen päätöksentekoon. (Nieminen 2008, 21-26, 33-38.)

4.1.1 Keskiössä nuoren kohtaaminen

Nuorisotyöntekijät sekä sivistystoimen hallinto näkivät nuorisotyön ja sen merkityksen hyvin yhtenevällä tavalla. Heidän mielestään avoin nuorisotyö koskettaa laajempaa joukkoa yksilöitä ja työn keskiössä on nuorten kohtaaminen avoimissa tilanteissa, nuorisotalolla, ostoskeskuksessa tai missä vaan. Toiminta ei siis ole rakennukseen sidottua, vaan tapahtuu siellä, missä nuoret ovat. Jalkautumisen ja tilatyön lisäksi työmuotoina mainittiin ohjattu toiminta, retket ja leirit. Toiminta on avointa kaikille, vaikka tosin ikärajoituksia on esimerkiksi retkille tai nuorisotiloille. Osallistuminen on pääasiassa maksutonta ja toimintaan pääsee mukaan kuka tahansa muista harrastuksista riippumatta. Avoin toiminta perustuu täysin nuoren vapaaehtoisuudelle eikä se vaadi sitoutumista samoin kuin jotkut harrastukset. Toiminnan kohderyhmäksi määriteltiin pääsääntöisesti ne nuoret, joilla ei välttämättä ole muita harrastuksia. Nuoriso-ohjaajien haastatteluissa nousi esiin myös ryhmäulottuvuus: toiminta on yhdessä tekemistä ja nuorisotalolle tullaan tapaamaan kavereita ja viettämään aikaa heidän kanssaan.

Oleellinen osa avointa toimintaa on aikuiskontakti: toiminnassa on mukana luotettava ja turvallinen aikuinen. Ideaalitulanteessa nuorisotyöntekijä pääsee luomaan suhteen nuoreen jo aikaisessa vaiheessa ja se jatkuu pitkälle nuoruuteen. Vastauksista kävi ilmi myös nuorten tarve aikuiseen, joka näkyy käytännön työssä nuorisotalolla kahdenkeskisten keskustelujen lisääntymisenä. Toiminnan taustalta löytyy nuoriso-ohjaajien mukaan kasvatuksellinen näkökulma eli vastataan nuoren tarpeisiin, myös niihin mitä hän ei itse tiedä tarvitsevansa. Eräs nuoriso-ohjaaja kuvaa: ”*Mun mielestä myös sitä että vastataan semmoseen tarpeeseen mitä nuori ei tiedä edes tarvitsevansa - - semmonen piilo-opetussuunnitelma.*”

Lisäksi nuorisopäällikkö Anja Hämäläisen mukaan avoimen nuorisotyön tavoitteena on tarjota elämyksiä ja aktiivista ja kehittävää toimintaa sekä mahdollista mahdollistaa nuorelle asioiden kokeilemista ja itsensä löytämistä.

”Myöskin vähän niinku itsensä löytämistä, mikä on mun juttuni, mitä osaan tehdä, mikä on kivaa. Eli antaa mahdollisuuksia myös tämmösiin kokeiluihin. Ei pelkästään passiivista olemista vaan voi myös tutustua eri asioihin.”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Luottamushenkilöillä puolestaan nuorisotyön määrittelyssä merkittävää oli avoimen nuorisotyön kohderyhmä: toiminta on kaikille avointa, mutta aktiivisimmin toimintaan osallistuvat ne, joilla ei välttämättä ole muita harrastuksia. Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Walleniuksen mukaan tämä muutos on tapahtunut viime vuosien aikana. Harrastustoiminta ja kaupallisten toimijoiden tarjoama toiminta tavoittavat tietyn osan lapsia ja nuoria, ja he eivät ole nuorisotilojen aktiivikävijöitä.

”Me vaaditaan kunnallisiin palveluihin läpinäkyvyyttä ja puhutaan kilpailulainsäädännöstä ja vertailtavuudesta yksityisiin hintoihin ja muuta vastaavaa. Ei kaupungit vaan pysty ylläpitämään liikuntapaikkoja ja nuorisotiloja samalla tavalla.” [”kustannustehokkuus]

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtajan Pekka Walleniuksen mukaan kunnallisten palveluiden tehokkuusajattelu kilpailutuksineen ja vertailuineen yksityisiin hintoihin on johtanut siihen, etteivät kaupungit pysty kilpailemaan kaupallisten palveluntarjoajien kanssa käyttäjistä. Koen, että tässä näkyy yksi nuorisotyön haasteista, joka vaikuttaa myös siihen, ketkä muodostuvat toiminnan kohderyhmäksi.

Kohderyhmän rajautuminen nuoriin, joilla koetaan olevan enemmän tarvetta aikuiseen tukeen, näyttäytyy minulle mielenkiintoisena havaintona. Yhtenä syynä tähän mainitaan julkisen sektorin kilpailu kaupallisten tahojen kanssa. Taustalta voi toisaalta löytää myös

---

* Haastattelijan tulkinta

historiallisia, nimenomaan nuorisotyön kompensatiofunktioista nousevia, syitä. Kompensatiofunktion tavoitteena on auttaa ja ohjata nuoria, joiden yhteiskuntaan liittyminen tai persoonallisten mahdollisuuksien toteuttaminen on muita haastavampaa (ks. luku 2.2). Nuorisotyön parissa 1900 -luvulla sosialisatio- ja personalisatiofunktioita painottaneet toiminnat olivat jossain määrin sosiaalisesti valikoituvia ja tavoittivat lähinnä hyväosaisia ja aktiivisia nuoria. Tämän selektiivisyyden vastapainoksi kehittyi avoimempia työmuotoja, kuten nuorisotilat ja lisäksi työtä kohdistettiin erityisongelmien parissa kamppaileviin nuoriin sekä erityisryhmiin. (Nieminen 2008, 26.) Tämä kehitys näkyy Raumalla siinä, että avoimen nuorisotyön käyttäjäryhmäksi on profiloitunut tietty osa nuoria. Avoin työ on nimensä mukaisesti avointa kaikille, mutta käytännössä käyttäjäryhmäksi ovat muotoutuneet nuoret, joilla on enemmän tarpeita. Avoimessa työssä kompensatiofunktio kulkee vahvasti käsi kädessä sosialisatio- ja personalisatiofunktioiden kanssa.

Nuorisotyön eetos (ks. luku 2.2) on havaittavissa määrittelyssä. Voluntarismi näkyy nuorten vapaaehtoisena osallistumisena toimintaan. Avoin nuorisotyö on jo luonteeltaan ja toimintamuodoiltaan matalan kynnyksen toimintaa, joka on kaikille avointa ja johon voi osallistua ilman sitoutumispakkoa. Nuorten tarpeet ja itsemääräämisoikeus näkyvät erityisesti nuorisotyöntekijöiden tekemässä käytännön työssä. Nuorisotiloilla toiminta on nuorista lähtevää ja heidän toiveensa huomioon ottavaa. Jalkautuva nuorisotyö puolestaan toimii siellä, missä nuoret itse haluavat olla. Nuorten kohtaaminen tapahtuu heidän ajanviettopaikoissaan. Avoin nuorisotyö on sitoutunut kansalaisuuden lujittamiseen tarjoamalla nuorisotiloilla nuorille oman yhteisön, jonka jäseniksi nuoret itsensä kokevat ja jonka toimintaan he pystyvät vaikuttamaan. Aikuisten kasvatusvastuun ja -oikeuden tunnustaminen nousi esille kaikissa haastatteluissa sekä työntekijöillä että luottamushenkilöillä. Nuorisotyöntekijät kokevat olevansa kasvattajia, jotka painivat moninaisten asioiden kanssa. Työ ei pelkkää nuorten kanssa oleilua vaan kasvatuksellista toimintaa.

Koen, että relativisuus ja pluralistisuus avoimessa nuorisotyössä näkyy siinä, ettei työlle ole yhtä ainoaa ja oikeaa määritelmää. Vaikka aineistosta olikin havaittavissa melko yhtenäinen määritelmä, oli esitetyissä näkemyksissä kuitenkin painotuseroja. Tutkimukseni rajautui kunnalliseen nuorisotyöhön, jolloin pluralistisuus näkyi muutaman haastateltavan kommenttina muista nuorisotyötä tekevistä tahoista, kuten seurakunnasta ja järjestöistä. Lisäksi eräs haastateltava päätyi pohtimaan laajemmin nuorisotyön rajanvetoa eli onko kaikki nuorille tarjottava toiminta, kuten esimerkiksi musiikkiopisto, nuorisotyötä

4.1.2 Työn merkityksenä nuorten hyvinvointi ja tulipalojen sammuttaminen

Nuorisotyön merkitystä pohtiessa kaikissa haastatteluissa nousivat vahvana esille yhteiskunnalliset näkökulmat: nuorten hyvinvointi sekä työn ennaltaehkäisevä luonne. Avoimelle nuorisotyölle annettiin merkitys kasvatuksellisena ja ennaltaehkäisevänä työnä, joka tähtää nuorten liittämiseen yhteiskuntaan sekä nuoren henkilökohtaisen kasvun tukemiseen. Nämä merkitykset linkittyvät Niemisen (2008) määrittelemiin nuorisotyön funktioihin eli tehtäviin. Kasvatuksellisten funktioiden tavoitteena on nuorten liittäminen ympäröivään yhteiskuntaan, tukea häntä kehittymään omaksi itsekseen sekä kompensoida sosialisointia ja personalisaation puutteita. (Niemi 2008, 23–26.)

Nuorisotyöntekijöiden haastatteluissa työn merkityksenä nähtiin kasvatuksellisuus, nuoren ja aikuisen välinen molemminpuolinen kohtaaminen sekä nuoren mahdollisuus tavoittaa aikuinen. Työn lähtökohtana heillä on nuoren vapaaehtoisuus ja itsemääräämisoikeus.

”- - et mennään kuitenkin sen nuoren ehdolla siihen tilanteeseen et mitä se on valmis vastaanottamaan. Se on myös siitä nuoren halusta...et ei me voida pakottamalla mitään asiaa viedä läpi.”

nuorisoohjaaja 1

Nuorisoohjaajien työlleen antama merkitys muotoutui oman näkemykseni mukaan enemmän käytännön työn näkökulmasta. Mitä ylemmäksi hallinnon tasolla edettiin, sitä enemmän näkökulmana oli laajempi näkökulma nuorten hyvinvoinnista ja nuorisotyön yhteiskunnallisesta merkityksestä. Erityisesti toimialajohtaja Soile Strander koki merkittävänä nuorisotyön yhteiskunnallisen merkityksen, joka on koko ajan tärkeämpää.

”Tässä yhteiskunnan tilanteessa se varmaan tulee koko ajan tärkeämmäksi. - - Mennään koko ajan semmosessa tilanteessa että ollaan sirpaleisia monella tavalla, yhteiskunta vaatii nuorilta aika paljon.- - . Nään avoimen nuorisotyön semmosena että nuori pääsee turvallisesti jonkun aikuisen läheisyyteen ja siinä nuori pystyy itse määrittelemään etäisyyttä. Että on joku turvallinen aikuinen, tilanne on jollain tavalla nuoren hallussa mutta nuorella siinä koulutettu ammattilainen joka osaa lähestyä nuorta oikein, että onko kova hätä ja miten lähestyy. Tärkeää sen takia että pystytään

kohtaamaan nuori vielä vailla että nuori saa jotain leimaa. Ettei tuu että sä oot heti jossain toimenpiteessä tai oot sossu asiakas. Se on aika neutraali toimija nuoren elämässä ja leimaamatta. - - Tässä muuttuvassa maailmassa nään sen hyvinkin tärkeenä.”

toimialajohtaja Soile Strander

Toimialajohtaja Stranderin kommentista nousevat esille yhteiskunnan vaatimukset nuoria kohtaan sekä aikuisen läsnäolon ja tuen merkitys avoimessa nuorisotyössä. Nuori kohdataan hänen omilla ehdoillaan ilman, että hän leimautuu jossain toimenpiteessä mukana olevaksi tai sosiaalipalveluiden asiakkaaksi. Avoimella nuorisotyöllä on yhteiskunnallisesti ennaltaehkäisevä rooli. Toimialajohtaja Strander toivoisikin tämän ymmärtämistä, sillä laajemmin puhutaan ennaltaehkäisyyn panostamisesta, mutta hänen mukaansa rakenteet ohjaavat kuitenkin toiseen suuntaan, korjaavaan työhön.

Nuorisotyön merkitys kaupungin toiminnassa näkyy työn arvostuksessa ja nuorisotyöllä on positiivinen maine muiden toimijoiden silmissä. Verkostoyhteistyö on vahvaa ja nuorisotyö on saanut viime vuosina näkyvyyttä ja tunnustusta muiden toimijoiden silmissä. Kuten nuorispäällikkö Anja Hämäläinen toteaa: *”Yhteistyökumppanit ja kaupungin eri yksiköt täällä näkee nuorisotyön yhtenä merkittävänä toimijana ku puhutaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä.”* Nuorisotyötä siis pidetään vakavasti otettavana toimijana ja osaaminen tunnustetaan. Nuorisotyöntekijät kokevat tämän ja muut edellä mainitut asiat isoiksi asioiksi toiminnan kehittämistä ajatellen.

Tästä huolimatta sekä nuorisopalveluissa että toimialan hallinnossa on käsitys, ettei luottamushenkilötasolla ole tarkkaa kuvaa siitä, mitä nuorisotyö oikeasti on.

”Luulen että hahmotetaan nuorisotalotyönä, semmosena että on joku nuorisotila ja nuoret saa mennä sinne keskenään hengaillemaan ja olla siellä ja semmonen helppo. Henkilöstö saa hengailta helposti.”

toimialajohtaja Soile Strander

Esimerkistä käy ilmi käsitys siitä, että poliittiset päätöksentekijät hahmottavat työn pääasiassa nuorisotalotyönä, helppona ajanviettona nuorten kanssa eli niin sanotusti hengailuna. Toimialajohtaja Stranderin mukaan nuorisotyön pienuus kuntaorganisaatiossa

aiheuttaa sen, ettei kenttää hahmoteta eikä sille osata asettaa pidemmän aikavälin tavoitteita. Virkamiesten tehtävänä onkin viedä asioita eteenpäin päättäjien tietoon.

Nuorisotyöntekijöiden mukaan luottamushenkilöt eivät siis oikein tiedä, mitä nuorisotyöltä voidaan haluta ja yleensä se löydetäänkin vasta silloin, kun tulee ongelmia.

”Ja siinä vaiheessa ku joku ulkopuolinen taho ilmottaa että on tarvetta, on täällä päässä ongelmia sit mennään palosammuttajiks.”

nuoriso-ohjaaja 2

Nuoriso-ohjaajan kommentti kertoo nuorisotyön ongelmalähtöisyydestä. Kun ulkopuoliselta taholta tulee ilmoitus nuorten ongelmakäyttäytymisestä, kutsutaan nuorisotyö tulipaloa sammuttamaan. Tällöin nuorisotyön olemassaolo huomataan ja tunnistetaan. Nuorisotyön merkitys korostuuakin päättäjien silmissä nuorten käyttäytyessä levottomasti ja tällöin odotetaan nuorisotyön reagoimista. Keinoja onkin monia, esimerkiksi jalkautuminen tai pop-up nuorisotilan perustaminen kaupunginosaan, josta saatiin valituksia nuorten häiriökäyttäytymisestä. Havaitsen tässä ristiriidan yhteiskunnan nuoriin kohdistuvan kontrollin sekä nuorisotyön pohjalla olevan itsemääräämisoikeuden välillä. Haastatteluissa mainittu nuorisotyön ongelmalähtöisyys johtaa siihen, että nuorisotyö kutsutaan paikalle rauhoittamaan tilanne ja palauttamaan nuoret takaisin ruotuun. Tämä ongelmalähtöinen suhtautuminen tekee näkyväksi nuorisotyön piilofunktion, sen tiedostamattoman tai tarkoittamattoman tehtävän. Sosiaalisen kontrollin kautta nuoria sopeutetaan vallitsevaan yhteiskuntaan sekä aikuisten soveliaina pitämiin käyttäytymistapoihin. Vaikka nuorisotyön omilla julkisilla tavoitteilla tämä kontrollifunktio ei näykään, on se käytännössä yhteiskunnan sanattomasti asettama tehtävä. (Nieminen 2008, 27.)

Mistä ongelmalähtöinen kuva sitten on muodostunut? Näkisin, että syinä voivat olla ylipäänsä nuoruuden ymmärtäminen ongelmalähtöisesti sekä kunnissa näkyvä nuorisotyön pieni koko suhteessa muihin kuntapalveluihin. Toiminta myös jakautuu eri työmuotoihin ja haastatteluissa sekä työntekijät että luottamushenkilöt kokivat, että esimerkiksi työpajatoiminta tai etsivä nuorisotyö ovat paljon selkeämmin hahmotettavissa. Avoin nuorisotyö on jäänyt nuorisotyön toimintamuotojen eriytymisen seurauksena varjoon. Lisäksi kaupungin organisaatiouudistuksen myötä päätösvaltaa on keskitetty

viranhaltijatasolle, jolloin nuorisopalveluiden asiat eivät tule esille poliittisessa päätöksenteossa.

Perinteinen avoin nuorisotyö kärsii osin uskottavuuden puutteesta. Päätäjillä on toki luottamusta siihen, että oikeita asioita tehdään. Koen yhdeksi syyksi uskottavuuden puutteeseen edellä mainitun nuorisotyön muotojen pirstaloitumisen. Toisena tekijänä on tapa, jolla avoimesta nuorisotyöstä puhutaan. Kuten Kiilakoski (2012, 135) toteaa, toimintaa tulisi avata ja kuvailla eri tavoin kuin on ollut tapana, avata sen sisältöä ja merkitystä yleisesti jaettavalla tavalla. Raumalla nuoriso-ohjaajat kokevat, että työtä tehdään kuitenkin minimiresursseilla. Tämän vuoksi koen, että tarvitaan ymmärrettäviä, yhteisesti sovittuja termejä, joita voidaan käyttää keskustelussa hallinnon vaatimusten kanssa ja joita voidaan käyttää hyödyksi työn näkyvyyttä ja vaikuttavuutta esiin nostaessa.

Nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu nosti avoimen nuorisotyön merkitykseksi myös tiedon tuottamisen. Toiminnan kautta on mahdollista saada laajempi kuva nuorten hyvinvoinnista vapaa-ajalta. Lisäksi verkostojen ja yhteistyön avulla voidaan esimerkiksi saada tietoa koululta, jos nuorella on ongelmia. Tällöin häntä voidaan tukea sekä koulussa että vapaa-ajalla.

Luottamushenkilöillä avoimen nuorisotyön merkityksen näkökulmiksi nousivat nuorten hyvinvointi sekä ennaltaehkäisevä toiminta. Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi näkee avoimen nuorisotyön hyvinvointia edistävänä palveluna, joka tukee nuorten kasvua ja kehitystä. Hyvinvoinnin lisäksi kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi painottaa toiminnan nuorilähtöisyyttä: lähtökohtana on luoda ympäristö, joka lähtee nuorten tarpeista ja osallistumishalusta. Hän korostaa myös aikuisen merkitystä.

”Ja se väki joka käy aktiivisesti nuorisotiloissa siellä on paljon nuoria jotka näkee että on ainoa kanava tavata aikuinen ihminen avoimen nuorisotyön kautta. Pidän sitä erittäin hyvänä koska jos ajatellaan kuin paljon nuorisotyö on muuttunu se ei oo pelkästään vapaa-ajan viettoo ja oman ikäisten tapaamista vaan ennen kaikkea sitä että ollaan ympäristössä missä on turvallinen aikuinen joka voi auttaa, jos on sitten yksityiselämään, koulutukseen, terveydentilaan liittyviä asioita. Monet nuorisotilat on niin sanottuja palvelutoreja jota on ikäihmisille eli kaikkia elämän osa-alueita voidaan siellä ratkoa kun siellä on se tuttu ja turvallinen aikuinen. Mä pidän sitä erittäin tärkeenä.”

kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorven mukaan avoin nuorisotyö ei siis ole pelkästään vapaa-ajan viettämistä kavereiden kanssa vaan aikuisen rooli toiminnassa on merkittävä. Nuorisotyön merkitys onkin ennaltaehkäisevässä työssä. Tässä on kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorven näkemyksen mukaan havaittavissa myös suuri ristiriita korjaavan työn kanssa. Hänen mukaansa nuorisotyö säästää kustannuksia olemalla läsnä vaikeimpienkin nuorten kanssa silloin, kun he eniten tarvitsevat apua, mutta toisaalta toiminta pyörii pienillä resursseilla eikä niitä haluta kasvattaa. Kun nuoren ongelma siirtyy eteenpäin, esimerkiksi lastensuojeluun tai laitostyöhön, on kunnalla velvollisuus hoitaa tämä velvoite kustannuksista huolimatta.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorven mukaan nuorisotyöllä on edelleen puuhastelumaine. Tämä näyttäisi johtuvan osittain myös tiedonpuutteesta: toiminta tunnetaan huonosti ja sitä toteuttavat useat toimijat kunnan lisäksi. Arvostuksen pitäisi lähteä myös nuorisotyöntekijöistä itsestään.

”Mun mielestä nuorisotoimessa tehdään valtavasti hyvää mutta siitä ei pidetä mitään meteliä. Porilainen sanois ei tehdä täst ny mitään numeroo, niin tehdään Raumal tästä nyt numeroo.”

kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorven mukaan nuorisotyössä tehdään paljon hyviä asioita, mutta niitä ei osata tuoda näkyviin. Asioita pitäisikin nostaa rohkeammin esiin ja vaatia loputtoman sopeutumisen sijaan, sillä nuorisotyö kuitenkin kantaa merkittävän osan yhteisestä vastuusta.

Havaitsen tässä ristiriidan nuorisotyöntekijöiden ja luottamushenkilöiden välillä. Nuorisotyöntekijät tunnistavat oman työnsä merkityksen ja arvon, mutta sitä ei osata tehdä näkyväksi muille. Tämä tekee näkyväksi tiedon merkityksen: yhtenä syynä haastateltavat mainitsevat tiedonpuutteen. Avoimesta nuorisotyöstä ja sen kasvatuksellisesta toiminnasta ei osata kertoa heille, joille toiminta on vieraampaa. Toiminta näyttäytyy ulospäin esimerkiksi biljardin pelaamisena tai retkien järjestämisenä, vaikka nämä ovat vain välineitä nuoren kasvun tukemisessa. Luottamushenkilöt toivovatkin nuorisopalveluilta aktiivisuutta tietoisuuden lisäämiseksi.

Kaikki luottamushenkilöt, samoin kuin sivistyspalveluiden hallinto, mainitsivat sote-uudistuksen. Sen vaikutukset nuorisotyölle ovat vielä kaikille epäselvät, mutta toisaalta sen myötä nuorisotyöllä on mahdollisuus parantaa imagoaan, koska toiminta jää osaksi kuntien tuottamia palveluita.

4.2 Nuorisotyötä koskevan tiedon muodostuminen ja sen merkitys

Tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen taustalta löytyvät hallinnon ajattelumaailmassa tapahtuneet muutokset. Kuntapalveluiden tuottamisessa ja johtamisessa tarvitaan tietoa, ja tähän on myös nuorisotyön kunnallisena palveluna taivuttava. Tiedon merkitys näkyy erityisesti sen hyödynnettävyydessä eli miten sitä käytetään ohjaamaan ja kehittämään toimintaa (ks. luku 2.5).

Raumalla avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto on pääasiassa dataa ja informaatiota, joka muodostuu muun muassa kävijämääristä sekä erilaisista raporteista (ks. tiedon tasot ja kategoriat luku 2.5). Kaikissa haastatteluissa erityisen vahvasti nousee esiin kokemustieto eli hiljainen tieto ja sen merkitys arjen työssä sekä päätöksenteon tukena. Sekä nuorisotyöntekijät, virkamiehet että luottamushenkilöt kaipaavat avoimesta nuorisotyöstä eri tyyppistä tietoa. Toiveena on tieto, jonka avulla työn sisältöä ja sen vaikutuksia voitaisiin nostaa esiin. Tällä hetkellä tuotettavan tiedon ei koeta ohjaavan käytännön nuorisotyötä eikä toimivan päätöksenteon pohjana.

4.2.1 Data, informaatio ja hiljainen tieto – nuorisotyöstä tuotettava tieto

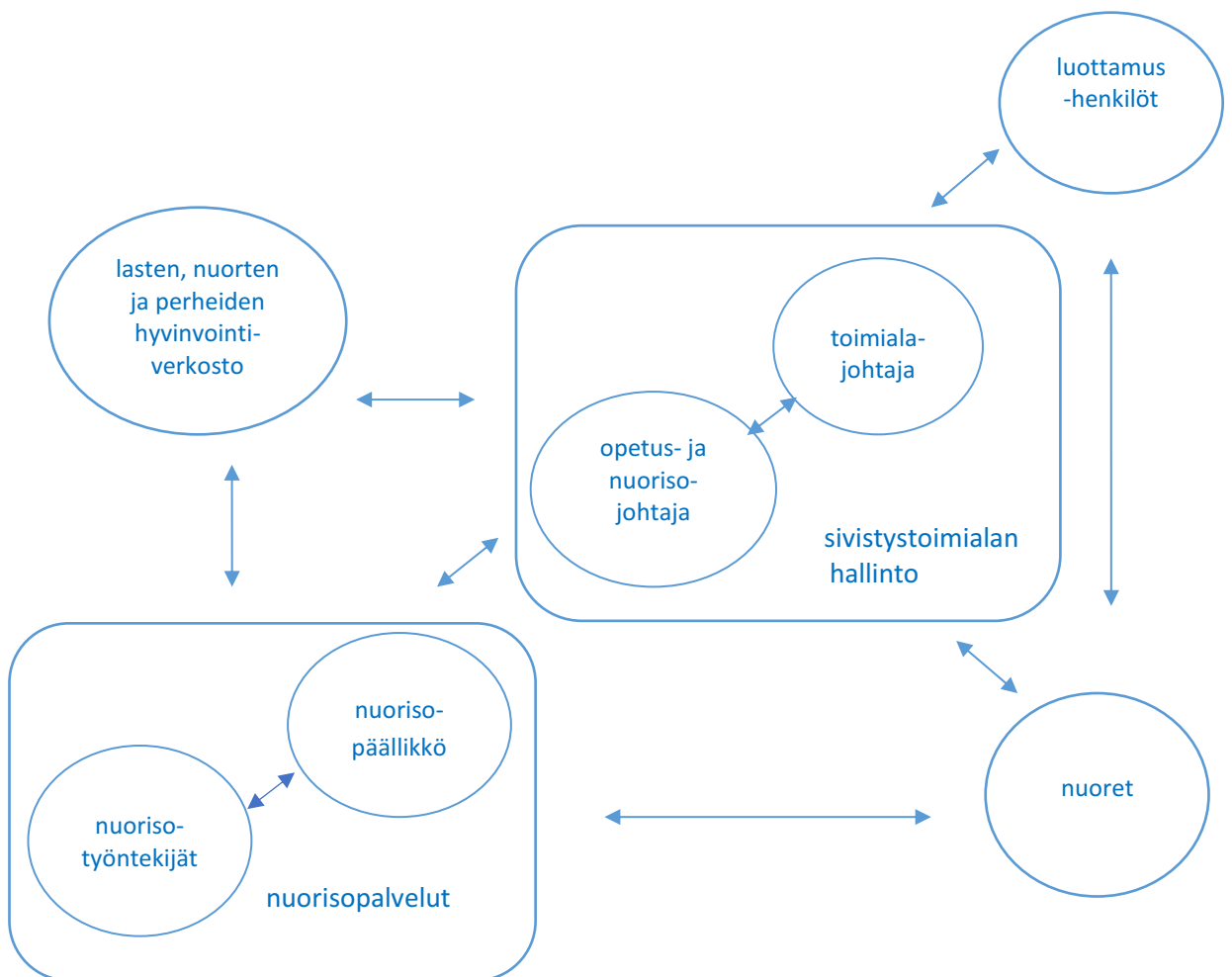
Nuoriso-ohjaajat tuottavat nuorisotilatoiminnasta ilta- ja kuukausiraportteja (informaatiota) sekä tilastoivat kävijämääriä (dataa). Tuotettava tieto painottuu dataan eli numeroihin. Tunnuslukuina toimivat kävijämäärät, yksilökohtaisesti tavoitetut nuoret sekä ryhmätoiminta. Myös lastensuojeluilmoitusten määrää seurataan. Lisäksi nuorisotilalla käyviltä nuorilta kerätään henkilötiedot.

Ilta- ja kuukausiraportit ovat näkyväksi tehtyä kokemustietoa sekä informaatiota ja siitä analysoitua tietoa. Niissä kuvataan, mitä nuorisotilalla on illan aikana tapahtunut ja nostetaan näkyviin myös kasvatuksellisuuteen liittyviä asioita. Viikoittaisissa ohjaajapalavereissa käydään läpi edellisen viikon toiminta, jolloin ohjaajat vaihtavat tietoa toiminnasta ja esiin nousseista asioista sekä sopivat yhteisiä käytäntöjä. Näin hiljaista, implisiittistä tietoa

tehdään näkyväksi ja samalla synnytetään kulttuurista tietoa eli yhteisesti jaettua käsitystä muun muassa toiminnasta, sen tavoitteista ja asiakaskunnasta.

Haastatteluista havaitsin erittäin merkittävänä hiljaisen tiedon eli kokemusten kautta syntyneen tiedon merkityksen. Nuoriso-ohjaajilla on työn mukanaan tuoma vahva kokemus nuorisotyöstä, nuorista ja heidän elinoloistaan. Tätä tietoa hyödynnetään omassa työssä sekä verkostoissa työskennellessä, mutta sitä ei välttämättä päädy luottamushenkilöille päätöksenteon tueksi. Luottamushenkilöiden on rakennettava itse omaa kokemustietoaan, esimerkiksi vierailemalla nuorisotilalla tapaamassa nuoria sekä nuorisotyöntekijöitä.

KUVIO 3. Tiedon kulku prosessina

Tiedon kulku etenee kuntaorganisaatiossa portaittain (kuvio 3). Kirjallisessa muodossa olevaa tietoa avoimesta nuorisotyöstä, eli esimerkiksi tilastoja ja ilta- ja kuukausiraportteja tuottavat pääasiassa nuoriso-ohjaajat. Heiltä löytyy myös työstä kertyvää vahvaa kokemustietoa, joka näkyy ilta- ja kuukausiraporteissa sekä käytännön työssä. Tiedonkeruuprosessin keskiössä on nuorisopäällikkö. Hänen tehtävänä on ohjata mitä ja millaista tietoa tuotetaan sekä miten tietoa hyödynnetään.

Ylempänä sivistystoimialan hallinnossa toimivat opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto sekä toimialajohtaja Soile Strander kokevat roolinsa tiedon kulkemisessa linkkinä sekä nuorisotyöhön että luottamushenkilöiden suuntaan. Nuorisopalveluiden lähiesimiehenä opetus- ja nuorisajohtaja Viljanen-Lehdon tehtävänä on yhdistellä tietoa: esimerkiksi kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa tarvitaan tietoa nuorisopalveluiden toiminnasta sekä nuorten hyvinvoinnista. Datasta muodostunutta informaatiota analysoidaan ja siihen lisätään käsitystä muista siihen vaikuttavista asioista. Edellä mainittua hyvinvointisuunnitelmaa varten viranhaltijat rakentavat laajempaa kuvaa eli ymmärrystä yhdistelemällä nuorisopalveluiden toiminnasta tuotettavaa tietoa muuhun nuorten hyvinvoinnista tuotettavaan tietoon.

Opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto tiedon hyödyntämisessä sekä tiedon tulkitsemisessä laajemmassa mittakaavassa on haasteita. Hänen mukaansa tuotettua tietoa olisi hyvä tulkita nykyistä enemmän, mutta siihen ei tällä hetkellä hän ei koe siihen löytyvän aikaa.

”Tilastotiedot on käytettävissä mutta onko niitä tulkittu. Onko niitä tarpeen tulkita? Osataanko itse tulkita, tarttisko viedä laajempaan kaareen ja miettiä miltä näyttää. - - Käytännön arkinen työpäivä on hektinen, tarttis varata aikaa.”

opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto

Opetus- ja nuorisajohtaja Viljanen Lehdon kommentti havainnollistaa mielestäni tiedon luonteen muuttumista. Varaamalla aikaa tuotettavan tiedon käsittelyyn saadaan se muutettua ymmärryksesi ja sitä kautta viisaudeksi, jolloin kyetään analysoimaan asioita tarkemmin ja luomaan uutta tietoa työn ja päätöksenteon pohjaksi.

Toimialajohtaja Soile Strander kuvailee oman roolinsa tiedon tuottamisessa painottuvan ohjaukseen, tuotetun tiedon seuraamiseen sekä tiedon syventämiseen niin, että se palvelee paremmin päätöksenteossa. Hän poimii tuotetusta tiedosta oleellisimmat sekä vaikuttavimmat tiedot ja vie ne eteenpäin päätöksentekoprosessissa. Ohjaaminen ja tiedon syventäminen näkyy hänen mukaansa esimerkiksi nuorten työpajan raportoinnissa. Toimialajohtaja Strander toivoo nykytilanteen raportoinnissa rinnalle tietoa nuorten tilanteesta vuoden kuluttua, siitä miten prosessi on toiminut nuorille. Tässä on havaittavissa tiedolla johtamiseen liittyviä teemoja (ks. luku 2.5). Tuotettua tietoa analysoidaan ja

muutetaan ymmärrykseksi, jolloin sitä voidaan hyödyntää myös päätöksenteossa. Toimialajohtaja Stranderin toive työpajatoiminnan raportoinnin kehittämistä kuvaa käytännön esimerkin avulla tuotettavan tiedon merkitystä: vaikuttavuuden ja tehdyn työn merkityksen esiin nostamista.

Tiedon muodostumisessa on näen ristiriidan. Nuoriso-ohjaajat eivät miellä itseään tiedon tuottajina, vaan olettavat, että ainoastaan heidän tuottamansa tilastotieto on sitä, mitä ylempänä halutaan.

nuoriso-ohjaaja 1: Täytyyki sanoo täs kohtaa et ei paljo kiinnostusta oo ollu.

haastattelija: Kenellä ei oo kiinnostusta?

nuoriso-ohjaaja 1: Ylemmällä taholla. Et olis kauheen kiva mitata jotain muutakin kuin pelkkiä kävijämääriä, ei se kerro sit taas kaikkea.

haastattelija: Mitä te sitten haluaisitte mitata?

nuoriso-ohjaaja 2: Nuorten tyytyväisyyttä.

Haastattelusitaatista käy ilmi, että nuoriso-ohjaajat mieltävät kävijämäärät tiedoksi, jota heidän halutaan tuottavan. Heidän mukaansa ne eivät kuitenkaan kerro kaikkea toiminnasta, ja halu olisi mitata nuorten tyytyväisyyttä toimintaan, sillä työn keskiössä ovat nuoret. Nuorisotyöntekijät eivät tee asiakastyytyväisyyskyselyitä säännöllisesti ja he saavat palautetta toiminnan ohessa sekä nuorten kävijämäärien perusteella. Nuorisotyöntekijät pitävät tärkeänä sitä, että tietoa kerättäisiin nuorten tyytyväisyydestä nuorisopalveluihin. Nuorten tyytyväisyyttä mitattaessa olisi mahdollista tuoda samalla esiin ylempälle taholle työn arkea, sen merkitystä ja vaikutuksia.

Ristiriitaisen tilanteesta tekee se, että ylempänä hallinnossa tunnustetaan tilastotietojen riittämättömyys: ne eivät kerro avoimen nuorisotyön merkityksestä, mutta toisaalta vaihtoehtoista ja parempaa parempaakaan tiedontuottamisen menetelmää ei ole kehitetty. Sekä nuorisotyöntekijöillä että toimialan hallinnossa on toive työn näkyväksi tekemisestä, mutta nuorisotyöntekijät eivät tiedä, miten he voisivat nostaa esiin työn merkitystä tai mitä kautta juuri he voisivat viedä asioita eteenpäin kuntarakenteen sisällä. Koen, että tässä on näkyvissä hallinnon ajattelumalleissa tapahtunut muutos ja sen merkitys nuorisotyölle. Nuorisotyö kunnallisena palveluna on joutunut tehokkuusajattelun puristukseen ja työstä tuotettavan tiedon tulisi ohjata työtä. Ylhäältä päin asetetut mittarit eivät kuitenkaan kuvaa työn kasvatuksellista luonnetta, eikä työn vaikuttavuuden tai sen merkityksen esiin nostamiseksi ole yhtenäisiä tiedon tuottamisen tapoja olemassa. (Ks. luku 2.4.)

4.2.2 Arjen sujuvuutta ja nuorten hyvinvointia - tiedon merkitys työntekijöille

Haastatteluissa nykyisen tiedon, iltaraporttien sekä kävijämäärien eli datan ja informaation merkitys näyttäytyi nuoriso-ohjaajien arjen sujuvuuden mahdollistajana sekä hallinnon tarpeena saada tietoa nuorten hyvinvoinnista ja elinoloista.

Nuoriso-ohjaajat kokevat tuotettavan tiedon, eli lähinnä iltatoimintojen raporttien, ohjaavan arjen sujuvuutta. Raporttien ja ohjaajapalavereiden avulla kaikki ohjaajat tietävät missä mennään. Nuoriso-ohjaajilta nousi erittäin vahvana toive työn näkyväksi tekemisestä sekä sen vaikutusten esiin nostamisesta. He kokevat, ettei tuotettava tieto anna kuvaa avoimesta nuorisotyöstä eikä tuotettavalla tiedolla ole laajempaa merkitystä. Osallistujamääristä tuotettu tieto, data, ei muutu ymmärrykseksi tai viisaudeksi itsestään. Se kertoo ainoastaan minkä verran nuoria toiminnassa on ollut vuoden aikana mukana ja pidemmällä aikavälillä näyttää aktiiviset ikäluokat.

haastattelija: Jos katotte tuota tietoa mitä keräätte, jos tuo on se lista että mitä tietoa kerätään ja minkälaista tietoa kerätään niin minkälaisen kuvan se antaa avoimesta nuorisotyöstä?

nuoriso-ohjaaja 1: Että porukkaa käy määrää X.

haastattelija: Onko se semmonen kuva mikä pitäis antaaki avoimesta nuorisotyöstä?

nuoriso-ohjaaja 3: Ois kauheen hienoa että näkis ne pelastetut sielut, joka ainut.

nuoriso-ohjaaja 2: Ja se että mitä siellä tehdään avoimessa nuorisotyössä - - ettei että vaan ollaan nuorten kanssa. - - Mun mielestä se on henkisesti tosi raskasta työtä ja uskomattoman hienoa työtä tehdään Raumalla avoimesta. Ja se ei tuu tosta ilmi.

nuoriso-ohjaaja 1: Ei se näy niinku millään tavalla.

Keskustelusta käy ilmi, että nuoriso-ohjaajat kokevat tilastojen kertovan ainoastaan kävijöiden määrästä eikä varsinaisesta työstä tai siitä, millaisia vaikutuksia heidän tekemällään työllä on. Haastattelussa mainitut ”pelastetut sielut” viittaavat nimenomaan työn vaikutuksiin eli siihen mitä positiivisia muutoksia nuorissa tapahtuu yhdessä kuljetun

matkan aikana. Tässä havaitsen jälleen nuorisotyön eetoksen: työn keskiössä on nuori ja työ on nuorista lähtevää.

Nuoriso-ohjaajat kokevat, ettei ylemmällä taholla ole kiinnostusta muuhun kuin kävijämäärien mittaamiseen. He haluaisivat, että tiedon tuottamisen tapoja kehitettäisiin ja sitä kautta saataisiin toimintaa näkyväksi. Tällöin tuotettua tietoa hyödynnettäisiin. Nuoriso-ohjaajat haluavat viedä toimialajohtajille ja luottamushenkilöille käsitystä siitä, että avoimessa nuorisotyössä painitaan samojen ongelmien kanssa kuin koulussa. Työ ei ole pelkkää biljardin pelaamista ja hengailua, vaan haastavaa ja työaika koetaan riittämättömäksi.

"Jotenki olis kauheen kiva että olis semmosta tietoo konkreettista enemmän ku nämä. Jonku tarttis ensin se keksii että miten sen silleen helposti keräisi tai yleispätevästi."

nuoriso-ohjaaja 1

Nuoriso-ohjaajan kommentista käy ilmi halu tuottaa muutakin tietoa kuin kävijämääriä. Työntekijät kokevat tiedon tuottamisen kuitenkin haasteelliseksi. Tiedon keruun tapoja olisi kehitettävä, jotta työn sisältöä saataisiin helpommin esille.

Nuorisotyön hallintoa edustavat nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen sekä nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu jakavat näkemyksen siitä, ettei tällä hetkellä avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ole riittävää. Tieto ei suuntaa nuorisopalveluiden toimintaa, vaan ohjaavana tekijänä ovat kävijämäärät. Tuotettua tietoa, niin kävijämääriä kuin tilojen iltaraportteja, käsitellään nuorisopalveluiden yhteisissä arviointipäivissä, mutta niiden hyödyntäminen ei ole säännönmukaista. Tietojohdamisen ytimessä olevat asiat, saadun ja analysoidun tiedon hyödyntämistä toiminnassa, sen ohjauksessa ja kehittämisessä, eivät siis toteudu. Olemassa olevaa tietoa pitäisi analysoida, tehdä yhteenvetoja siitä, mitä vuoden aikana on tapahtunut, jotta toimintaa voisi peilata ja kehittää. Ongelmana on myös se, että tiedon tuottamisen menetelmät on räätälöity omaan kuntaan sopivaksi, jolloin tieto ei ole verrattavissa muihin kuntiin.

Nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasun mukaan tiedon pitäisi rakentua myös muiden tekijöiden kuin vain numeraalisen tiedon varaan. Nuorisotilojen iltaraporttien pitäisi hänen mukaansa tuottaa kokonaisempaa kuvaa illan toiminnasta: siitä mitä on tehty, mitä nuoret

tarvitsevat sekä ylipäänsä siitä, miten nuoret voivat. Tämän tiedon pitäisi Jasun mukaan olla päätöksenteon sekä oman työn suunnittelun pohjana. Lisäksi hän toteaa, että tätä tietoa pitäisi viedä eteenpäin ja hyödyntää verkostoissa.

” - - mitä illan aikana on tehty, mitä nuoret tarttee, mitä tapahtuu. Saatais kokonaisempaa kuvaa illan aikana kun se että jos esim kymmennen kävijää ja hyvin paljon tapahtumia niin pakko olla kaks nuoriso-ohjaajaa, niin resurssointiin esimerkiksi. Ja ihan siihen miten nuoret voi. Ja sen pitäis olla päätöksenteon pohjana. Ja sen tehdyn työn pohjalla, se miten me suunnitellaan omaa työtä, mitä nuoret tarttis mut pitäis olla sellaista mitä pitäis käyttää verkostoissa, sellaista arjen kuulumista. - - Sen pitäis tosi paljon suunnata se tieto sitä tekemistä, nuorispalveluiden tekemistä.”

nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu

Nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen nostaa tiedon merkitykseksi laajemman kuvan luomisen nuorten elinoloista, tiedon vaikutuksen resursseihin sekä työn vaikuttavuuden osoittamisen. Hän myöntää, ettei tiedon tuottaminen ole nuorisopalveluiden vahvuusalue. Toiminnasta kerätään perustilastot ja nuorisotilojen toiminnan sisältöä kirjoitetaan ylös tilalla olevaan vihkoon. Myöskään yksilötyöstä ei Hämäläisen mukaan ole tarkempaa tietoa.

”Sen tiedon merkitys on, sen ois aina pitäny olla suuri. Tässä ajassa ku eletään, just tämä että mikä meidän nuorten tilanne. Meillähän on hyvinvoivat nuoret se tiedetään mutta ne ketkä tarvitsee - - sitä keskustelua niin ne todella tarvitsee sitä. Meidän tarvis saada kyllä hyvin tietoo siitä koska se tieto niin me voidaan määritellä sen tarve niin voidaan saada resursseja. Myöskin meidän on tärkeä kuvata meidän päättäjille sitä työn vaikuttavuutta ja mistä siellä on kysymys. Me kohtaamme heidät, me osaamme kertoa sit omalta osaltamme siitä että mikä se tilanne on.”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Nuorisopäällikkö Hämäläinen toteaa kahdenkeskisten kohtaamisten merkityksen työssä kasvaneen, mutta niiden lukumäärää tai sisältöä ei tilastoida. Hänen mukaansa nämä kohtaamiset määrittelevät työn tarvetta ja sen todentamisen kautta voisi saada lisäresursseja. Nuorisopäällikkö Hämäläisen kokee nuorisotilan iltaraporttien antavan mielikuvia toiminnasta, mutta sekä tiedonkeruun tapoja että tuotetun tiedon analysointia pitäisi kehittää,

jotta nähdään nouseeko esiin laajemmin nuoria koskevia ilmiöitä. Tiedon tuottamiseen pitäisi luoda yhteinen pohja: tunnistaa esiin nousevat asiat ja tehdä ne näkyväksi ylös kirjaamalla sekä analysoida näitä, sitä millaisia asioita on noussut esiin, minkä verran sekä mihin suuntaan tilanne etenee. Tässä nuorisopäällikkö Hämäläinen mielestäni kuvaa konkreettisesti tiedon tasojen ja kategorioiden kehittymistä (ks. luku 2.5). Implisiittinen tieto muutetaan näkyväksi, tuotettu data ja informaatio muuttuu tiedon portailla tiedoksi, ymmärrykseksi ja lopulta laajemmaksi viisaudeksi.

Perinteiset tilinpäätöstiedot ovat yksi väylä työn kuvaamiseen. Näissä tiedoissa on näkyvissä avoimen nuorisotyön osalta kuitenkin vain kävijämäärät. Tekstiosuuteen merkitään vain isoja ja merkittäviä asioita ja koska jokaisesta kaupungin yksiköstä tulee tekstiä on mietittävä tarkkaan ne muutamat asiat, jotka on tarpeellista kirjata ylös lopulliseen dokumenttiin

Sekä nuoriso-ohjaajilla että nuorisotyön hallinnossa nousee esiin halu työn näkyväksi tekemiseen sekä vaikuttavuuden kuvaamiseen.

”Se kertoo kyllä tosi karua kieltä ku siellä ei oo muuta ku niitä lukuja. - - Perusnuorisotyö, aluenuorisotyö välineenä ja mitä suhteita nuoriin, voi olla pitkäaikasiakin ja paljonki tehty vanhempien kans yhteistyötä ja katottu niitä rajoja ja oppinu olemaan nuorisotalolla ettei lyö ketään tai tuu kännissä eikä pilvessä tai polta tupakkaa tai muuta. Se työ ei näy missään. Jollain tavalla koulussakin itsestään selvää että siellä tehdään sitä työtä. Mutta nuorisotyössä tehdään paljon.”

nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu

”Avoin nuorisotyö on niinku...sen vaikuttavuut on vaikea mitata. Määrii me pystytään mittaamaan ja ehkä laatuuki mut sitä vaikuttavuutta niinku...et mikä vaikutus sil on. Se kohta on vaikein mitata.”

nuoriso-ohjaaja 1

Nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasun mukaan nuorisotyöntekijät haluavat nostaa esille nuorisotyön pitkäjänteisyyttä, yhteistyötä sekä nuorten kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita. Hänen mukaansa näitä teemoja koskettavaa työtä tehdään nuorisotyössä paljon, mutta tämä ei näy. Myös nuoriso-ohjaajilla on toive vaikuttavuuden esiin nostamiseksi.

Nuorisotyöntekijät kokevat tämän kuitenkin ongelmalliseksi: osallistujamääriä ja työn laatua voidaan mitata, mutta työn vaikuttavuutta on hankala todentaa.

Tällä hetkellä ainoa tiedonlähde on työntekijöiden omat kokemukset, jotka näkyvät oman työn kehittämisessä sekä lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkostossa. Koska sekä työntekijät että luottamushenkilöt kokevat, ettei avoin nuorisotyö näyttäyty päättäjien silmissä selkeänä, olisi erittäin tärkeää nostaa sen tunnettavuutta sekä perusteluja nuorten hyvinvoinnin ja kasvatuksellisuuden näkökulmasta.

"Ehkä se tieto on vaikea kerätä mihinkään vaan se on niinku kokemuksen tuomaa. Tietoisuuteen sitä mitä tää työ on."

nuoriso-ohjaaja 1

Nuoriso-ohjaajan kommentista käy ilmi toive työn näkyväksi tekemiselle ja sen merkityksen esiin nostamiselle. Toisaalta kommentti havainnollistaa myös kokemustiedon problematiikan: miten hiljainen tieto saadaan näkyväksi ja toisille jaettavaan muotoon. Koen tämän mielenkiintoisena kysymyksenä: miten kokemuksen ja toiminnan kautta syntyvä hiljainen tieto muutetaan näkyväksi tiedoksi, jota voidaan paremmin jakaa ja hyödyntää?

Toimialajohtaja Soile Strander painottaa tiedon tuottamista nuorisotyön eri muodoista. Esimerkiksi työpajatoiminnan tilastointi ja tiedontuotanto on kehittynyt vuosien varrella, mutta perinteisen nuorisotyön osalta tiedon tuottamisen tavat ovat olleet samoja pitkään. Toimintaa mitataan vain mittaamisen vuoksi eikä tiedon hyödyntämisen näkökulmasta.

"Työpajatoiminnan tilastot oon itse nähny yli 10 vuotta. Ja ollaan ihan erilaisessa tilanteessa ku oltiin 10 vuotta sitten. Mutta se perinteisen nuorisotyön osalta ne datat ja tilastot ja faktat ei oo muuttunu mikskään. Ollaan ihan samassa tilanteessa. Mitataan niitä samoja asioita, emmä tiedä edes miten se oikein edes vaikuttaa meidän toimintaan. - - Joskus tuntuu että tuotetaan perinteisen nuorisotyön puolelta sen takia että niitä kuuluu tuottaa eikä sen takia että niillä ois aitoo vaikutusta."

toimialajohtaja Soile Strander

Nuorisotyön työmuotojen pirstaloituminen näkyy siis selvästi myös hallinnon vaatiman tiedontuotannon haasteina. Työpajatoiminnan hankerahoitteisuus on luonut sille vaatimuksia raportointiin. Työmuotoa on kehitetty pitkälle ja luotu erilaisia ohjelmistoja sekä tapoja tuottaa tietoja. Tilastot tarjoavat toimialajohtaja Stranderille tietoa esimerkiksi siitä, mistä nuoret työpajalle tulevat sekä kuinka pitkän ajanjakson he siellä viettävät ja seuranta on helppoa. Avoin nuorisotyö on luonteeltaan erilaista, jokaisen kunnan itsensä järjestämää ja osa perustoimintaa eikä siihen ole käytetty hankerahoitusta. Tämän vuoksi se on jäänyt jalkoihin tiedon tuottamisen tavoissa.

Myös sivistystoimialan hallinnon haastatteluissa kaivattiin avoimen nuorisotyön näkyväksi tekemistä, mutta haastateltavat olivat epävarmoja siitä, miten se pitäisi tehdä. Toimialajohtaja Soile Strander mieltää kysymyksen samaksi kuin liikunta- ja kulttuuripalveluiden toiminnassa: miten mitataan vaikuttavuutta, sitä mikä merkitys toiminnalla on. Stranderin mukaan indikaattoreiden luominen ei ole helppoa. Jos se olisi, päätöksenteossa kyettäisiin hänen mukaansa näyttämään käytettävien resurssien vaikutuksia pahoinvoinnin vähentymiseen.

4.2.3 Vaikuttavuutta ja kokemustietoa – tiedon merkitys luottamushenkilöille

Luottamushenkilöiden näkökulmasta tiedon merkitys ja tarve tiedolle on erilainen kuin työntekijöiden. Tiedon tarve näkyy sivistysvaliokunnan puheenjohtajan Sauli Ahvenjärven mukaan tarpeellisena sivistysvaliokunnan laajan kentän vuoksi. Tietoa ei hänen mukaansa koskaan ole liikaa ja informaatiota otetaan mielellään vastaan myös virallisten kokousten ulkopuolella. Päätöksenteon tueksi kaivataan vahvaa tietoa, kuten toiminnan vaikuttavuuden osoittamista.

”- - päätöksenteon pohjaksi saatava tieto...puhutaan työn painopisteistä tai siitä perustetaanko uusia virkoja tai muuten...että mihin sitä suunnataan niin toiminnan vaikuttavuus on sellainen mikä pitäis pystyä osoittamaan että millä luvuilla tehdään päätöksiä. Kuitenkin kyse on ennaltaehkäisystä kun ajoissa annetaan apua lapsille ja nuorille niin vältetään ne isoimmat ongelmat myöhemmin.”

sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Ahvenjärvi nostaa esiin nuorisotyön ennaltaehkäisevää merkitystä. Juuri tämän vuoksi pitäisi pystyä nostamaan esiin työn vaikutuksia pidemmällä aikavälillä.

Päätäjien saama tieto on pitkälti kiinni viranhaltijoista, siitä mitä asioita he vievät valiokunnan esityslistalle tai tuovat ennen kokousta pidettäviin infoihin. Koska kirjallista tietoa tulee paljon, he mieltävät usein oman kokemustiedon erittäin tehokkaaksi tiedoksi.

”Kun menee jonneki ja tutustuu ja näkee sen paikan. Kävin nuorisotilalla Kuovin avoimet ovet oli kävin paikanpäällä tutustumassa. Antoi oikein todella paljon että näki sen missä sitä toimintaa pyöritetään. - - Voi nähdä työntekijöitä ja kysellä. Tämmönen oikeinki hyvä.”

sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi

”Lautakunnassa oli myöskin päättäjiä jotka oli tavalla tai toisella mukana nuorisotoiminnassa, oli se sitten urheilua tai kulttuuria, jotkut partiassa, kuka missäkin. Jonkunnäköinen näppituntuma. Kyl se varmaan se tietämys oli sitä kautta aika hyvä.”

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Ahvenjärvi ja kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Wallenius kuvailevat miten kokemustietoa syntyy luottamushenkilöille pääasiassa oman aktiivisuuden kautta: vierailemalla nuorisotalolla sekä itse toiminnassa mukana olemalla. Vierailujen yhteydessä voi keskustella työntekijöiden kanssa ja luoda itselleen käsitystä toiminnasta. Vastaavasti oman harrastamisen kautta syntyy kokemustietoa ja ymmärrystä, jota voi hyödyntää luottamushenkilönä toimiessa.

Tiedon tasoja ja kategorioita tarkasteltaessa (ks. luku 2.5) näyttäytyy luottamushenkilöillä kokemustieto tiedon raaka-aineena. Nuoriso-ohjaajien ja nuorten hiljainen tieto muuttuu näkyväksi ja sitä jakamalla rakentuu luottamushenkilöille kuva toiminnasta, jota omat kokemukset sekä viranhaltijoilta saatu tieto täydentävät. Eri lähteistä saatu informaatio muuttuu näin tiedoksi ja ymmärrykseksi, ja mahdollisesti viisaudeksi.

Koska kokemusperäiselle eli hiljaiselle tiedolle annetaan suuri merkitys, toivovat luottamushenkilöt myös nuorisopalveluilta aktiivisempaa ja rohkeampaa roolia työn

näkyväksi tekemiseen, esimerkiksi kutsuja erilaisiin tapahtumiin ja tempauksiin. Tätä kautta päättäjille syntyy parempi käsitys toiminnasta ja nuorisotyön arvostus kasvaa.

”Se on tietysti nuorisopuolen oma asia miettiä että mikä ois se sopiva tapa tuottaa sitä tietoa. Kyllähän vaikka kulttuuripuolella tulee kutsuja esimerkiksi museon näyttelyn avajaisiin. Nuorisopuolellakin vois järjestää pikku tapahtumia johon tulis kutsuja.”

sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi

”Myös se tiedottaminen. Mun mielestä se arvostus tulee ikään kuin sen kautta että sitä ei saa erikseen vaan pitää tuoda niinku positiivisten tempausten kautta. - vois tuoda rohkeemmin esille että mitä niiden lasten ja nuorten kans on tehty.”

kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi

Toisaalta myös nuoriso-ohjaajat haluavat saattaa päätöksentekijöiden tietoisuuteen enemmän kokemusperäistä tietoa nuorisotyöstä sekä nuorten elämästä ja heitä onkin kutsuttu vierailemaan nuorisotilalle.

”Viime syksynä kutsuttiin kaikki valtuutetut vierailemaan nuorisotalolla avoimissa. Aika heikkoo oli osallistujamäärä mutta ne ketkä tuli niin oli hyvinki kiinnostuneita.”

nuoriso-ohjaaja 1

Nuoriso-ohjaajan kommentista käy mielestäni ilmi myös luottamushenkilöiden mainitsema oman aktiivisuuden merkitys. Osallistujia ei ollut paljoa, mutta paikalle tulleet olivat erittäin kiinnostuneita toiminnasta. Nuoriso-ohjaajat toivovatkin, että luottamushenkilöt vierailisivat nuorisotilalla hieman pidemmän aikaa, esimerkiksi yhden illan ajan. Eräs nuoriso-ohjaaja toteaaakin: *”Isompien johtajien tarvis tietää mitä ne nuoret haluaa Raumalla.”* Vierailun kautta he saivat kuvan nuorista ja siitä, mitä nuoret haluavat.

4.2.4 Kokemustiedon ohituskaista - nuoret tiedon tuottajina

Haastatteluissa sekä työntekijät että luottamushenkilöt kokivat suoraan nuorilta tulevan tiedon erittäin tärkeänä. Vuosittain järjestettävässä kuulemispäivässä nuoret, viranhaltijat ja luottamushenkilöt keskustelevat nuorten valitsemista ja valmistelevista aiheista. Tilaisuuteen osallistuvat nuoret ovat nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin edustajia. Kuulemispäivässä nuorten rooli on erittäin vahva: he tuovat esiin omaa kokemustietoaan suoraan poliittisille päättäjille ja viranhaltijoille, ohi moniportaisen kuntahierarkian.

Nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen kokee nuorten suoran mielipiteen olevan arvokas ja painottaa nuorten ja päättäjien kohtaamisen tärkeyttä.

”Mutta musta tää on iso asia, että nuoret ja päättäjät kohtaa toisensa ja päättäjät aidosti kuulee mitä mieltä nuoret on ku ne on fiksuja ja järkeviä ajatuksia. Ne otetaan todesta. Se on ihan eri ku joku nuorisopäällikkö menee höpöttelemään että nuoret tarttis tämmöstä se ei oo niin uskottavaa ku nuoret kertoo suoraan. Näin se menee. - - Musta tää on se juttu mitä täytyy edelleen kehittää vuorovaikutusta päättäjien ja nuorten välillä.”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Nuorisopäällikkö Hämäläinen painottaa nuorten oman kokemustiedon merkitystä. Hänen mukaansa nuorten suora kontakti päättäjiin tarjoaa tietoa eri tavalla kuin viranhaltijalta tuleva tieto. Tämän vuoksi hän kokee, että vuorovaikutusta tulisi edelleen kehittää, jotta päättäjät aidosti pääsevät kuulemaan nuoria.

Kaikki luottamushenkilöt kokevat, että kuuntelemisen kulttuurin tiedon tuottamisen tapana pitäisi vahvistua. Lasten ja nuorten ajatuksiin ja kokemuksiin pitäisi luottaa enemmän sekä antaa heille vastuuta asioiden toteuttamisessa. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi pohti myös internetin ja sosiaalisen median roolia tiedon tuottamisessa päätöksenteon ja johtamisen tueksi. Hänen mukaansa se mahdollistaa nopean tavan kuulla nuoria sekä mahdollisuuden osallistua laajemmin kuin virallisten edustuksellisten väylien kautta.

Koen nuorten tuottaman kokemustiedon merkityksen suurena. Koska palvelut ovat heille suunnattuja, on tärkeää, että he pääsevät jakamaan kokemuksiaan niistä ja osallistumaan

niiden suunnitteluun. Samalla on mahdollista tehdä jälleen hiljaista tietoa näkyväksi, ja luoda myös pohjaa kulttuuriselle tiedolle. Kuulemispäivä ja nuorten asema tiedon tuottajina tuo näkyviin, millaisina kunnalliset palvelut näyttäytyvät kunnan yhden asukasryhmän eli nuorten näkökulmasta.

Nuorten kuulemispäivä nousi esiin haastatteluissa moneen kertaan ja tämä sai minut havahtumaan nuorten erilaiseen mahdollisuuteen tuottaa tietoa sekä jakaa omia kokemuksiaan viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Jäin kuitenkin pohtimaan kaikkien nuorten mahdollisuutta olla tiedon tuottajina. Kuulemispäivä on rakentunut edustuksellisten väylien kautta ja osallistujat ovat kahden eri vaikuttajaryhmän jäseniä: nuorisovaltuuston tai lasten parlamentin edustajia. Vaikka nämä lapset ja nuoret edustavatkin laajempaa joukkoa, on tilaisuudessa silti läsnä vain murto-osa kaupungin lapsista ja nuorista. Kaikilla nuorilla ei siis ole tällaista mahdollisuutta vaikuttaa suoraan heitä koskevaan päätöksentekoon. Jos tilaisuudessa noudatetaan edustuksellisen demokratian periaatetta, voisi osallistujapohjaa laajentaa esimerkiksi koulun oppilas- ja opiskelijakuntiin, paikallisiin nuorisjärjestöihin tai vapaisiin nuorten ryhmiin sekä työpajanuorten edustajiin.

Myös kaupunginhallituksen puheenjohtajan Kalle Leppikorven ajatus sosiaalisen median hyödyntämisestä nuorten osallistamiseksi päätöksentekoon on mielestäni hyvä. Verkko ja sosiaalinen media mahdollistavat nuorten laajemman osallistumisen, mikäli väylät ovat nuorille helppoja käyttää.

4.3 Päätöksenteko

Päätöksentekoa tarkasteltaessa on syytä erottaa hallinnollinen ja poliittinen päätöksenteko sekä nuorten mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon. Organisaatiouudistuksen myötä päätöksentekoa on siirretty alemmalle tasolle. Hallinnollisia päätöksiä tehdään työntekijä- sekä viranhaltijatasolla ja haastatteluissa erityisen vahvasti esiin nousi verkoston rooli. Poliittisia päätöksiä puolestaan tehdään luottamushenkilöiden toimesta valiokunnissa, kaupungin hallituksessa sekä kaupunginvaltuustossa.

4.3.1 Hallinnollinen päätöksenteko

Kaupungin organisaatiouudistuksen myötä päätösvaltaa on delegoitu viranhaltijoille. Nuorisotyön osalta päätöksenteko noudattaa perinteistä julkisen sektorin hierarkiaa: nuorisohjaajat tekevät päätöksiä toiminnan sisällöistä ja käytännön asioista, nuorisopäälliköllä on kokonaisvastuu toiminnasta, nuoriso- ja opetusjohtaja vastaa näiden kahden kokonaisuuden toiminnasta ja sivistystoimialajohtaja koko toimialasta. Perinteisen hallinnon päätöksenteon rinnalle nousi haastatteluissa erityisen vahvasti esiin lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston merkitys. Verkoston tehtävänä on tarkastella hyvinvointia laajemmin, yhteistyössä eri sektoreiden toimijoiden kanssa.

Verkostossa on mukana eri päällikkötason henkilöitä sekä käytännön työtä tekeviä, jolloin pystytään tekemään viranhaltijapohjaisia päätöksiä ja päättämään yhdessä asioista, joita lähdetään viemään laajemmin eteenpäin. Verkoston työskentelyssä työntekijöiden kokemuspohjainen tieto näkyy vahvana ja toimii osaltaan päätöksenteon pohjana. Haastattelussa kysyttäessä näkyykö kokemustieto verkostossa, vastaa nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu: ”Näky, siellä käydään läpi että mitä nuorisotyö voi tehdä ja kysytään voisko nuorisotyö tehdä. Kyllä verkostotyössä näkyy.”

Näen lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja hyvinvointiverkoston hyvänä käytännön esimerkkinä hallinnon ajattelumallien mukanaan tuomista muutoksista (ks. luku 2.3). Yhteiskunnan muuttuessa myös hyvinvointiin liittyvät ongelmat ovat moninaisempia ja entistä laaja-alaisemmin hahmotettavia. Niiden ratkaisemiseen tarvitaan hallintorajoja ylittävää yhteistyötä. Governance-ajattelussa asioita katsotaan laajemmasta näkökulmasta ja keskiössä on eri toimijoiden vuorovaikutteinen yhteistyö ja palvelutuotannon koordinointi. Raumalla lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja hyvinvointiverkoston merkitys koetaan suurena ja nuorisotyön osuus siinä nähdään tärkeänä. Lisäksi verkostotyön koetaan antavan myös nuorisotyölle uusia ajatuksia ja toimintatapoja.

” Koska nuorisotyötä ei voi tehdä yksin. Me olemme tehneet sitä 40 vuotta yksin ja me ei olla paljon päästy siitä eteenpäin. Eli ei tänä päivänä voida tehdä yksin, me tarvitaan niitä toisia toimijoita koska sillon, kauan sitten ongelmat oli eri luonteiset, elettiin eri maailmassa. Nyt nuoret tarvitsee erilaista apua ja toimintaa nuorisotyöltä. - Me tarvitsemme muita ja muut tarvitsee meitä.”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Nuorisotyön merkitys tunnistetaan verkostossa ja se on tasavertainen ja aktiivinen toimija muiden joukossa. Nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen kokee verkostotyön erittäin hyvänä. Verkosto on työskennellyt vuoden ajan ja suurin osa kokemuksista on vasta edessäpäin.

”Mutta nyt on näkyvillä jo se että eri toimijat haluaa tehdä yhdessä töitä, haluaa kuulla ja siellä on kaikki tasavertaisia. Että siellä on nuorisopalvelut yks toimija joka voi tuoda niitä omia näkemyksiä ja niitä kuunnellaan. ”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Nuorisotyö ei siis ole perinteinen pieni ja erillään oleva toimija, vaan sen rooli on nuorisopäällikkö Hämäläisen mukaan verkostossa suuri. Hän itse toimii yhden monialaisen ohjausryhmän sihteerinä. Nuorisotyön koordinaattorilla puolestaan on vetovastuu suoraan ohjausryhmän alla toimivasta ryhmästä, jossa seurataan nuorten hyvinvointia ja tehdään kokonaisvaltaisempia päätöksiä. Lisäksi nuorisopalveluiden henkilökunta on jäsenenä muissa työryhmissä. Mahdollisuus vaikuttaa on siis kasvanut ja nuorisotyötä voidaan tuoda esille.

Haastateltavat kokivat yhtenä verkoston merkityksenä olevan paremman tiedonkulun sekä uudenlaisen tiedon tuottamisen. Verkosto vastaakin hallinnon ajattelumallien mukanaan tuomaan tiedon tuottamisen tarpeeseen. Tiedon merkitys verkostossa näkyy konkreettisesti: rakenteellinen toiminta mahdollistaa kokemustiedon jakamisen ja näkyväksi tekemisen. Päätöksiä pystytään tekemään verkostossa viranhaltijatasolla eri näkökulmat huomioon ottaen. Kun työtä tehdään työryhmien kautta, kulkee tieto laajemmin. Esimerkkinä tästä opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto mainitsee kuvitteellisen tilanteen koulun oppilashuollossa havaitusta asiasta.

”Olkoon vaikka kuvitteellinen ketju että koulun yhteisöllisestä oppilashuollosta tulee että nähtävissä joku tietty signaali että tapahtuu jotain, vaikka useita pitkiä poissaoloja tai jotain merkittistä. Siitä tulee tieto tänne, oppilashuollon ohjausryhmään joka miettii mikä on se taho joka alkaa käsitellä tätä. Puheenjohtaja välittää tiedon päihde- ja hyvinvointityöryhmään, tunnetaan toisiamme niin kulkee, muistio tai muuta. Päihde- ja hyvinvointityöryhmä työskentelee tulee ehdotus että voisivat vaikka tulla tekeen kouluille tällaisen, kulkee täällä. Tulee ihmisten kautta tiedoksi siihen isoon ryhmään että täällä ollut tällainen ja tähän tartuttu näin, ohjausryhmä

seuraa sitä millaisia toimenpiteitä ollut, viedään tiedoksi poliittiseen päätöksentekoon, tähän tarvii satsata, lisääntynyt juttu. Aattelin että kulkee näin, osittain ihmisten välillä osittain tiedotuskanavia.”

opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto

Tieto välittyy verkoston sisällä ihmisten välillä sekä virallisia kanavia pitkin, tarvittaessa aina poliittiseen päätöksentekoon saakka. Sekä toimialajohtaja Soile Strander että opetus- ja nuorisajohtaja Hanna Viljanen-Lehto uskovat, että verkosto pystyy tulevaisuudessa tuottamaan aiempaa laajaa-alaista tietoa päätöksenteon tueksi sekä lisäämään päättäjien tietoisuutta nuoriin liittyvistä asioista.

Tiedon olemus ja luonne muuttuvat verkostotyöskentelyssä. Kun käytettävissä olevaa dataa ja informaatiota jaetaan ja hyödynnetään, liikutaan tiedon tasoa kuvaavilla portailta ylöspäin (ks. luku 2.5). Tiedosta siirrytään ymmärrykseen, jolloin hahmotetaan tiedon suhdetta muihin hyvinvointiin liittyviin asioihin. Samalla hiljainen tieto eli kokemustieto tehdään näkyväksi ja sitä voidaan jakaa. Verkoston avulla tietoa pystytään hyödyntämään käytännön työssä sekä päätöksenteossa ja tiedon kulku on tehokkaampaa: se kulkee sekä virallisia kanavia pitkin että henkilökohtaisesti.

Haastatteluissa kävi ilmi, että verkosto on syntynyt työntekijöiden omasta halusta, ei kaupungin organisaatiouudistuksen seurauksena tai hallinnon ylätasolta ohjattuna. Toimialajohtaja Soile Strander kuvailee ajatuksen syntyneen työntekijöiden omasta näkemyksestä ja halusta muuttaa toimimattomia prosesseja. Verkostoa on rakennettu lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta hallintokunta tai yksikkörajoista välittämättä.

Haastatteluissa verkoston toiminta ja sen merkitys näyttäytyi näin alkuvaiheessa erittäin positiivisena. Jäin kuitenkin pohtimaan monialaisissa verkostoissa käytävää valtakamppailua. Raumalla nuorisotyö näyttäytyy aktiivisena toimijana verkostossa, mutta mietin, voiko se pienuudestaan johtuen tulla vedetyksi johonkin sellaiseen hallinnon muotoon mukaan, joka on ristiriidassa sen eetosksen kanssa.

4.3.2 Poliittinen päätöksenteko

Rauman kaupungin organisaatiouudistuksen myötä kasvatus- ja opetustoimi sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi yhdistyivät sivistystoimialaksi vuonna 2017. Samalla toimintansa aloitti uusi sivistysvaliokunta. Koska sen toimiala on laaja, käsittelyyn tulee isompia asioita eikä nuorisotyö kokousten asialistalla juuri näy. Toimialajohtaja Soile Strander myöntää, että enemmänkin se voisi näkyä: *”Se on iso osa meidän lasten ja nuorten hyvinvointia. Paljon on meidän viranhaltijoiden käsissä, että miten asioita viedään ja miten esitellään.”* Toimialajohtaja Stranderein mukaan viranhaltijalla on suuri rooli tiedon kulkemisessa, siinä mitä asioita nostetaan esille.

Uuden isomman valiokunnan luominen herätti luottamushenkilöissä monenlaisia näkemyksiä. Toisaalta he kokivat hyvänä, että kasvatus, opetus, kulttuuri ja vapaa-aika toimivat yhtenä isona kokonaisuutena, mutta toisaalta he olivat myös huolissaan siitä, että jokin osa-alue jää paitsioon. Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius kertoo nähneensä lautakuntien yhdistymisiä jo aiemminkin. Hän toimi liikunta- nuorisolautakunnassa ja oli myös mukana sitä seuranneessa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa. Pelko siitä, että jokin osa-alue jäisi päätöksenteossa huomiotta ei kuitenkaan hänen mukaansa toteutunut vaan yhdistyminen hoidettiin hyvin ja uusi lautakunta saatiin toimimaan. Viimeisimmän organisaatiouudistuksen seurauksena syntynyt valiokunta kuitenkin epäilyttää Walleniusta. Erittäin laaja aihepiiri vaatii melkoisen määrän osaamista luottamushenkilöiltä: *”Ei semmoista fakiiria olekaan joka hallitsee nuorison ja liikunnan ja museot ja teatterin ja musiikin ja varhaiskasvatuksen ja koulun - - kuitenkin vaatii tosi paljon erikoisosaamista.”* toteaa kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Wallenius.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi puolestaan näkevät yhdistymisen hyvänä. Mielestäni yleisemmät julkisen sektorin hallinnon ajattelumaailman muutokset näkyvät sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Ahvenjärven kommentissa. Hänen mukaansa Raumalla hallinnon tiivistämisen ajatuksena on ollut saada päätöksenteko mahdollisimman järkevälle tasolle, ettei se jää liian kauaksi toiminnasta, jolloin relevanttia tietoa ei välttämättä ole saatavilla. Päätöksenteossa on tällöin Ahvenjärven mukaan suurempia kokonaisuuksia eikä keskitytä liian pieniin yksityiskohtiin, joiden ratkaisu olisi järkevämpää tehdä työntekijätasolla. Luottamushenkilöt kokevat myös nuorisotyön aseman paranevan.

”- - nimenomaan se kasvumahdollisuus on nyt annettu sen suuntaan että on tullu osa suurempaa kokonaisuutta eikä niinku pelättiin että sivistys syö kaikki ja valtionosuudet mene vaan koulutukseen. Vaan nimenomaan mun mielestä lasten ja nuorten etu on ollu se että ne on päässy jaolle osaksi isompaa kakkua. Se ei oo itsestäänselvyys mutta se on mahdollisuus.”

kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorpi näkee siis muutoksen tuovan mahdollisuuksia nuorisotyön aseman kehittymiseen. Toisin sanoen aiemman lokeroituneen ja stabiilin tilanteen myötä nuorisotyön mukanaolo isommassa kokonaisuudessa antaa toiminnalle mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä.

4.3.3 Nuorisotyötä koskeva tieto päätöksenteossa

Nuorisotyöntekijät ja viranhaltijat kuvaavat päätöksenteon sekä tiedon kulkevan portaittain, perinteisesti esimiesten kautta eteenpäin. Tosin nuoriso-ohjaajilta siirtyy myös sanallista tietoa suoraan opetus- ja nuorisojohtajalle. Tietoa raportoidaan kokouksissa ja se etenee myös suullisesti.

”Se tieto kulkee sillä tavalla täällä että mä raportoin ne ja muut tietysti nuoriso-ohjaajat ja koordinaattori tässä ihan arjessa meidän esimiehille jotka kyllä kertoo siitä sitten taas omissa palavereissa. Että tietoo menee tarvittaessa, ei niin suoraan mutta silloin ku tilanne tulee vastaan niin he tietävät missä mennään. Must se on hirveen tärkeä että he tietävät mikä meillä tilanne on. - - Nää on meille tärkeitä asioita ja tähän me tarvitaan satsausta.”

nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen

Nuorisopäällikkö Anja Hämäläinen pitääkin tärkeänä, että ylempänä hallinnossa tiedetään nuorisotyön tarpeen kasvusta ja ylipäättään nuorisotyön tilanteesta. Hallinnolla on iso päätäntävalta sekä vastuu tiedon kulkemisessa että päätöksenteossa. Toimialajohtaja Soile Strander kokee, että hänen tehtävänsä on poimia poliittisia päättäjiä kiinnostavaa tietoa eli tietoa asioista, joihin tarvitsee vaikuttaa sekä faktaa, jolla pystytään vaikuttamaan.

Tietojohtamisen näkökulmasta tärkeintä onkin tuotetun tiedon analysoiminen ja sen hyödyntäminen toiminnassa, ohjauksessa ja kehittämisessä. Tietoa hyödyntämällä voidaan tukea päätöksentekoa.

Tietojohtaminen näkyy luottamushenkilöille päätöksenteon tueksi tuotettavassa tiedossa. Luottamushenkilöt kokevat, että heidän tietonsa rakentuu viranhaltijoiden kautta, kokemustiedosta ja omasta aktiivisuudesta. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi mainitsee myös oman aktiivisuuden tiedonhankinnassa, sillä päätöksentekoon tulevassa valmiissa esityksessä ei välttämättä ole huomioitu kaikkia näkökulmia. *”Mutta toisaalta jos haluaa luoda oman mielipiteen niin se vaatii suoraa yhteydenottoa ja kontaktia, kokemusperäisen tiedon hankkimista.”* toteaa kaupunginhallituksen puheenjohtaja Leppikorpi. Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Sauli Ahvenjärvi puolestaan toteaa, että *”jokainen omalla tavallaan pitää yhteyttä kuntalaisiin tai työntekijöihin, mutta valiokuntana ei.”*

Aineiston perusteella onkin luottamushenkilöstä itsestään kiinni, miten tiedon portailla on mahdollista edetä saavuttaakseen laajempaa ymmärrystä avoimesta nuorisotyöstä. Vierailu nuorisotilalla sekä vuoropuhelu nuorten kanssa kuulemispäivässä kasvattavat kokemustietoa, joka puolestaan luo pohjaa informaation ja tiedon muuttamiselle ymmärrykseksi.

Päätöksenteon tueksi kaivataan perusteluja sekä vakuuttavaa tietoa esimerkiksi toiminnan vaikuttavuudesta. Sivistysvaliokunnan puheenjohtajan Sauli Ahvenjärven mukaan lyhyen aikavälin leikkauksia on helppo perustella säästösyistä. *”Usein liian lyhytnäköisesti katellaan asioita että mihin nyt on rahaa ja pannaan sen mukaan tai leikataan varsinkin nyt kun kuntien rahat on loppu”* toteaa sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Ahvenjärvi. Hänen mukaansa asioita ajatellaan usein liian lyhytnäköisesti eikä pohdita, millaisia pidempiaikaisia vaikutuksia leikkauksilla on. Tämän saman huolen jakaa myös kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius.

”Pelkään että tehdään 2000-luvulla samat virheet ku tehtiin 90-luvun lamassa. Me maksetaan niitä tällä hetkellä, uskon siihen että meidän nuorten masennukseen ja mielenterveysongelmien lisääntymisestä - - niin ne on 90-luvun peruja. Aika kova hinta ollaan valmiit maksamaan. Poliitikkopolvi vaihtuu mutta ajattelutapa ei muutu.”

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Vastaavasti työntekijät pitivät tärkeänä tiedon tuottamista päätöksentekijöille silloin, kun he halusivat perustella henkilöstön määrän lisäämistarpeita. Nuorisotyön koordinaattori Marjo Jasu pohtii erityisesti vaikutusten mittaamista ja niiden esiin nostamista suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin: ”- - että mitataanko vaikutuksia. Tai jos ois koko ajan mitattu niin oisko tilanne tämä että resurssit on tosi pienet.” Toisaalta myös kävijämäärien seuraaminen koetaan tärkeäksi. Vaikka nuoriso-ohjaajat kokevat, etteivät ne anna kuvaa nuorisotyöstä, nuorisopäällikkö Anja Hämäläisen mielestä niitäkin tarvitaan: ”Ne eivät kerro meille nuorten oloista mutta ne kertoo meille palvelujen käytöstä.”

Koska tieto poliittiseen päätöksentekoon välittyy viranhaltijoiden kautta, ei nuorisotyöntekijöitä kuulla esimerkiksi uuden nuorisotilan kaavoituksesta päätettäessä. Toisaalta luottamushenkilöt luottavat päätöksenteossa työntekijöiden ja viranhaltijoiden näkemykseen. Esimerkiksi etsivä nuorisotyö käynnistyi Raumalla nuorisopalveluiden ehdotuksesta ja nuorisotiloja on lakkautettu viranhaltijoiden esityksen perusteella ja resursseja keskitetty muualle. Viranhaltijoiden päätösvalta onkin keskeinen ja samoin se, miten he osaavat tukea nuorisotyötä päätöksentekoprosessissa.

Luottamushenkilöillä päätöksentekoon vaikuttaa luonnollisesti myös puoluepolitiikka. Haastatteluissa esiin nousivat molemmat puolet: sekä se, että poliitikot ajavat oman puolueensa näkökulmaa mutta toisaalta yhteisen haasteen edessä heiltä löytyy yhteinen mielipide ja halua ratkaista ongelma. Luottamushenkilöt myös peräänkuuluttivat rohkeita ratkaisuja.

”Päätöksenteko hankalaa välillä tuntuu siltä että ollaan mieluummin tekemättä mitään ku tehtäis joku rohkee ratkasu. Aina pitää löytää riittävän laajalti tehty malli tai esimerkki että näin on toiminu. - - Uskaltais tehdä rohkeita ratkasuja, lähtä rohkeesti kehittämään.”

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan Kalle Leppikorven mukaan organisaatiouudistuksen myötä päätöksentekoprosessi on myös muuttunut haastavammaksi. Valiokuntamallissa niin kutsuttuja kevyitä harjoittelupaikkoja ei enää ole vaan käsiteltävät kokonaisuudet ovat suurempia ja valiokunnan jäsenen täytyy olla joko valtuutettu tai varavaltuutettu.

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius nosti lisäksi esiin päätöksenteon pitkäjänteisyyden nuorisotyön kehittämisessä.

”- - että pitkäjänteisyyteen liittyen erittäin iso osa suomalaisesta nuorisotyöstä varsinkin kaikista uusista asioista niinku uuden luomisesta se tehdään hanke- ja projektirahoituksen kautta. Niin se ei oo mikään pitkäjänteinen tapa tehdä. Koska sit ku se hanke loppuu niin se loppuu koko toiminta. Ei löydykään enää budjetista rahaa siihen.”

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Suuri osa nuorisotyön kehittämisestä toteutetaan erillisrahoituksella. Tämä ei kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Walleniuksen mukaan takaa toiminnan jatkuvuutta, kun hankerahoitus päättyy.

4.3.4 Nuorten rooli päätöksenteossa

Nuorten erilainen rooli päätöksenteossa nousi esiin kaikissa haastatteluissa. Yhteisenä näkemyksenä oli, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoprosessiin suoraan perinteisten väylien ohitse. Kun nuoret itse haluavat jonkin asian kehittyvän, he saavat aikaan päätöksiä. Tästä esimerkkinä Rauman skeittihalli, joka aikoinaan syntyi nuorten oman aktiivisuuden tuloksena. Keväällä pidetty nuorten kuulemispäivä sujui erittäin hyvin ja toi jälleen päättäjien tietoisuuteen nuorten ajatuksia sekä heille tärkeitä asioita. Vuorovaikutus nuorten kanssa tulisi haastateltavien mukaan nähdä myös toiminnan kehittämisen näkökulmasta.

”Ainaki itte ajattelen niin että tämmönen kuulemisjärjestelmä et se pitäis nähdä enemmän mahdollisuutena ku lain sanelemana velvollisuutena. Ei se voi olla velvollisuus sen täytyy olla keino kehittää omaa toimintaa.”

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Pekka Wallenius

Kaupunginhallituksen tasolla nuorten kuulemisen ja osallistumisen merkitys ymmärretään ja toiveena on huomioida nuoret yhtenä päätöksenteon komponenttina. Kuuntelemisen kulttuuria toivotaan kehitettävän edelleen. *”He tuo sen nuorten viestin. Semmosta virkamiesvalmistehua me ei saada että joku osais sanoa lasten ja nuorten näkökulman.”*

toteaa kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kalle Leppikorpi. Käytännön esimerkiksi päätöksenteossa hän mainitsee mahdollisuuden tutustua materiaaliin etukäteen sekä ja kommentoida ja pohtia selkeitä vaihtoehtoja toteutukselle. Näin lapset ja nuoret saataisiin mukaan suunnitteluun.

Tässä näkyy mielestäni myös nuorisotyön kasvatustehtävä (ks. luku 2.2), jonka mukaan nuoret halutaan liittää yhteiskunnan jäseniksi, osallistumaan toimintaan ja ottamaan vastuuta. Tämän kautta he voivat myös vaikuttaa nuorisotyön resurssointiin eli siihen, millaisia voimavaroja toiminnalle osoitetaan ja miten niitä suunnataan eli allokoidaan.

5. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tässä luvussa tarkastelen tutkimuskysymyksiin aineistosta nousevia vastauksia, esitän muutamia ideoita monimuotoisemmasta tiedontuotannosta avoimessa nuorisotyössä, reflektoin tutkimustani sekä hahmottelen ajatuksia jatkotutkimuksiin. Tutkimukseni taustalla ovat julkishallinnossa tapahtuneet muutokset, joihin myös kunnallisen nuorisotyön on taivuttava. New Public Management sekä Governance-ajattelumallit ovat nostaneet keskiöön palveluiden tehokkaan ja tuloksellisen tuottamisen sekä tiedon ja sen hyödyntämisen palveluiden tuottamisessa.

Tutkimukseni oli tapaustutkimus, joka toteutettiin yhteistyössä Rauman kaupungin nuorisopalveluiden kanssa. Aineisto muodostui kahdeksasta asiantuntijahaastattelusta, joista seitsemän toteutettiin yksilöhaastatteluina ja yksi ryhmähaastatteluna. Haastateltavina olivat nuorisotyötä tekeviä, sivistystoimialan hallinnon työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä. Haastattelut toteutettiin keväällä 2018 ja kerättyä aineistoa analysoin sisällön analyysin avulla.

Tutkin avoimen nuorisotyön merkityksiä, siitä tuotettavaa tietoa ja sen hyödyntämistä kunnallisessa päätöksenteossa Tutkimuskysymyksinä olivat:

1. Mitä on avoin nuorisotyö Raumalla?
2. Millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan?
3. Miten tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa?

5.1 Mitä on avoin nuorisotyö Raumalla?

Kaikki haastateltavat antoivat avoimelle nuorisotyölle merkityksen kasvatuksellisenä ja ennaltaehkäisevänä toimintana, jonka tavoitteena on nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Työn keskiössä on nuorten kohtaaminen avoimissa tilanteissa, nuorisotalolla, ostoskeskuksessa tai missä vaan. Toiminta ei siis ole rakennukseen sidottua vaan tapahtuu siellä, missä nuoret ovat. Vaikka avoin nuorisotyö mielletäänkin usein nuorisotilatoiminnaksi, on fyysinen paikka kuitenkin vain väline nuorisotyön tekemiselle.

Avoimen nuorisotyön määrittelyssä on selkeästi havaittavissa nuorisotyön eetoksen peruskivet: voluntarismi, nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, kansalaisuuden lujittaminen, aikuisten kasvatustavasta ja -oikeuden tunnistaminen sekä relatiivinen ja pluralistinen arvopohja (Nieminen 2008, 34). Samoin esille nousivat nuorten kasvun tukeminen, nuorille kokeilemisen mahdollisuuksien tarjoaminen ja heille itselleen tärkeiden asioiden löytäminen. Nämä tekijät linkittyvät nuorisotyön funktioihin (Nieminen 2008, 23–26), joiden tavoitteena on tukea nuoren kehittymistä omaksi itsekseen sekä liittämään hänet osaksi ympäröivää yhteiskuntaa.

Vaikka avoin nuorisotyö Raumalla koettiin luonteeltaan kaikille avoimeksi, oli kuitenkin mielenkiintoista havaita, että kaikki haastateltavat määrittelivät kohderyhmäksi nuoret, joilla ei ole muita harrastuksia tai joilla on suurempi tarve aikuiskontaktiin. Yhtenä perusteluna tälle eräs haastateltavista mainitsi kunnallisten palveluiden kyvyttömyyden kilpailla yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Toisena selityksenä voivat olla myös historialliset syyt: 1900-luvulla nuorten kasvuun ja kehitykseen painottaneet toiminnat olivat jossain määrin sosiaalisesti valikoituvia ja kohderyhmäksi muodostuivat lähinnä hyväosaiset ja aktiiviset nuoret. Tämän vastapainoksi kehitettiin avoimempia työmuotoja, kuten nuorisotilat, ja toimintaa kohdistettiin erityisongelmien parissa kamppaileviin nuoriin sekä erityisryhmiin. (Nieminen 2008, 26.) Nämä historialliset syyt tekevät Raumalla näkyväksi käyttäjäryhmän profiloitumisen nuoriin, joilla koetaan olevan enemmän tarpeita.

Tätä nuorisotyön pirstaloitumista voi mielestäni pitää yhtenä selityksenä sille, että avoimesta nuorisotyöstä ei ole tarkkaa ymmärrystä. Raumalla sekä työntekijät että luottamushenkilöt jakoivat käsityksen siitä, etteivät avoimen nuorisotyön sisällöt ole selkeitä kaikille luottamushenkilöille. Työn koetaan näyttävänsä helppona hengailuna nuorten kanssa, sillä on puuhastelumaine eikä kasvatuksellinen näkökulma näy ulospäin. Nuorisotyöntekijät tunnistavat oman työnsä merkityksen ja arvon, mutta kokevat sen näkyväksi tekemisen

vaikeaksi. Myös luottamushenkilöt toivoivat nuorisotyön näkyväksi tekemistä. He toivovat nuorisopalveluilta aktiivisuutta: esimerkiksi kutsuja erilaisiin tapahtumiin tai tutustumaan toimintaan, jotta avoin nuorisotyö tulisi tutummaksi. Yhteisenä toiveena kaikilla haastateltavilla oli tehdä näkyväksi avointa nuorisotyötä sekä sen vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden esiin nostaminen edellyttääkin avoimen nuorisotyön yhtenäistä ja yhteisesti jaettua määritelmää.

Vaikka haastatteluissa nuorisotyölle annettiinkin vahvasti kasvatuksellinen ja nuorten hyvinvointia edistävä merkitys, hahmotettiin se ongelmalähtöisyyden näkökulmasta: kun nuoret käyttäytyvät ei-toivotulla tavalla, odotetaan nuorisotyön puuttuvan tilanteeseen. Tämä ongelmalähtöisyys tekee näkyväksi nuorisotyön piilofunktion, sen tiedostamattoman tai tarkoittamattoman tehtävän. Niemisen (2008, 27) mukaan sosiaalisen kontrollin kautta nuoria sopeutetaan vallitsevaan yhteiskuntaan sekä aikuisten soveliaina pitämiin käyttäytymistapoihin. Kontrollifunktio ei näy nuorisotyön omissa julkisissa tavoitteissa, mutta on käytännössä yhteiskunnan sanattomasti asettama tehtävä.

5.2 Millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä tuotetaan?

Julkishallinnon ajattelumaailman muutokset, erityisesti New Public Management-ajattelu, ovat tuoneet mukanaan vaatimuksen tehokkaasta palvelutuotannosta ja korostavat tiedon merkitystä palveluiden tuottamisessa. Tähän on myös nuorisotyön kunnallisena palveluna taivuttava.

Raumalla avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto on pääasiassa dataa eli jalostumatonta tietoa, joka muodostuu muun muassa kävijämääristä ja lastensuojeluilmoitusten määristä, sekä informaatiota eli jalostetumpaa tietoa kuten nuoriso-ohjaajien tuottamat ilta- ja kuukausiraportit, joissa kuvataan mitä nuorisotilalla on tapahtunut. Kaikista merkittävämmäksi tiedon luonteeksi nousi sekä työntekijöillä että luottamushenkilöillä kokemuksen ja toiminnan kautta muodostunut hiljainen tieto. Työntekijät hyödyntävät sitä omassa työssään sekä lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston toiminnassa. Luottamushenkilöt puolestaan hyödyntävät hiljaista tietoa päätöksenteossa.

Kuitenkin nuorisotyöntekijät, viranhaltijat ja luottamushenkilöt kaipaavat avoimesta nuorisotyöstä hieman eri tyyppistä tietoa. Yhteisenä toiveena on tieto, jonka avulla avoimen nuorisotyön sisältöä ja sen vaikutuksia voitaisiin nostaa esiin. Työntekijät kokevat, ettei tällä

hetkellä tuotettava tieto ohjaa käytännön nuorisotyötä tai toimi päätöksenteon pohjana. Toiveena onkin kehittää tiedon keräämisen ja sen analysoimisen tapoja. Ristiriitaisen tilanteesta tekee kysymys siitä, kuka tietoa tuottaa. Hallinnon puolella toivotaan tietoa nuorten hyvinvoinnista, mutta nuoriso-ohjaajat kokevat, että kävijämäärät ovat ainoa tietoa mitä heidän halutaan keräävään. Samalla myös kaikki haastateltavat tunnustavat, etteivät tilastot kerro varsinaisesta toiminnasta. Ne näyttävät toteen nuorisotilojen käyttöastetta, mutta jättävät olennaisen osan toiminnasta piiloon. Kaikki haastateltavat tunnustivat tiedon tuottamisen ongelman, samalla tiedostaen, että toisenlaisen tiedon kerääminen on haasteellista sillä valmista mallia siihen ei ole.

Mielestäni tämä tekee näkyväksi avoimen nuorisotyön roolin suhteessa nuorisotyön muihin toimintamuotoihin. Ulkopuolisen rahoituksen vuoksi esimerkiksi työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja erilaiset hankkeet on valjastettu tehokkuusajattelun maailmaan ja niille on kehitetty valtakunnallisia tiedonkeruun välineitä. Näissä toiminnoissa osallistujamäärien lisäksi raportoidaan tarkemmin työn sisältöä ja vaikuttavuutta. Ongelmatonta tiedonkeruuta ei kuitenkaan ole ja esimerkiksi etsivään nuorisotyöhön kaivataan paremmin nuorille ja nuorisotyöhön sopivia tiedonkeruun tapoja (Liikanen & Moisala 2018). Ulkopuolisen rahoituksen vaatimuksesta näiden toimintojen tiedon tuottamisen tavat ovat kehittyneemmät kuin avoimen nuorisotyön. Koska avoin nuorisotyö on osa kunnan perustoimintaa ja -rahoitusta, ei samanlaista velvoitetta tai keinoja työn vaikuttavuuden todentamiseen ole. Tiedon tuottamisen tavat ovat näin jääneen vähäisiksi, eikä avoimen nuorisotyön merkitystä tunnisteta.

Vaikuttavuuden osoittamisen avainasemassa ovat mielestäni sekä nuoret että nuorisotyöntekijät. Koen, että on tärkeää saada nykyistä paremmin näkyväksi nuorisotyöntekijöillä oleva hiljainen tieto, samoin nuorten kokemukset heille tuotetuista palveluista. Raumalla nuorille annettiinkin tärkeä rooli tiedon tuottajina. Heidän kokemustietonsa välittyi suoraan työntekijöille ja päättäjille muun muassa vuosittain järjestettävän lasten ja nuorten kuulemispäivän kautta. Tilaisuuteen osallistuvat lasten parlamentin sekä nuorisovaltuuston edustajat. Koen, että edustuksellisten väylien lisäksi olisi tärkeää hyödyntää esimerkiksi sosiaalisen median mukanaan tuomia mahdollisuuksia, jotta muillakin nuorilla olisi mahdollisuus osallistua.

5.3 Miten tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa?

Hallinnon ajattelumallien muutokset ovat nostaneet esille tiedon merkityksen. Tiedon tulisikin toimia toiminnan kehittämisen sekä päätöksenteon tukena. Raumalla avoimesta nuorisotyöstä tuotetun tiedon merkitys näyttäytyy arjen sujuvuutena, nuorten hyvinvoinnin kuvaajana sekä päätöksenteon tukena. Sen ei kuitenkaan koeta ohjaavan nuorisopalveluiden toimintaa: tietoa ei voida hyödyntää sillä se ei ole oikeanlaista vaan jättää piiloon olennaisen osan toiminnasta.

Jotta tuotettua tietoa voidaan hyödyntää, on tiedon tuottamisen tapoja kehitettävä. Nuoriso-ohjaajat haluavat nostaa esiin nuorten tyytyväisyyttä palveluihin sekä tehdä toimintaa näkyvämmäksi. Sekä nuorisopalveluiden sekä sivistystoimialan hallinnossa toiveena on tieto, jonka avulla pystytään tunnistamaan ja analysoimaan tarkemmin nuorten elinoloihin vaikuttavia asioita. Kaikkien haastateltavien toiveena on tuottaa laaja-alaisempaa tietoa, jotta saadaan kokonaisvaltaisempi kuva avoimen nuorisotyön toiminnasta eli siitä, mitä toiminnassa on tehty, mitä nuoret tarvitsevat ja miten nuoret voivat. Tällainen tieto toimisi sekä avoimen nuorisotyön suunnittelun ja kehittämisen sekä päätöksenteon pohjana.

Nuoriso-ohjaajille tällä hetkellä tuotettavan tiedon merkitys näyttäytyi arjen sujuvuutena. Hiljaisen tiedon sekä ilta- ja kuukausiraporttien kautta välitetään tietoa käytännön toiminnasta muille työntekijöille luoden samalla kulttuurista tietoa toiminnasta. Nuorisopalveluiden sekä sivistystoimialan hallinnossa tiedon merkityksenä on tuottaa laajemmin tietoa ja ymmärrystä nuorten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä asioista. Tuotetun datan eli kävijämäärien merkitys on lähinnä näyttää toteen palveluiden käyttöastetta tai antaa pohjaa nuorisotyön resursseista käytäville keskusteluille.

Organisaatiossa tiedon hyödyntäminen näkyy lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston toiminnassa. Verkosto ja sen toiminta näyttäytyy minulle hyvänä esimerkkinä hallinnon Governance-ajattelusta, jossa yhteiskunnan ongelmat nähdään laaja-alaisina ja niitä pyritään ratkomaan verkostotyöskentelyn avulla. Raumalla lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkoston toiminta käynnistyi vuonna 2016. Nuorisotyön lisäksi siinä ovat mukana peruskoulu, toisen asteen oppilaitokset, sosiaali- ja terveystoimet, kolmannen sektorin toimijat sekä työ- ja elinkeinopalvelut. Verkosto koostuu erilaisista monialaisista työryhmistä, joissa nuorisotyöntekijät ovat mukana. Rakenteellinen verkostoyhteistyö syntyi työntekijöiden aloitteesta ja halusta kehittää toimintamalleja. Työntekijöille verkoston toiminta näyttäytyy tällä hetkellä positiivisena.

Monialaisen verkoston tehtävänä on tarkastella hyvinvointia laajemmin kuin yksittäisten toimijoiden näkökulmasta ja tuottaa tietoa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilasta. Havaitsin tiedon merkityksen verkostossa konkreettisesti: rakenteellinen toiminta mahdollistaa kokemustiedon jakamisen ja näkyväksi tekemisen sekä uudenlaisen tiedon tuottamisen. Lisäksi päätöksiä pystytään tekemään verkostossa viranhaltijatasolla eri näkökulmat huomioon ottaen.

Luottamushenkilöiden näkökulmasta tiedon merkitys ja tarve tiedolle on erilainen kuin työntekijöiden. Raumalla toteutetussa organisaatiouudistuksessa vuonna 2017 nuorisopalvelut asemoitui osaksi sivistystoimialaa, jonka poliittisesta päätöksenteosta vastaa sivistysvaliokunta. Organisaatiouudistuksen myötä Raumalla on siirrytty suurempiin kokonaisuuksiin ja päätöksentekoa siirretty enemmän viranhaltijatasolle. Sivistysvaliokunnan päätettäväksi ei näin ollen juurikaan tule nuorisotyötä koskevia asioita eli nuorisotyö näkyy valiokunnan toiminnassa erittäin vähän.

Tietojohtaminen näkyy luottamushenkilöille päätöksenteon tueksi tuotettavassa tiedossa. Luottamushenkilöt kokevat olevansa viranhaltijoilta saadun tiedon sekä oman kokemustietonsa varassa. Viranhaltijoiden rooli tiedonkulussa koetaan suureksi. Luottamushenkilöille kertyy kokemustietoa nuorisotyöstä osallistumalla toimintaan tai vieraillemalla nuorisotilalla ja keskustellen ohjaajien ja nuorten kanssa. Oman mielipiteen muodostaminen vaatii omaa aktiivisuutta ja asioihin perehtymistä. Päätöksenteon tueksi he kaipaavat vahvaa tietoa, esimerkiksi toiminnan vaikuttavuuden osoittamista.

Nuorten tuottaman tiedon merkitys päätöksenteossa näyttäytyi suurena. Nuorille järjestetään vuosittain kuulemispäivä, joissa heillä on mahdollisuus vaikuttaa suoraan johtaviin viranhaltijoihin sekä luottamushenkilöihin ja näin vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Nuorten ja päättäjien vuorovaikutteinen keskustelu tarjoaa päättäjille mahdollisuuden tuottaa itselleen kokemustietoa sekä kuulla suoraan nuorten ajatuksia ja kokemuksia. Nuorilla on näin ollen käytössään ”ohituskaista” virallisessa päätöksentekoprosessissa ja he pystyvät vaikuttamaan helpommin. Tällä hetkellä ohituskaistalle pääsevät lasten parlamentin sekä nuorisovaltuuston jäsenet, jotka osallistuvat vuosittaiseen kuulemispäivään. Nuorten osallistumista ja vaikuttamista halutaan Raumalla kehittää edelleen ja yhtenä ehdotuksena on ollut sosiaalisen median käyttö, jolloin suuremmalla osalla nuoria on mahdollisuus osallistua ja tuoda esiin omia mielipiteitään ja kokemuksiaan.

Yhtenä nuorisotyön tehtävänä, eli funktiona, on vaikuttaa siihen, miten yhteiskunta osoittaa ja suuntaa voimavaroja nuorille. Koen, että tässä allokointi- ja resurssointifunktiossa ollaan

avoimessa nuorisotyössä osittain epäonnistuttu. Julkishallinnon ajattelumallien muutosten myötä tiedon merkitys on noussut, mutta aineistosta käy ilmi, että ainoa tapa vaikuttaa nuorisopolitiikkaan ja resurssien ohjaamiseen ovat tilastot eli nuorisotilojen käyttöastetta mittaavat kävijämäärät. Esimerkiksi nuoren ja ohjaajan välillä käytävien kahdenkeskisten keskusteluiden tarvetta ja niiden sisältöä ei pystytä todentamaan, jolloin niillä ei voida esimerkiksi perustella lisäresurssoinnin tarvetta. Toisaalta koen, että nuorisotyötä tekevien työntekijöiden vahva läsnäolo lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkostossa täyttää osittain tätä funktiota, samoin kuin nuorille rakennettu ohituskaista päättäjiin. Avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto ei kuitenkaan systemaattisesti ohjaa päätöksentekoa eikä siitä tällä hetkellä kyetä tuottamaan toivottua tietoa. Toiminnalle asetetut mittarit eivät kuvaa työn kasvatuksellisuutta, ja vaikuttavuuden sekä työn merkityksen todentaminen vaativat erilaisia tiedon tuottamisen tapoja. Tässäkin tutkimuksessa toiveena oleva työn vaikuttavuuden esiin nostaminen voisi vaikuttaa vahvemmin resurssointiin sekä ohjata nuorisopolitiikkaa.

5.4 Kohti monimuotoisempaa tiedontuottamista

Yhtenä aineiston merkittävänä havaintona oli tarve avoimen nuorisotyön merkityksen ja vaikutusten kuvaamisesta. Vaikka tapaustutkimuksen tavoitteena ei ole ratkaista esitettyä tilannetta, haluan esitellä muutamia vaihtoehtoja tiedon tuottamiseen, erityisesti juuri vaikuttavuuden todentamisen näkökulmasta. Erityisesti osallistavien menetelmien avulla voidaan niin Raumalla kuin laajemmin avoimessa nuorisotyössä tuottaa monimuotoisempaa tietoa.

Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Kanuunan käyttöön ottama Logbook on verkkopohjainen järjestelmä nuorisotyön dokumentointiin. Järjestelmässä jokainen kunta voi osittain itse määrittellä millaista dataa keräävät. (Nuorisokanuuna 2018.) Verkossa toimiva järjestelmä tekee tiedon helpommin saatavilla olevaksi kuin esimerkiksi nuorisotilalla oleva paperinen vihko, johon iltaraportit kirjoitetaan.

Koen erilaiset osallistavan arvioinnin menetelmät mielenkiintoisina ja nuorisotyöhön hyvin sopivina. Ne mahdollistavat eri osapuolien kokemusten ja hiljaisen tiedon näkyväksi tekemisen sekä tiedon hyödyntämisen niin toiminnan kehittämisessä kuin sitä koskevassa päätöksenteossa.

Cooperin (2018, 47–49, 58) mukaan osallistavan arvioinnin ja nuorisotyön eetoksen, arvojen ja käytäntöjen välillä on läheinen suhde. Koska nuorisotyön ytimestä löytyvät kasvatuksellisuus, siihen liittyvät arvot sekä osallisuus, on luonnollista, että myös työn arviointi peilautuu niitä kohtaan. Arviointiprosessin ytimessä on eri toimijoiden eli esimerkiksi nuorten, työntekijöiden sekä päätöksentekijöiden yhteinen reflektointi, keskustelu ja tiedon luominen yhdessä. Eri osapuolia osallistava arviointi luo syvempää ja rikkaampaa tietoa, antaa mahdollisuuden yhteisymmärryksen kehittämiseen sekä tarjoaa paremmat keinot työn arvon ja merkityksen tunnistamiseen ja näkyväksi tekemiseen.

Lisäksi osallistava arviointi antaa nuorisotyöntekijöille mahdollisuuden tarkastella oman työnsä arvoja ja käytäntöjä luoden kuuntelemisen kulttuuria, jossa jokaisen näkökulmat ja erilaiset mielipiteet ovat yhtä arvokkaita. Arviointi toimii työtä kehittävänä ja se antaa mahdollisuuden tarkastella ja toteuttaa asioita uudella tavalla. (Mt. 59.)

Osallistavan menetelmän esimerkkeinä esittelen muutosta näkyväksi tekevän arvioinnin (Transformative Evaluation) sekä Lounais-Suomen alueella käynnistyneen avoimen nuorisotyön arviointivälineen mallintamisen.

5.4.1 Logbook – verkkopohjainen väline nuorisotyön dokumentointiin

Logbook* tarjoaa verkkopohjaisen järjestelmän nuorisotyön dokumentointiin. Sen avulla voidaan kerätä tietoa ja käyttää sitä toiminnan tarkempaan analysoimiseen sekä kehittämiseen. Logbookiin voidaan kirjata perinteisten kävijämäärien lisäksi sanallista tietoa eri toimintamuodoista, esimerkiksi kuvata avoimen toiminnan ja ryhmien tavoitteita sekä niiden täyttymistä. Järjestelmä tuottaa raportteja eri aikajänneiltä ja näkyviin on mahdollista saada tietoja erilaisilla raportointipohjilla, esimerkiksi kuvioden ja taulukoiden muodossa. (Nuorisokanuuna 2018.)

Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuunan tavoitteena on luoda valtakunnallinen väline nuorisotyön tiedonkeruuseen. Verkossa toimiva järjestelmä vaatii kirjautumisen ja mahdollistaa sen käyttämisen niin tietokoneella kuin erilaisilla älylaitteilla, jolloin tietojen lisääminen sekä niiden tarkastelu on avoimempaa ja helpommin saatavilla. Jokainen kunta pystyy määrittelemään itse, millaista tietoa kerää eri toimintamuodoista (esimerkiksi avoin

---

* Järjestelmä löytyy osoitteesta thelogbook.eu

toiminta, pienryhmätoiminnot, tapahtumat, leirit ja retket) sekä millaista tietoa näistä toiminnoista halutaan kerätä (esimerkiksi osallistujamäärät ja eri ikäryhmät). (Logbook-koulutus 2018.)

Koen, että Logbook mahdollistaa hyvän tiedonkeruun alustan eri toiminnoille. Toiminnasta on sen avulla mahdollista saada enemmän tietoa kuin pelkkien kävijämäärien tai työntekijöiden käytössä olevan päiväkirjan sijaan. Kerättävän datan lisäksi järjestelmään voidaan lisätä työntekijöiden sanallisia eli laadullisia kertomuksia toiminnasta. Toimintamuotojen esittely, niiden tavoitteiden ja tulosten avaaminen, tekee työn näkyväksi nuorisotyöntekijöille ja on tämän kautta helpommin avattavissa myös muille. Tämä lisää tietoisuutta nuorisotyön eri toiminnoista ja sisällöstä.

Logbookin kautta tieto on avoimemmin saatavilla kuin esimerkiksi vihkomuodossa nuorisotilalla olevat päiväkirjat. Mielestäni juuri tämä avoimuus tuo näkyviin työntekijöiden kokemustietoa. Järjestelmään voidaan kirjata havaintoja nuorten parissa havaittavista ilmiöistä, jolloin saadaan myös laajempaa kuvaa nuorten elinoloista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Tämä vaatii myös tiedon tuottajilta eli nuoriso-ohjaajilta ymmärrystä siitä, miksi tietoa kerätään. Logbookia ei siis tarvitse käyttää pelkästään hallinnon edustajien vaatimuksesta vaan se voi toimia mahdollisuutena tuoda näkyväksi omaa työtä tarjoten samalla hallinnolle mahdollisuuden huomioida esiin nousevia asioita. Järjestelmän hyödyntäminen vaatii tosin myös, että dataa ja laadullisia kertomuksia tarkastellaan säännöllisesti.

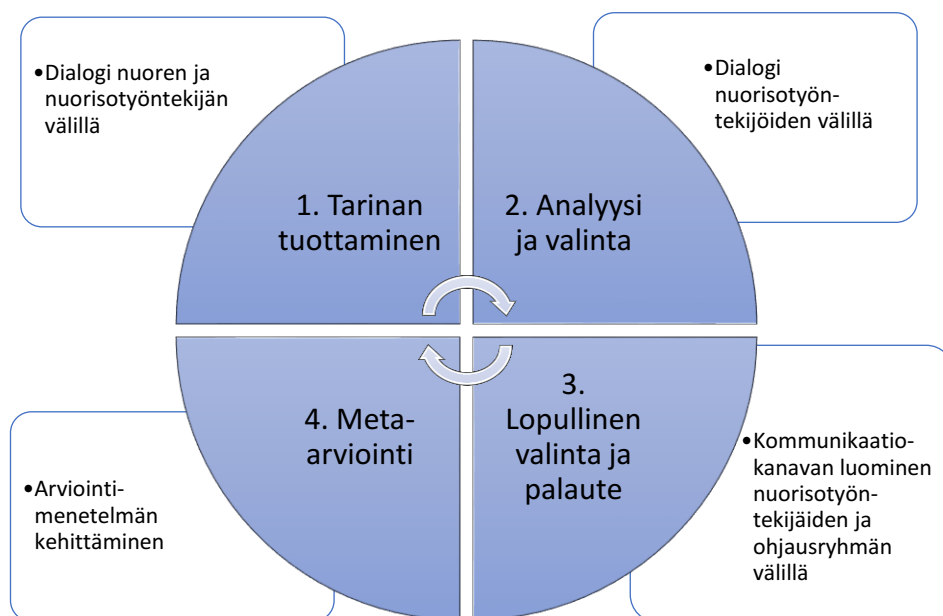
Järjestelmään dokumentoitava tieto mahdollistaa sen hyödyntämisen toimintaa ohjaavana ja kehittävänä. Dataa tarkasteltaessa voidaan esimerkiksi havaita, mikäli toiminta painottuu tiettyyn ikäryhmään. Tämän seurauksena voidaan työyhteisössä pohtia, kohdentuuko toiminta haluttuun kohderyhmään vai tulisiko toiminnan kohdentumista miettiä uudelleen. Kerätty tieto siis näyttää, onko toimintaa tasapuolisesti eri ikäisille. (Logbook -koulutus 2018.)

Koen, että Logbook tarjoaa hyvän välineen toiminnan dokumentointiin. Huomionarvoista on kuitenkin, että väline on suunnattu nimenomaan nuorisotyötä tekevien käyttöön. Se ei itsessään tarjoa välineitä nuorten osallistamiseksi toiminnan arviointiin tai tuo näkyväksi toiminnan vaikutuksia. Mikäli tällaista nuoria osallistavaa arviointia tehtäisiin, voisi Logbook nähdäkseni tarjota alustan tulosten kirjaamiseen.

5.4.2 Osallistavaa arviointia – Transformative Evaluation

Yhtenä osallistuvan arvioinnin mallina Cooper (2018) esittelee muutosta näkyväksi tekevän arvioinnin (Transformative Evaluation), jonka taustalla on Iso-Britanniassa nuorisotyölle asetettu vaatimus työn vaikuttavuuden todentamisesta. Arviointimalli havainnollistaa, nuorisotyöntekijöiden sekä muiden toimintaan osallistuvien kokemukset kirjallisten tarinoiden muodossa. Näin määrällisen datan rinnalle on mahdollista tuoda laadullista tietoa toiminnan merkityksestä ja vaikutuksista. Arviointi ei pyri löytämään vastauksia ennalta-asetettuihin mittareihin vaan konkretisoi nuorten tärkeäksi kokemat asiat. Arviointi pohjautuu arvostavan haastattelun (Appreciative Inquiry) menetelmään, jossa keskitytään positiivisiin asioihin kehittämiskohteiden sijaan. (Cooper 2018, 609–611.)

Esimerkkinä Cooper (2018, 611) kuvaa projektin, jonka kohderyhmänä olivat huonommassa asemassa olevat nuoret. Projektin tavoitteena oli lisätä nuorten osallisuutta lähiympäristöönsä, kasvattaa heidän itseluottamustaan sekä tarjota tietoisuutta turvallisemmista ja terveellisemmistä elämäntavoista. Projektissa toteutettu Transformative Evaluation on jatkuva prosessi (kuvio 4), jota toteutettiin kolmen–neljän kuukauden välein.

KUVIO 4. Näkyväksi tekevän arvioinnin (Transformative Evaluation) prosessi (Cooper 2018, 612, ks. Cooper 2014)

Prosessin ensimmäisessä vaiheessa projektissa mukana olevat nuoret tuottivat tarinoita omasta muutoksestaan nuorisotyöntekijän fasilitoimana. He pohtivat miten toiminta vaikutti heissä tapahtuneeseen muutokseen ja miksi muutos oli heille tärkeä. Tarinan kertominen edisti nuoren ja nuorisotyöntekijän välistä vuoropuhelua tarjoten samalla nuorelle mahdollisuuden reflektoida omaa matkaansa toimintaan osallistujana. Tarinat myös konkretisoivat nuorten tärkeäksi kokemat asiat, ja toiminnan vaikutukset saattoivat näyttäytyä erilaisina kuin nuorisotyöntekijä oli ajatellut. (Cooper 2018, 612–613.)

Toisessa vaiheessa nuorisotyöntekijät analysoivat tarinoita ja poimien yhdessä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Samalla he lisäsivät nuorten tarinoihin taustatietoja kuvaten nuoren tilannetta ennen ja jälkeen toimintaan osallistumisen. Nämä taustat nostivat esiin nuorisotyöntekijöiden ammatillisen näkemyksen täydentäen kertomusta. Nuorisotyöntekijät keskustelivat yhdessä muutoksia aiheuttavista tekijöistä sanoittaen ne näkyviksi. Tämä vaiheen lopuksi nuorisotyöntekijät valitsivat osan nuorten tarinoista käsiteltäviksi projektin ohjausryhmälle. (Cooper 2018, 613–614.)

Kolmannessa vaiheessa projektin ohjausryhmän jäsenet (esimerkkitapauksessa organisaation johtaja sekä kolme sidosryhmien edustajaa) valitsivat tarinoista yhden, joka heidän mielestään kuvasi parhaiten toiminnan vaikuttavuutta ja lähettivät tarinan kommentteineen takaisin työntekijöille. Yhtenä havaintona menetelmässä oli, että ruohonjuuritason työntekijät tietävät usein enemmän toiminnasta kuin siitä päätöksiä tekevät. Neljännessä vaiheessa nuorisotyöntekijät sekä ohjausryhmän jäsenet kävivät lävitse kokemuksensa arviointiprosessista ja hioivat sitä vielä toimivammaksi. (Cooper 2018, 614.)

Arviointimalli tuottaa tietoa usealla eri tasolla. Lisäksi Transformative Evaluation edistää vuoropuhelua ja tarjoaa informaatiota organisaation sisällä, alatasoilta ylätasolle ja takaisin sekä ristiin. Nuorten, nuorisotyöntekijöiden ja sidosryhmien tarinat tekevät näkyväksi toiminnan merkitystä ja arvoa tarjoten näin merkityksellistä tietoa päätöksentekijöille ja rahoittajille. Vuorovaikutuksen lisäksi menetelmä edistää nuorisotyöntekijöiden omaa reflektointia toiminnasta. Nuoret puolestaan oppivat sanoittamaan omaa oppimistaan. (Cooper 2018, 614–615.)

5.4.3 Avoimen nuorisotyön arviointivälineen mallintaminen

Toisena osallistavan arvioinnin esimerkkinä on Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueilla käynnistetty avoimen nuorisotyön arviointivälineen mallintaminen. Mallinnusprosessi jatkaa Nuorisotyön tunnuslukujen verkostomainen kehittäminen-hankkeen työtä avoimen nuorisotyön osalta (ks. luku 2.1). Arviointivälineen mallintaminen ja käyttöönotto on osa Verkostot voimavaraksi -hanketta, jonka tavoitteena on luoda edellytyksiä nuorisotyön kehittämiseksi ja uusien toimintamuotojen käyttöönotolle Satakunnan ja Varsinais-Suomen kunnissa. Prosessi arviointivälineen käyttöön ottamiseksi aloitettiin Lounais-Suomen nuorisotyöpäivillä vuonna 2016, jolloin kuntien nuorisotyöntekijät ja paikalla olevat nuorisotoimien vastuuhenkilöt kokivat arviointivälineen erittäin tarpeelliseksi. Erityisen arviointivälineestä tekee se, että sen avulla pystytään tuottamaan päätöksentekoon moniäänistä tietoa, jota tuottavat nuoret, nuorten vaikuttajaryhmät, nuorisotyötä tekevät sekä poliittiset päättäjät vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Tavoitteena on saada paikallistason arviointiprosessiin mukaan myös muita nuorisotyötä toteuttavia tahoja, kuten seurakunnat sekä järjestöt. (Verkostot voimavaraksi -hankesuunnitelma.)

Gretshelin (2017, 297–302) hahmottelema arviointiväline jakautuu neljään osa-alueeseen (kuvio 5), joita kehitetään yksi kerrallaan:

- 1) Palveluiden käyttöaste (kävijämäärän suhteuttaminen palvelun luonteeseen)
- 2) Palvelujen tarpeisiin vastaavuus
- 3) Asiakaskysely: nuorten tyytyväisyys palveluun ja arvio vaikutuksista
- 4) Yhdenvertaisuuskartoitusten tulokset ja huomiointi suunnittelussa

Näistä neljästä osa-alueesta muodostuu viides eli toiminnallisen tehokkuuden tunnusluku. Kyseinen tunnusluku nivoo yhteen laadun (saatavuus, toimivuus, käytettävyys ja tarpeisiin vastaavuus) sekä vaikuttavuuden kysymykset yhdenvertaisuutta painottaen.

KUVIO 5. Avoimen nuorisotyön toiminnallista tehokkuutta osoittavan tunnusluvun sisältämät osa-alueet (Gretschel, 2017, 298)

Jokaisesta osa-alueesta voi saada 20%, ja toiminnallista tehokkuutta osoittava tunnusluku muodostuu eri osa-alueista saadusta tuloksesta. Maksimissaan toiminnallinen tehokkuus on 100% ja hyvän tuloksen saaminen edellyttää palvelun onnistumista kaikilla osa-alueilla. (Gretschel 2017, 298.)

Erityisen hyvänä arviointimenetelmässä koen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden osallistumisen. Nuoret palveluiden käyttäjinä ja kohderyhmänä ovat tärkeässä asemassa ja pystyvät tuottamaan tietoa omasta näkökulmastaan. Nuorisotyöntekijöiden vahva kokemustieto, joka tällä hetkellä jää paljolti piiloon, saadaan myös näkyviin arviointimenetelmän kautta. Vuorovaikutuksessa toteutettava prosessi avaa nuorisotyön sisältöjä ja merkitystä kaikille osapuolille.

Arviointiprosessin muotoutuminen kestää useamman vuoden. Tämä saattaa osoittautua haasteelliseksi, sillä tarve uudenlaisen tiedon ajankohtaiselle tuottamiselle on suuri. Täytyy tosin huomioda, että prosessin tuloksena on alueellinen malli, joka huomioi myös muiden toimijoiden kuten paikalliset järjestöt sekä seurakunnat, mukanaolon. Näin pystytään tuottamaan alueellisesti keskenään vertailukelpoista informaatiota, jonka kirjaamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi edellä mainittua Logbook järjestelmää.

5.5 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimustarpeet

Tutkimuksessani olen pyrkinyt tekemään tutkimusprosessiani läpinäkyväksi, minkä koen lisäävän tutkimukseni luotettavuutta (Hirsjärvi 2009, 232). Tutkimukseni tavoitteena oli tarkastella avointa nuorisotyötä ja siitä kerättävää tietoa yhden kunnan näkökulmasta. Koen, että tekemäni havainnot saavat tukea esittelemistäni taustateorioista.

Tutkimuksessani ilahduin erityisesti nuorten merkittävän roolin esiin nousemisesta sekä sen mukana kulkemisesta koko prosessin ajan. Nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin kanssa toteutettu kuulemispäivä mainittiin usein ja nuorten rooli tiedon tuottajina nähtiin tärkeänä. Nuorten toiminnan merkitys valkeni minulle täysin vasta työn analysointivaiheessa, jolloin ymmärsin, että olisin voinut haastatella myös nuoria. Toisaalta oman aikatauluni vuoksi tämä ei kuitenkaan ollut minulle mahdollista ja jää näin ollen odottamaan jatkotutkimusta.

Alkuperäinen tutkimuskysymykseni muuttui tutkimusprosessin edetessä. Alkuperäinen ajatukseni oli tarkastella avointa nuorisotyötä ja siitä tuotettavaa tietoa nimenomaan hallinnollisesti, suhteessa poliittiseen päätöksentekoon. Kuitenkin käydessäni ensimmäisen kerran Raumalla kuulin organisaatiouudistuksesta, jossa nuorisotyö siirtyi osaksi suurempaa sivistystoimialaa ja –valiokuntaa. Tällöin poliittiseen päätöksentekoon ei juurikaan mene nuorisotyötä koskevia asioita tai tietoa. Toisena vaikuttavana tekijänä alkuperäisen tutkimuskysymyksen muuttumiseen oli lasten, nuorten, ja perheiden ohjaus- ja palveluverkosto, joka toimii myös päätöksenteon välineenä. Nämä laajensivat alkuperäisen tutkimuskysymykseni suuntaa avoimesta nuorisotyöstä tuotettavan tiedon merkityksestä poliittisessa päätöksenteossa kohti tiedon merkitystä yleisemmin organisaatiossa.

Jo tutkimukseni alkumetreillä koin, että aiheesta olisi saanut aikaiseksi useamman pro gradu-työn. Jokainen käsittelemistäni teemoista, niin avoin nuorisotyö, tieto kuin päätöksenteko, olisivat voineet olla itsenäisiä tutkimusaiheita. Tutkimukseni edetessä esille havaitsin teemoja, joista olisi mielenkiintoista tehdä jatkotutkimusta. Esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkosto tarjoaa useita tutkimuskohteita. Oma tutkimukseni sivusi verkostoa, mutta nuorisotyön merkitystä siinä avasin ainoastaan nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta. Yhtenä verkostoon liittyvänä tutkimuskohteena voisikin olla se, millaisena nuorisotyö näyttäytyy monialaisessa verkostossa muiden toimijoiden näkökulmasta: millainen merkitys nuorisotyölle tällöin annetaan ja mitä odotuksia sille asetetaan.

Toisena jatkotutkimuksen aiheena voisi olla verkoston toiminta ylipäänsä. Verkoston toiminta on käynnistynyt vasta hiljattain, jolloin odotukset sille ovat suuret eikä selkeitä tuloksia sen toiminnasta ole vielä muotoutunut. Mielenkiintoista olisi tutkia, miten verkoston toiminta näkyy käytännön työssä, mitä se on saanut aikaan ja onko se pystynyt vastaamaan toiveeseen laaja-alaisemman tiedon tuottamisesta päätöksenteon tueksi. Lisäksi tutkimuksessani nousi erittäin vahvasti esiin nuorten merkitys tiedon tuottamisessa. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen ovat itseäni kiinnostavia teemoja, joten tämänkin vuoksi olisi mielenkiintoista tehdä tutkimus, joka käsittelee nuorten roolia tiedon tuottajina sekä päätöksentekoprosessiin vaikuttamista.

6. LÄHTEET

Alastalo, Maija & Åkerman, Maria (2010) Asiantuntijahaastattelun analyysi: faktojen jäljillä. Teoksessa Johanna Ruusuvuori & Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) Tampere: Vastapaino. Haastattelun analyysi, 372–394

Alastalo, Marja & Åkerman, Maria & Vaittinen, Tiina (2017) Asiantuntijahaastattelu. Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 214–232.

Allianssi (2016) Nuorista Suomessa 2016. Tutkimuskooste.

Choo, Chun Wei (2006): The knowing organization. How Organizations Use Information to Construct Meaning, Create Knowledge, and Make Decisions. 2nd ed. New York: Oxford University Press.

Cederlöf, Petri (1999) Merkityksestä Laatuun. Haasteena nuorisotyön tutkimus. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulostavasta dynaamiseen nuorisotoimintaan. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 77–111.

Cederlöf, Petri (2004) Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura

Cooper, Sue (2012) Evaluation: Ensuring accountability or improving practice? Teoksessa Jon Ord (toim.) Critical Issues in Youth Work Management (2012). London: Routledge, 82–95.

Cooper, Sue (2014) Putting collective reflective dialogue at the heart of the evaluation process. *Reflective Practice*, 15(5), 563–578.

Cooper, Sue (2018) Participatory Evaluation in Youth and Community Work. Theory and Practice. London: Routledge.

Cooper, Susan & Gretschel, Anu (2018) Evaluating Youth Work in its Contexts. Teoksessa Pam Alldred, Fin Cullen, Kathy Edwards & Dana Fusco (toim.) The Sage Handbook of Youth Work Practice. London: SAGE Publication, 608–622

Eriksson, Päivi & Katri Koistinen (2005). Monenlainen tapaustutkimus. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2014) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino

Eskola, Jari (2015) Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen tutkimuksen analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 185–206.

Gretschel, Anu (2012) Järki, tunteet ja dialogisuuden haasteet kunnallisen nuorisotyön perustehtävän määrittelyssä – nuoriso-ohjaajien näkökulmasta. Teoksessa Katja Komonen & Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 128. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 163–178

Gretschel, Anu & Junttila-Vitikka, Pirjo & Puuronen, Anne (2016) Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/ Nuorisotutkimusverkosto

Gretschel, Anu (2016) Nuorisotyön verkko- ja lähipalveluiden arvioinnin kehittäminen. Teoksessa Anu Gretschel, Pirjo Junttila-Vitikka & Anne Puuronen (toim.) Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/ Nuorisotutkimusverkosto, 63–113

Gretschel, Anu (2017) Nuorisotyön tarpeellisuutta kuntapäätäjille perustelemassa: ehdotus arvioinnin menetelmäpaketiksi. Teoksessa Tommi Hoikkala & Johanna Kuivakangas (toim.) Kenen Nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, 295–304

Henriksson, Jonna (2016) Nuorisotyö ja nuorten elämäntilanne. Raportti nuorisotyön tutkimuksesta ja koulutuksesta. Tampereen yliopisto.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2009) Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hoikkala, Tommi (2003) Uusi tutkijuus ja suomalainen nuorisotutkimus vuonna 2003. Nuorisotutkimus 1/2003, 74–77

Kiilakoski, Tomi (2012) Nuorisotalotoiminnan kehittäminen. Teoksessa Katja Komonen & Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 128. Helsinki: Hakapaino, 125–146

Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie (2015) Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen korkeakoulu, julkaisuja 5. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 169

Kiilakoski, Tomi & Honkatukia, Päivi (2018) Johdanto: Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä? Teoksessa Kiilakoski, Tomi & Päivi Honkatukia (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Tampere: Vastapaino, 8–28

Laihonen, Harri & Hannula, Mika & Helander, Nina & Ilvonen, Ilona & Jussila, Jari & Kukko, Marianne & Kärkkäinen, Hannu & Lönnqvist, Antti & Myllärniemi, Jussi & Pekkola, Samuli & Virtanen, Pasi & Vuori, Vilma & Yliniemi, Terhi (2013) Tietojohtaminen. Tampere: Tampereen teknillinen yliopisto.

Lampinen, Osmo (1992) The utilization of social science research in public policy. Suomen Akatemian julkaisuja 4/1992. Helsinki: VAKP-kustannus.

Liikanen, Veli & Moisala Marja (2018) Etsivän nuorisotyön tiedonkeruu, rajoitteet ja kehittämistarpeet. Nuorisotalon tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia. Esitys 5.11.2018.

Nieminen, Juha (2008) Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Helsinki, 21–43

Ord, Jon (2016) Youth work process, product and practice. Creating an authentic curriculum in work with young people. Abingdon, Oxon; New York NY: Routledge

Polanyi, Michael (2009) The Tacit Dimension. Chicago: University of Chicago Press

Pöysä, Ville (2013) Aktiivisten havainnoinnista ulkopuolisten kuuntelemiseen? Nuorisotyön tutkimuksen sisällöt, menetelmät ja katvealueet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/ Nuorisotutkimusverkosto

Sinervo, Lotta-Maria (2018) Julkisen toiminnan tuloksellisuuden arviointi. Tampereen yliopisto. Luentodiat ja muistiinpanot 24.5.2018

Siurala, Lasse (2014) Nuorisotyön arviointi – kehittämisajatuksia. Julkaisuja 1/2014. Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto Kanuuna.

Stenvall, Jari & Virtanen, Petri (2010) Julkinen johtaminen. Helsinki: Tietosanoma

Suurla, Riitta (2001) *Helmiä kalastamassa – avauksia tietämyksen hallintaan*. Helsinki: Eduskunnan kanslia.

Syvjärvi, Antti & Vakkala, Hanna & Stenvall, Jari. (2013). *Tiedon hallintaa ja positiivisuutta henkilöjohtamiseen julkisen sektorin terveydenhuollossa*. Teoksessa Seija Ollila & Harri Raisio (toim.): *Hyvinvointijärjestelmät muuttuvassa toimintaympäristössä*. Vaasa: Vaasan yliopisto, 151–170

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2017, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yin, Robert K. (2003) *Case study research: Design and Methods*, 3. ed. California: Sage

Virtanen Petri, Stenvall Jari & Rannisto Pasi-Heikki (2015) *Julkiseen politiikkaan liittyvä oppiminen ja tietoon perustuva päätöksenteko*. Teoksessa Petri Virtanen, Jari Stenvall & Pasi-Heikki Rannisto (toim.) *Tiedolla johtaminen hallinnossa: Teoriaa ja käytäntöjä*. Tampere: Tampere University Press, 9–26

Virtanen, Petri & Vakkuri, Jarmo (2016) *Julkisen johtamisen tuloksellisuusarviointi*. Helsinki: Tietosanoma

Digitaaliset lähteet

Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto (2018) *Suomen nuorisotyön tilastot* <http://nuorisotilastot.fi/#!/fi/kunta/Asukasluku/perus/choice-1/prosentit/whiteblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/kpl//null/kunta/donut/%5B%22Kunnallisten%20nuorisotilojen%20lukum%C3%A4%C3%A4r%C3%A4%22%5D//%5B%5D//2016-2017/0?2>, Viitattu 17.10.2018.

Gretschel, Anu (2015) *Kommentti: Nuorisotyö voi kadota nopeasti – Suomi Iso-Britannian jalanjäljissä?* <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma10> Viitattu 18.10.2018.

Nuorisokanuuna,

http://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/filedepot/logbook_kayttoohje.pdf.

Viitattu 22.10.2018

Nuorisolaki 1285 /2016, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>. Viitattu 28.8.2018.

Lasten, nuorten ja perheiden uusi ohjaus- ja palveluverkosto, Rauman kaupunki
Powerpoint -esitys

Saaranen–Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna (2006) KvaliMOTV –
Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html Viitattu 21.3.2018.

Sivistysvaliokunnan pöytäkirja 26.9.2017, Rauman kaupunki § 37

Sivistysvaliokunnan pöytäkirja 21.2.2018, Rauman kaupunki § 16

Julkaisemattomat lähteet

Logbook -koulutus, Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna. Hyvinkää
14.9.2018.

Verkostot voimavaraksi -hankesuunnitelma (2018), Rauman kaupunki

LIITE 1

Haastattelukysymykset työntekijöille

Haastattelukysymysten teemat kolmen alueen ympärillä: avoin nuorisotyö, tieto ja päätöksenteko.

1. Avoin nuorisotyö

Miten avoin nuorisotyö käsitetään ja millainen merkitys sille annetaan.

- Mitä on avoin nuorisotyö? (käsitteen määrittely)
- Mikä merkitys on avoimella nuorisotyöllä?
- Mitä odotuksia avoimelle nuorisotyölle on?

2. Tieto

Mitä on avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto, mikä on sen merkitys, miten hyödynnetään

- Millaista tietoa avoimesta nuorisotyöstä kerätään ja raportoidaan?)
- Tuotatko itse jotain tietoa / mikä roolisi tiedon tuotannossa?
- Miten tietoa käytetään? (toiminnan kehittäminen, päätöksenteko?)
- Millaisen kuvan kerättävä tieto antaa avoimesta nuorisotyöstä?
- Millaisena koet tiedon tuottamisen tavat?
- Pitäisikö niitä kehittää? Jos, niin miten?

3. Päätöksenteko

Kerätyn tiedon ja päätöksenteon suhde.

- Missä ja miten avointa nuorisotyötä koskevat päätökset tehdään?
- Mikä on roolisi päätöksenteossa?
- Miten tuotettava tieto näkyy päätöksenteossa?
- Vastaako tuotettava tieto päätöksenteon tarpeeseen?
- Millaista tietoa toivoisit että päätöksentekoon vietäisiin?
- Millainen kuva avoimesta nuorisotyöstä välittyy päätöksenteossa / poliittisessa keskustelussa? Mistä kuva on rakentunut?
- Organisaatiouudistus: miten nuorisotyö näkyy lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkostossa?

Haluatko vielä kommentoida / lisätä jotain?

LIITE 2

Haastattelukysymykset luottamushenkilöille

Haastattelukysymysten teemat kolmen alueen ympärillä: avoin nuorisotyö, tieto ja päätöksenteko.

Haastateltavan tausta kunnallispolitiikassa, rooli päätöksenteossa

1. Avoin nuorisotyö

Miten avoin nuorisotyö käsitetään ja millainen merkitys sille annetaan.

- Mitä on avoin nuorisotyö? (käsitteen määrittely)
  - o Onko käsite tuttu? Miten sen määrittelisitte? Jos ei, niin mitä käsite tuo teille mieleen?
  - o Mikä merkitys on avoimella nuorisotyöllä, miksi tärkeää?
  - o Mitä odotuksia (päättäjänä) avoimelle nuorisotyölle on?

2. Tieto

Mitä on avoimesta nuorisotyöstä tuotettava tieto, mikä on sen merkitys, miten hyödynnetään

- Mistä päättäjänä saat tietoa?
- Nuorisotyöstä olemassa tietoa: omaan käyttöön (kokemustietoa, hiljainen tieto, raportit), tilinpäätöstiedot (tilastot, lyhyesti joku asia nostettu esiin)
Millaista tietoa päättäjänä haluaisit saada?
- Käsitys avoimesta nuorisotyöstä, mistä rakentunut? (millaisen tiedon pohjalta?)
- Pitäisikö tiedon tuottamisen tapoja kehittää? Jos, niin miten?

3. Päätöksenteko

Kerätyn tiedon ja päätöksenteon suhde.

- Millaisista nuorisotyöhön / avoimeen nuorisotyöhön liittyvistä asioista olet ollut päättämässä?
Millaista tietoa tarvittu näissä päätöksissä?
- Millainen tieto päätöksenteossa on vahvaa? Millainen tieto ei vakuuta?
- Organisaatiomuutos: siirtyminen pienemmistä lautakunnista suurempiin. Miten päätöksenteko on muuttunut?

- Nuorisotyö ei näyttäydy juurikaan valiokunnassa / poliittisessa päätöksenteossa. Olisiko hyvä / kaipaanko että näyttäytyy?
- Millainen kuva avoimesta nuorisotyöstä on poliittisessa keskustelussa? Onko erilainen kuin oma käsitys siitä?

Haluatko vielä kommentoida / lisätä jotain?